

το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 24 • € 0,01

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

7.2003

**Ταξίδια στη Σκόπελο, τους Δελφούς και τα Ζαγοροχώρια,
συνεντεύξεις (Λυδία Κονιόρδου - Simentera),
περιμένοντας την Κική Δημουλά,
... και το «πράσινο» ένθετο για το περιβάλλον**

Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας 2003

Γ Ε Φ Υ Ρ Ε Σ Π Ο Λ Ι Τ Ι Σ Μ Ο Υ

Β' κύκλος εκδηλώσεων

Δευτέρα 25/8, Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.

«Γη των απουσιών»

Κ. Δημουλά - Κ. Σφέτσας - Αλ. Σακελλαροπούλου -
Ορχ. Νυκτών Εγχόρδων Δήμου Πατρέων

Τρίτη 26/8, Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.

Orquesta Aragon

**Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη 1 - 2 - 3/9,
Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.**

«Ηλέκτρα» από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Παρασκευή 6/9, Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.

Θάνος Μικρούτσικος - Μίλβα

Αφιέρωμα

«Οι Έλληνες της διασποράς»

Σε συνεργασία με Την Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας

**Τρίτη 16/9, Αίθριο Παλαιού Δημοτικού
Νοσοκομείου, 9.30 μ.μ.**

Συναυλία με την Angélique Ionpatos

**Τετάρτη, Πέμπτη 17-18/9, Κινηματογράφος
«Δαναός», 9.30 μ.μ.**

Προβολές των ταινιών :

«Η Φωτογραφία» του Νίκου Παπατάκη

«Πρόσωπα» του Τζον Κασαβέτις

«Κατά μέτωπο» της Άννα Κόκκινος,

«Με λένε Στέλιο» του Σουηδού Γιόχαν Μπεργκενστράλε σε
σενάριο Θεόδωρου Καλλιφατίδη με Έλληνες ηθοποιούς

**Παρασκευή 19/9, Κινηματογράφος «Δαναός»,
9.30 μ.μ.**

Προβολή της ταινίας του Άρη Ηλιόπουλου

«Ξύπνησα νωρίς τη μέρα που πέθανα»

16-21/9, Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο

Έκθεση φωτογραφίας του Άρη Ηλιόπουλου

Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ
- ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΥΛΙΚΟ -

Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΕΞΗ
ΤΗΣ EDITH W. MORPHY

Μία σημαντική προσπάθεια οπτικής καταγραφής της ιστορίας της Πάτρας μέσα από πρωτότυπο, ανέκδοτο υλικό.

Ο κάθε πανόδετος τόμος αποτελείται από 120 σελίδες και είναι τυπωμένος σε ειδικό χαρτί.

Μία σειρά απαραίτητη σε όλους, για να γνωρίσουμε «ιδίους όμμασι» το παρελθόν της πόλης μας, για το οποίο τόσα έχουμε ακούσει...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

Ιδιοκτήτης

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Αλ. Υψηλάντου 229,
26222 Πάτρα
τηλ. 2610 623669
fax 2610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης

Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδάς

Σύμβουλος Επικοινωνίας

Ζέττα Ζάχου

Διαφημίσεις

Γιάννης Δοντάς
Εύη Γκοτσοπούλου

**Σε αυτό το τεύχος
συνεργάστηκαν:**

Βασίλης Λαδάς
Ελευθερία Μακρυγένη
Γιάννης Πικραμένος
Άννα Ρεσβάνη
Αντώνης Σκιαθάς
Παναγιώτης Φωτίου

Φωτογραφίες

Γιώργος Βεντούρης
Κατερίνα Κοντοπανάγου
Κοσμάς Κρούσσο

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Τυπόραμα
www.typorama.gr

Εκτύπωση

Χαϊδεμένοι ΑΕΒΕ
Εθνικής Αντιστάσεως &
Τραχώνων 4, Άλιμος,
Τηλ. 210 9940944

Η φωτογραφία του εξωκράλλου εί-
ναι του Klavdij Sluban (Γαλλία), από
την έκθεση «Το πνεύμα της Παγκο-
σμιοποίησης» που διοργανώνεται
στο Φωτογραφικό Κέντρο Σκοπέλου

editorial

Βάζουμε στοίχημα;

Πρέπει να ήταν στα μέσα του 1996 όταν παρακολουθούσα στον ΑΝΤ1 τον Γιάννη Πρετεντέρη να κάνει μία εκπομπή για την προετοιμασία της Θεσσαλονίκης ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας τον αμέσως επόμενο χρόνο.

Ανάμεσα στους καλεσμένους του τότε και ο Διονύσης Σαββόπουλος που — σε μία εποχή που ο ίδιος δεν είχε ξεκαθαρίσει αν θα συμμετείχε στο θεσμό — δήλωνε ενθουσιασμένος που οι Θεσσαλονικείς άρχισαν να καταλαβαίνουν τι πρόκειται να γίνει και ξεκίνησαν να ανησυχούν για το ποια επιτυχία θα έχει η πόλη τους το 1997.

Προσπάθησα να το συγκρίνω με τις δικές μας αντιδράσεις: Όταν το 1998 μας ανακοινώθηκε το ανέλπιστο προεκλογικό δώρο, λoidωρήσαμε όσους το πίστεψαν. Όταν τα επόμενα χρόνια κάποιιοι λίγοι προσπαθούσαν να μας πείσουν να δουλέψουμε, μήπως και γίνει κανένα θαύμα και βγούμε αξιοπρεπείς από την περιπέτεια, ελάχιστοι πειστήκαμε.

Κι όταν στις 7 Μαΐου μάθαμε και επισήμως ότι πήραμε το χρίσμα (ελλείψει... δευτέρου φυσικά), τότε ήταν σα να τέλειωσαν όλα. Θεωρήσαμε σίγουρο ότι την Πολιτιστική θα τη διαχειριστούν οι «συνήθεις ύποπτοι», ξέραμε ότι μετά το οικονομικό θρίλερ των Ολυμπιακών Αγώνων η Πολιτεία δε θα έχει καμία όρεξη να ακούσει τις δικές μας φιλοδοξίες, κι έτσι ξεκινήσαμε απλώς να μετράμε αντίστροφα, γνωρίζοντας παράλληλα ότι δεν έχουμε καμία ελπίδα ο Υπουργός Πολιτισμού του 2005 ή του 2006 να κατάγει από την Πάτρα (όπως ο κ. Βενιζέλος από τη Θεσσαλονίκη), άρα οι ελπίδες να μας προσέξουν είναι ελάχιστες.

Παρ' όλ' αυτά, σε σχέση με τη Θεσσαλονίκη τα πλεονεκτήματά μας είναι θεωρητικά περισσότερα:

Έχουμε πλέον τη συμπρωτεύουσα ως παράδειγμα προς αποφυγή (άρα ξέρουμε τι περίπου να μην κάνουμε), είχαμε περισσότερα χρόνια στη διάθεσή

μας να συνειδητοποιήσουμε τα του θεσμού (ας μην ξεχνάμε ότι η Θεσσαλονίκη το έμαθε μόλις τέσσερα χρόνια πριν κι όχι οκτώ όπως εμείς), κι επιπλέον το έδαφος είναι τόσο παρθένο που κάθε πολιτιστική δραστηριότητα που ξεφεύγει από τα καθιερωμένα, έχει τη δυνατότητα να κάνει «θόρυβο». Άρα;

Το πρόβλημα τελικά είναι αυτό ακριβώς το «παρθένο» έδαφος. Είναι η «πρώτη φορά» που πάντοτε «πονάει» και που για μας ή θα είναι εξαιρετικά επώδυνη (με όλους αυτούς που χωρίς να έχουν καμμία σχέση με το θέμα ήδη δηλώνουν ειδήμονες περί του πολιτισμού) ή που δε θα τη νιώσουμε καθόλου. Και στις δύο περιπτώσεις πάντως θα βγούμε χαμένοι.

Τελείωσαν όντως όλα; Όχι βέβαια! Αν όλοι όσοι ασχολούμαστε με τον πολιτισμό (ανεξαρτήτως Πολιτιστικής) αφήσουμε στην άκρη τα άλλοθι και τις δυσκολίες που όντως υπάρχουν κι αν —έστω για πρώτη και τελευταία φορά— κάνουμε κάτι λειτουργώντας ομαδικά (ακόμα και «παρεϊστικά»), υπάρχει μια ελπίδα...

Αν βάλουμε ένα στοίχημα με τον εαυτό μας, το 2006 να κάνουμε πραγματικότητα ένα μικρό ή μεγαλύτερο όνειρό μας, μακριά από τις «αρπαχτές» που άλλοι ήδη ονειρεύονται και έχουν ήδη ξεκινήσει, ίσως και να τα καταφέρουμε...

Αν τέλος πάντως αδιαφορήσουμε που κάποιιοι άλλοι ίσως καπελώσουν την ιδέα μας και προσπαθήσουμε να δώσουμε έναν τόνο αξιοπρέπειας, τότε μπορεί κάτι να βγει...

Διαφορετικά, ας πάμε όλοι στα σπίτια μας και στις υπόλοιπες ασχολίες μας κι ας επανέλθουμε στα του πολιτισμού εκεί γύρω στα μέσα του 2007, όταν όλοι οι οψίμως «πολιτισμένοι» θα έχουν επιστρέψει στις παλιές κοσμικές τους συνήθειες και θα έχουν αφήσει ξανά στις τέχνες να είναι, δυστυχώς, μια υπόθεση των ολίγων...

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Σελ. 28

Σελ. 48

Σελ. 54

Editorial 5

Οδόντα αντί Οδόντος 8

Τα ωραιότερα ψέμματα οδηγούν
στο Πανεπιστήμιο 14

Σχόλια 16

Μια γωνιά για την Πολιτιστική 19

Στους ρυθμούς των Σιμπούρα 23

Περιμένοντας την Κική Δημουλά
συζητάμε με την Αλεξάνδρα
Σακελλαροπούλου 25

Το τερπνόν μετά του ωφελίμου
στα Ζαγοροχώρια! 29

Στη Συνδιάσκεψη για το Καρναβάλι...
τι θα λέγαμε; 34

Τα «προσεχώς» ψηφιστά στη Δυτική
Ελλάδα και αλλού 35

Η δεύτερη «καρφίτσα» της Ευιάνης
πέραν και από την Πάτρα 47

Στους Δελφούς με τον Πετραλούκα
Χαλκιά και τη Λ. Κονιάδου 48

Πώς βλέπουν οι φωτογράφοι την
παγκοσμιοποίηση; 54

Προτάσεις για τα βιβλία που θα
πάρετε μαζί σας τον Αύγουστο 57

Οι Ιστορίες του Θ. Μικρούτσικου
και του Ισ. Παπαδόπουλου 61

Ένα καινούριο ένθετο για
το περιβάλλον 65

Το «δ» κάνει παρήλα στην «Πολιτεία
των Παιδιών» του Ρίτου 72

Πού θα μας βρει; 76

Υστερόγραφο 78

Τα SUPERFAST FERRIES σας καλωσορίζουν στον υπέροχο ταξιδιωτικό κόσμο των SUPERFAST Specials. Τα SUPERFAST Specials είναι εκδρομές στις πιο εντυπωσιακές ευρωπαϊκές πόλεις, που συνδυάζουν τη μαγεία της απόδρασης με το απaráμιλλο επίπεδο των υπηρεσιών SUPERFAST. Δείτε τις νέες, πραγματικά ξεχωριστές προτάσεις των SUPERFAST Specials και επιλέξτε τις ονειρικές

διαδρομές που θα ακολουθήσετε για να ξεφύγετε από τα συνηθισμένα. Απολαύστε τη γοητεία της κοσμοπολίτικης ζωής στα υπερσύγχρονα πλοία μας και στις πιο λαμπρές μεγαλουπόλεις της Ευρώπης. Ειδικά φέτος τα SUPERFAST Specials σας προσφέρουν ακόμα περισσότερα προνόμια και μοναδικές στιγμές που θα θυμάστε για πάντα! Καλό ταξίδι!

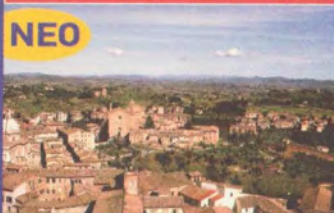
ΡΩΜΗ-ΣΙΕΝΑ-ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

NEO

ΟΥΜΠΡΙΑ - ΤΟΣΚΑΝΗ - ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

NEO

ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ-ΣΙΚΕΛΙΑ-ΕΛ. ΧΩΡΙΑ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ-ΠΙΖΑ-ΒΕΝΕΤΙΑ

NEO

ΓΥΡΟΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ-ΠΡΑΓΑ-ΒΙΕΝΝΗ

NEO

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

ΕΛΒΕΤΙΑ-ΓΑΛΛΙΑ

ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΙΑ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ - HIGHLANDS

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ, ΟΘΩΝΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ 12, 262 23 ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ. 2610 622500, FAX 2610 623574, e-mail: sffpatra@otenet.gr

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

οδόντα αντίοδόντος

Εισακουγόμαστε; Αν έχουμε ένα λόγο να αισθανόμαστε ωραία με το φετινό Διεθνές Φεστιβάλ – πέρα από τις ενστάσεις που κι εμείς έχουμε – είναι γιατί μερικές από τις καλύτερες στιγμές του είναι πρωτάσες που τις κάνουμε από το «δόντι» εδώ και... κάποια χρόνια!

Ο Γιώργος Μεταξάς που φέτος στεγάστηκε για πρώτη φορά υπό φεστιβαλική αιγίδα είχε κάνει την πρώτη του εμφάνιση στο ευρύ κοινό, προσκεκλημένος μας τον Απρίλιο του 1998.

Οι «γύρω γύρω» που συμμετείχαν στην εκδήλωση για «το ροκ της πόλης» είχαν επίσης δώσει δύο από τις πρώτες τους συναυλίες μαζί με το «δ» τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο του 2000.

Όσο για την ιδέα να ενταχθούν οι «Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής» του Δημοτικού Ωδείου στο Φεστιβάλ, είχε επίσης διατυπωθεί αρκετά νωρίς από τις σελίδες του περιοδικού.

Να αρχίσουμε να πιστεύουμε ότι επιβραβεύεται η επιμονή μας να καταθέτουμε ουσιαστικές προτάσεις και να μην αρκούμαστε στην απλή καταγραφή, στον εξωραϊσμό της πραγματικότητας ή στην άγονη κριτική;

Μακάρι...

Μόνοι τους οι Γάλλοι Δύο και πλέον χρόνια είχε να λειτουργήσει σοβαρά η Δημοτική Πινακοθήκη, λόγω της τεράστιας καθυστέρησης που είχαν τα έργα υποδομής στο εσωτερικό του χώρου. Όλοι, λοιπόν, πιστεύαμε ότι στην πρώτη μεγάλη έκθεση που θα φιλοξενούσε ο χώρος, θα υπήρχε μια σχετική επιτυχία. Κι όμως η μεγάλη έκθεση που διοργανώθηκε με τα έργα των Γάλλων δημιουργών δε φαίνεται να συγκίνησε τον κόσμο. Οι επισκέπτες είναι ελάχιστοι, τα σχολεία δεν ανταποκρίθηκαν λόγω και της δύσκολης χρονικής περιόδου κι έτσι το συμπέρασμα είναι πως κάτι δεν πήγε καλά.

Με δεδομένο πως η έκθεση ήταν από τις καλύτερες επιλογές, το μόνο που μπορούμε να υποθέσουμε είναι πως υπάρχει πρόβλημα μάρκετινγκ και διαφημι-

στικής προβολής που δε θα στέκεται σε δύο ή τρία πιανό ή στα δημοσιεύματα του τοπικού τύπου.

Ξαναφόρεσε βραδινό ένδυμα... Τα τελευταία δύο χρόνια είχε βγάλει το κάπως άβολο επίσημο σκούρο φόρεμα, είχε ντυθεί με ένα απλό τζιν και έπαιρνε τους δρόμους κάθε 21η Ιουνίου γιορτάζοντας την Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής με υπαίθριες συναυλίες στους δρόμους και τις πλατείες της πόλης.

Η πρεμιέρα του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας –περί αυτής πρόκειται– φέτος άλλαξε και πάλι ενδυματολογικές συνήθειες. Ξανάβαλε το βραδινό ένδυμα της και ανηφόρισε ξανά στο Ρωμαϊκό Ωδείο, διοργανώνοντας μάλιστα και σχετική δεξίωση.

Αλήθεια, γιατί καταργήθηκε η ωραία συνήθεια που είχε ξεκινήσει από το 2001 να γιορτάζεται και στην Πάτρα μαζί με όλη την Ευρώπη η Ημέρα της Μουσικής; Μήπως γιατί ήταν ιδέα της προηγούμενης Δημοτικής Αρχής; Ελπίζουμε πως όχι, γιατί ο πρόεδρος της ΔΕΠΑΠ Σπύρος Καραχάλιος δεν έχει δειξει τέτοια δείγματα.

Τότε:

Οι άλλοι μισοί Έχει τελικά και λίγο πλάκα αυτό που συμβαίνει καθ' έτος με το κοινό των καλοκαιρινών μουσικών εκδηλώσεων του Δήμου στην Πάτρα. Ένα μεγάλο μέρος των «επωνύμων» που βλέπαμε τα βράδια των τεσσάρων τελευταίων χρόνων στο Ρωμαϊκό Ωδείο είναι πλέον εξαφανισμένο. Τις θέσεις του, στις κερκίδες του Ωδείου, έχουν καταλάβει πλέον οι... «άλλοι μισοί», αυτοί που νιώθουν δηλαδή ότι βρίσκονται πιο κοντά στη σημερινή Δημοτική Αρχή και τη στηρίζουν διά της παρουσίας τους. Όσο για το ποιο τελικά είναι το συνεπές πολιτιστικό κοινό... καλύτερα να μην το ψάχνουμε!

Οικολογικές ευαισθησίες Υποτίθεται πως όσοι ασχολούνται με τις τέχνες είναι και γενικότερη ευαίσθητοι για την ποιότητα ζωής, άρα και για το περιβάλλον. Όμως όταν σε πόλεις και χωριά το μεγαλύ-

Το νερό της πόλης
είναι **καλό**.

Κακό είναι,
να το καταναλώνουμε άσκοπα!

artwork: yellow-arcad

ΔΕΥΑΠ

ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

οδόντα αντί οδόντος

τερο ποσοστό της αφισορρύπανσης οφείλεται στους διοργανωτές πολιτιστικών εκδηλώσεων, το γεγονός δημιουργεί μια θλιβερή αντίφαση. Δεν είναι δείγμα πολιτισμού να διαφημίζεις μια συναυλία ή μια παράσταση, δημιουργώντας εστίες ρύπανσης σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, προσβάλλοντας αρκετά συχνά και την αισθητική των περαστικών...

Υπάρχουν και οι πετυχημένοι City Manager, λοιπόν, για τους Ολυμπιακούς Αγώνες ο δημοσιογράφος Νάσος Νασόπουλος. Ένας ρόλος άγνωστος για τους περισσότερους σε ένα πρόσωπο αρκετά δημοφιλές, τουλάχιστο στον κύκλο των ενεργών πολιτών. Άρα τα προγνωστικά μπορούν να είναι αισιόδοξα.

Ένας επιπλέον λόγος για τον οποίο θέλουμε να πετύχει ο κ. Νασόπουλος είναι για να καταρρίψει μια θεωρία που θέλει να αναλαμβάνουν ρόλους συντονιστικούς στα μεγάλα γεγονότα, πρόσωπα της πολιτικής ζωής ή άνθρωποι που απαραίτητως πρέπει να έχουν εισέλθει τουλάχιστον στην έκτη δεκαετία της ζωής τους. Πολιτιστική Πρωτεύουσα έρχεται, δεν πρέπει η «μάχη» για τις θέσεις – κλειδιά να περιοριστεί στους έχοντες ενεργή κομματική ταυτότητα. Θα είναι δείγμα ουσιαστικού εκσυγχρονισμού αν ο κύκλος των υποψηφίων διευρυνθεί και μεταξύ των επιτυχημένων επαγγελματικά ανθρώπων της πόλης, ιδίως μεταξύ των νεότερων εξ αυτών.

Ένα ΤΕΙ χωρίς... Ήχο Μπήκαν σε μια σχολή που τους ενδιέφερε και που έμοιαζε αρκετά ελκυστική. Οι σπουδαστές του ΤΕΙ Τεχνολογίας Ήχου στο Ληξούρι της Κεφαλλονιάς δεν είχαν υπολογίσει όμως την κακοδαιμονία της ελληνικής προχειρότητας. Εν προκειμένω δεν είχαν υπολογίσει πως η σχολή θα είχε στηθεί πρόχειρα, πως δε θα είχε εργαστήρια και καμία άλλη υποδομή, πως δε θα είχε μόνιμους καθηγητές και πως τελικά δε θα μπορούσε να φύγει από την Κεφαλλονιά για να πάει σε μια άλλη πόλη, επειδή οι κάτοικοι θα αντιδρούσαν.

Έτσι οι σπουδαστές βρίσκονταν μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού ξεκρέμαστοι, ελπίζοντας στις υποσχέσεις του υπουργού Παιδείας, ο οποίος είχε μάλιστα την ευκαιρία να διαπιστώσει ιδίοις όμμασι την κατά-

σταση που επικρατεί στο ΤΕΙ.

Αν πρέπει να βρεθεί κάποια λύση επειγόντως δεν είναι μόνο για να μην ταλαιπωρούνται τα παιδιά που απύχισαν στην επιλογή τους. Είναι γιατί το συγκεκριμένο ΤΕΙ αποτελεί μία από τις χαρακτηριστικές περιπτώσεις επιστημονικών αντικειμένων που λείπουν από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και για τα οποία τα τεχνολογικά ιδρύματα αποτελούν τους ιδανικούς τόπους ανάπτυξης.

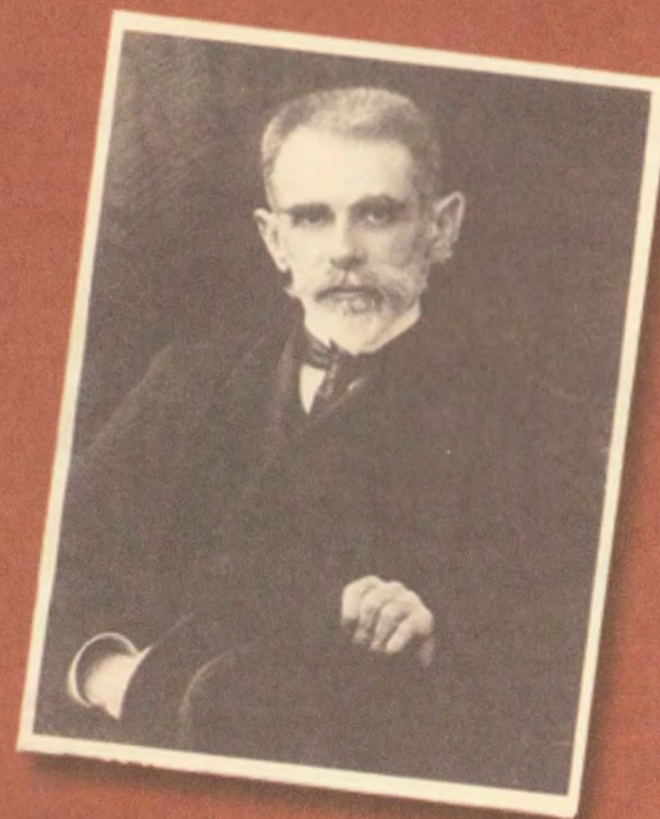
Ο θόρυβος για το Ωδείο Πολύς λόγος (ενίοτε και θόρυβος) για το Δημοτικό Ωδείο σε μια δημόσια συζήτηση που βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και αφορά τους πραγματικούς στόχους του ιδρύματος, τα χρήματα που αξίζει ή δεν αξίζει να δαπανά και τη χρησιμότητά του στην πόλη. Δε θα απαντήσουμε εδώ σε τέτοια ερωτήματα, αφού το θέμα αξίζει μιας διεξοδικότερης ανάλυσης. Θα πούμε μόνο πως σε ότι αφορά την καλλιτεχνική του ποιότητα και την εκπαιδευτική του πολιτική, οι μόνοι που δεν μπορούν να έχουν άποψη είναι αυτοί που δεν έχουν ούτε μία φορά συμμετάσχει σε κάποια συναυλία ή δραστηριότητά του, καθώς και αυτοί που μένοντας μακριά από το χώρο της μουσικής, δε γνωρίζουν αντίστοιχα παραδείγματα του εξωτερικού.

Γι' αυτό αν πραγματικά θέλουμε να γίνει ένας σοβαρός διάλογος, θα πρέπει πρώτα να μάθουμε να ρωτάμε τους ειδικούς και να αναζητάμε απ' αυτούς επιχειρήματα και προτάσεις. Τα υπόλοιπα – πλην φυσικά των οικονομικών που είναι ζήτημα όλης της πόλης – είναι απλώς μικροπολιτικές σκοπιμότητες.

Όλα για την προίκα! Διαβάσαμε στις αρχές Ιουλίου τον κατάλογο των 46 ενεργών και αναγνωρισμένων κληροδοτημάτων του νομού Αχαΐας με αφορμή τη σχετική συνάντηση που έγινε στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με το διευθυντή του Γραφείου Ποιότητας Ζωής του πρωθυπουργού. Με όλο το σεβασμό στην μνήμη των δωρητών, παρατηρήσαμε ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία ο σκοπός των κληροδοτημάτων είναι η προικοδότηση κορασίδων, η φιλανθρωπική ενίσχυση και η χορήγηση συμβολικών υποτροφιών.

Ισως και γιατί το ύψος των δωρεών δεν έφτανε σε

60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Το «δ» συμμετέχει στον εορτασμό του «Έτους Παλαμά» και παρουσιάζει:

Ειδικό – τεύχος αφιέρωμα στον εθνικό μας ποιητή

Έκθεση με πρωτότυπες εκδόσεις και αρχειακό υλικό

Ημερίδα αφιερωμένη στο έργο του

Ολοκληρωμένη πρόταση για να αξιοποιηθεί το σπίτι που γεννήθηκε

Οκτώβριος 2003

Μια συνδιοργάνωση με το Λήρο Πατέρων και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου

οδόντααντίοδόντος

πολύ μεγάλη ύψη, σε ελάχιστες περιπτώσεις γίνεται αναφορά στην ενίσχυση του πολιτισμού ή στην εκπαίδευση, γεγονός που εκτός των άλλων καθρεφτίζει και μια ιδιαιτερότητα της κουλτούρας της περιοχής. Αντίθετα με άλλα διαμερίσματα της χώρας, οι δωρητές που προέκυψαν στο νομό δε φάνηκαν ιδιαίτερα ευαίσθητοι για την ευρύτερη καλλιέργεια των συμπατριωτών τους.

Λέτε τελικά η μειωμένη ευαισθησία της τοπικής αστικής τάξης και των εκάστοτε πλουσιών να είναι «χρήσιμα» κληρονομικό;

Τίμησε και τιμήθηκε Το Νοέμβριο του προηγούμενου έτους το Πανεπιστήμιο Πατρών είχε τιμήσει (τιμώντας ταυτόχρονα και τον εαυτό του) τον Αρχιεπίσκοπο Αλβανίας Αναστάσιο ανακηρύσσοντάς τον σε επίτιμο διδάκτορα τεσσάρων σχολών του. Τώρα το ακαδημαϊκό ίδρυμα ολοκληρώνει τον κύκλο αυτής της λαμπρής παρουσίας με μια σχετική έκδοση που περιλαμβάνει όλα όσα ακούστηκαν στην τελετή της 29ης Νοεμβρίου 2002. Την ομιλία του Πρύτανη Νικόλαου Ζούμπου, τα ψηφίσματα των Σχολών Ιατρικής, Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πολιτικών Μηχανικών και Φυσικής, την παρουσίαση του έργου του Αρχιεπισκόπου από τον καθηγητή Αλέξ. Κοσμόπουλο και φυσικά την ομιλία του κ. Αναστάσιου με τίτλο «Οι θρησκείες και η φτώχεια του κόσμου».

Την έκδοση κοσμούν φωτογραφίες από τη ζωή και το έργο του Μακαριώτατου, ο οποίος – όπως ανέφερε και ο καθηγητής Κοσμόπουλος στην ομιλία του –, έχει αποκληθεί «Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και όλων των άθρων»...

Τα περιοδικά στο περιθώριο! Αρκετές υπηρεσίες της Πολιτείας για τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και άλλοι φορείς μοιάζουν ελαφρώς μπερδεμένοι όταν ακούν για περιοδικά. Δεν εξηγείται αλλιώς η ειδική μεταχείριση που τους επιφυλάσσουν...

Περιστατικό πρώτο: Επικοινωνήσαμε με την έναρξη της ελληνικής προεδρίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες διαπίστευσης δημοσιογράφων προκειμένου να έχει

το «δ» παρουσία στις δραστηριότητες του υπουργείου Πολιτισμού. Η απάντηση που πήραμε ήταν πως η πρόβλεψη που υπάρχει είναι για εφημερίδες, ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, αλλά όχι για περιοδικά...

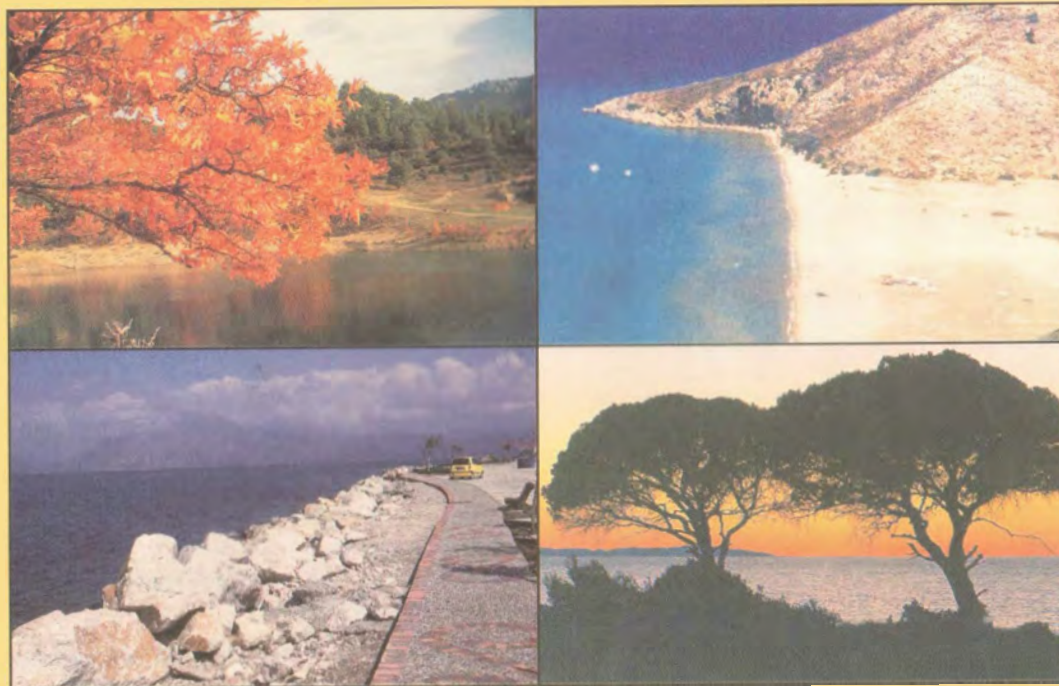
Περιστατικό δεύτερο: Στη συνάντηση των περιφερειακών μέσων ενημέρωσης που έγινε τον περασμένο Μάιο στο Βόλο με τη συμμετοχή και του υπουργού Τύπου για να συζητηθούν τα προβλήματα του περιφερειακού Τύπου, προσκλήθηκαν άπαντες πλην... περιοδικών.

Θεωρεί κανείς ότι τα περιοδικά δεν έχουν λόγο αυτόνομης ύπαρξης και πως πρέπει να υπάρχουν μόνο σε συνεργασία με άλλα μέσα ενημέρωσης; Ή μήπως δεν έχουν τα περιοδικά προβλήματα και δε χρειάζονται στήριξη;

Θα λυθούν επιτέλους αυτές οι «παρεξηγήσεις»;

Φιλοξενία Συμπεράσματα, προβληματισμούς και παραιτιόμματα από το συνέδριο των πολιτιστικών περιοδικών στο Μονοδένδρο του Ζαγορίου θα διαβάσετε στις σχετικές σελίδες. Από δω να προσθέσουμε μόνο ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ανθρώπους του Ριζαρίου Ιδρύματος για τη φιλοξενία και την ξενάγηση. Λίγο... μεγαλύτερο το «ευχαριστώ» στην Κωνσταντίνα Καπαράρη για τη διάθεση συνεργασίας και το καλό κλίμα που δημιούργησε με τους συμμετέχοντες. Με την υπόχρεση να ανταποδώσουμε...

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

Από τις μαγευτικές παραλίες
έως την άγρια ομορφιά των ορεινών όγκων...

Από τις μικρές ανάσες στα κέντρα των πόλεων
έως τις αγνές γωνιές της περιφέρειας...

Η Αχαΐα μας χαρίζει το προνόμιο να ζούμε σε ένα περιβάλλον
γεμάτο εκπλήξεις...

Δική μας ευθύνη είναι να το προστατέψουμε!

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κορίνθου 327, Πάτρα

Τηλ.: 2610 638324/638235, Fax: 2610 638305/638322, www.axaia.gr

Όποιος λέει ωραία ψέμματα θα γίνει φοιτητής!

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Τα λεγόμενα «ριάλιτι», η νέα μόδα δηλαδή που ενέσχυσε και στην ελληνική τηλεόραση ήταν το θέμα της έκθεσης στις φετινές πανελλαδικές εξετάσεις για την είσοδο στα ελληνικά πανεπιστήμια. Η επιτροπή ζήτησε από τα παιδιά να γράψουν τη γνώμη τους για το δημοφιλέστατο – όσο και βαλλόμενο πανταχόθεν – τηλεοπτικό είδος, επαληθεύοντας τις προβλέψεις αρκετών φιλολόγων και φροντιστηρίων.

Πολύ ωραία! Τα παιδιά χαρακτήρισαν το θέμα αναμενόμενο («βατό» είναι η μοντέρνα έκφραση), οι καθηγητές το καταχάρηκαν αφού τα ιδιαίτερα μαθήματα έπιασαν τόπο και όλοι έδειχναν ευχαριστημένοι...

Πολύ ωραία! Πάμε τώρα στα ουσιώδη... Τι ακριβώς εξυπηρετεί το μάθημα της έκθεσης; Ζητάμε από τα παιδιά να αποδείξουν την τέχνη του στη χρήση του λόγου και στη διατύπωση της σκέψης τους ή μήπως τους ζητάμε να αποδείξουν πόσο καλά έχουν αφομοιώσει τις οδηγίες από τα «διαίτερα» ή τα φροντιστήρια και πόσο μπορούν να αποστηθίσουν προλόγους, επιχειρήματα και επιλόγους;

Ο κοινός τόπος σε όσα διδάσκονταν τα παιδιά για το συγκεκριμένο θέμα ήταν απόλυτα σαφής: Τα «ριάλιτι» δεν προσφέρουν απολύτως τίποτα στους θεατές, βλάπτουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, «φρενάρουν» τη φαντασία των νέων, προσβάλλουν την αισθητική μας και επομένως πρέπει να καταδικάζονται μετά βδελυγμίας. Αν μάλιστα τις παραπάνω διατυπώσεις τα παιδιά είχαν και κάποιο έτοιμη «ατάκα» από γραπτά του Καργάκου, τότε ακόμα καλύτερα...

Ας πούμε τώρα ότι κάποιος ή κάποια από τους υποψηφίους είχε αντίθετη άποψη και αποτελούσε έναν από τους φανατικούς τηλεθεατές παιχιδιών όπως η «Φάρμα», το «Πάρτι» ή το «Bar». Ας δεχτούμε μάλιστα ότι θα είχε και επιχειρήματα επ' αυτού κι ότι έγραφε στην έκθεση πως τέτοια παιχνίδια αποτελούν τη μοναδική συντροφιά των κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών, πως δεν είναι παρά μία φάρσα στην οποία όλοι συμμετέχουν με πλήρη συναισθηση και πως τελικά δεν

κάνουν μεγαλύτερο κακό από κάποιες «ενημερωτικές» εκπομπές ή αρκετά δελτία ειδήσεων.

Τι βαθμολογία θα έπαιρνε ο συγκεκριμένος υποψήφιος; Πιθανότητα οριακά θα περνούσε τη φάση, εκτός αν εντελώς από τύχη έπεφτε σε κάποιον ανοιχτόμυαλο καθηγητή που δε θα στεκόταν στο αν συμφωνεί ή διαφωνεί με τα γραφόμενα, αλλά θα κοιτούσε τον τρόπο της διατύπωσης, τον ειρμό της σκέψης και τη χρήση των ελληνικών.

Συμπέρασμα και ταυτόχρονα παράκληση προς τους εξεταστές: Μην βάζετε τα παιδιά να γράφουν ψέμματα ή να αναπαράγουν έτοιμες παραγράφους, προκειμένου να γράψουν καλά στην έκθεση. Αφήστε τη φαντασία τους ελεύθερη, σεβαστείτε τη γνώμη τους και ακολουθήστε το παράδειγμα άλλων χωρών. Ζητήστε τους να διαβάσουν ένα βιβλίο και να γράψουν κάτι γι' αυτό. Δώστε τους μία φράση και ζητήστε να χτίσουν μία ιστορία γύρω απ' αυτή. Ή ακόμα δώστε τους τέσσερα ή πέντε θέματα για να επιλέξουν αυτό στο οποίο θα εξεταστούν.

Σε κάθε περίπτωση, μην τους ζητάτε να πουν ψέμματα. Δώστε και στα φροντιστήρια ή στους φιλόλογους ένα κίνητρο να κάνουν το μάθημά τους πιο δημιουργικό και να μην καταφεύγουν στα γνωστά βοηθήματα ή σε παλιές δοκιμασμένες συνταγές. Φοιτητής δεν πρέπει να γίνεται αυτός που ξέρει καλά να αποστηθίζει προλόγους και επιλόγους, αλλά αυτός που γράφει σωστά ελληνικά και μεταφέρει καλύτερα στο χαρτί τις σκέψεις του.

Όλα τα άλλα είναι απλή υποκρισία...

Η καταχώριση είναι πρωτότυπη

...πάμε με ένα κουτί μπισκότα*

(*) Συμπυκνωμένη τροφή υψηλής θερμιδικής αξίας, ειδική για θύματα υποσιτισμού Ένα μόνο κουτί ισοδυναμεί με πλήρη διατροφή 2.290 θερμίδων, εμπλουτισμένη με όλες τις απαραίτητες βιταμίνες και πρωτεΐνες και καλύπτει επαρκώς την ανάγκη για τροφή ενός υποσιτισμένου παιδιού για 2 μέρες.

Τα "μπισκότα" αυτά είναι ένα μόνο από τα δεκάδες εξειδικευμένα μέσα, που χρησιμοποιούν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα για να βοηθήσουν ανθρώπους που απειλούνται από φυσικές καταστροφές, ένοπλες διενέξεις, επιδημίες, εξαθλίωση...

Γιατί όταν κινδυνεύουν ανθρώπινες ζωές έχουμε μόνο μία επιλογή:

Να είμαστε αποτελεσματικοί!

Η δική σας συμβολή μάς είναι απαραίτητη για να συνεχίσουμε.

Αθήνα: Ξενίας 15, ΤΚ: 115 27, τηλ.: 210 5 200 500
Εσσαλονίκη: Κατούνη 4, ΤΚ: 546 25, τηλ.: 2310 556176
www.msf.gr

Παρακαλούμε συμπληρώστε τα στοιχεία σας και στείλτε μας το απόκομμα για να σας ενημερώσουμε για τη δράση μας
Όνοματεπώνυμο.....
Οδός..... Αριθμ..... ΤΚ.....
Πόλη / περιοχή..... Τηλ.....
E-mail.....
Είςως Γέννησης.....

Τι να μη διαβάζουμε στις διακοπές

Χιλιάδες άστρα στο λουτρό μ' να στείλει σ' εμέ η νύχτα

Δ. Σολωμός (Πόρφυρας)

Το αλφαβητάρι των άστρων σαν συλλαβίζεις βλέπεις τον ήλιο με άλλα μάτια

Γ. Σεφέρης (Τελευταίος Σταθμός)

Εδώ ως σταθώ κι ως δω κι εγώ την φύση λίγο

Θάλασσα του πρωιού κι ανέφελου ουρανού

όλα ωραία και μεγάλα φωτισμένα.

Κ. Καβάφης (Θάλασσα του πρωιού)

Οι στίχοι που αναφέρονται άνωθεν είναι η απάντηση για το τι θα πρότεινα να διαβάσετε στις διακοπές, αν με ρωτούσατε.

Προτείνω να μην διαβάσετε τίποτε. Να μην πάρετε κανένα βιβλίο στις διακοπές σας. Να δείτε για λίγο τη φύση, όση έχει απομείνει, να ακούσετε την μουσική της θάλασσας αν την βρείτε, των αστεριών που σβήνουν από το βάρος του στερεώματος. Να δείτε τι διδάσκει το χώμα, πώς κλέβει ο ουρανός, να κολυμπήσετε σαν τον νέο Άγγλο στρατιώτη του Σολωμού και να ζητήσετε να στείλει η νύχτα χιλιάδες άστρα στο λουτρό σας.

Να είστε βέβαιοι πως δεν θα σας ορμήσει κανένας πόρφυρας. Έχουν εξαφανισθεί οι καρχαρίες από τις θάλασσες. Να ξεπλώσετε ανάσκελα την νύχτα σε κάποια αμμουδιά — αν είναι καθαρή χωρίς πεταμένες φιάλες, γόπες, νάυλον σακούλες, αποφάγια και να διαβάσετε το αλφαβητάρι των άστρων. Ακουμπήστε το αυτί στο χώμα και να προσπαθήσετε να ακούσετε την γη βαθιά μήπως φωνάζει για κάποιο εσισμό που θα στείλει, μήπως σας δείχνει την ανοι-

χτή πόρτα ενός μυητικού λαβύρινθου. Θα ωφεληθείτε πολύ περισσότερο παρατηρώντας όχι μόνο την φύση αλλά και την κοινωνία των διακοπών. Το σούπερ μάρκετ που πουλάει προϊόντα διακοπών. Τα αποστειρωμένα ξενοδοχεία, τα αναπαλαιωμένα χωριά χωρίς χωρικούς. Τις πολυκατοικίες των ενοικιαζόμενων δωματίων. Όμως όσο υπάρχει ο ουρανός, η νύχτα, τα αστερία, η θάλασσα, τα βουνά, και ιδίως οι νεοί μπορούν να σταθούν και να μιλήσουν με την φύση μιλώντας έτσι και με τον εαυτό τους.

Μην πάρετε λοιπόν βιβλία μαζί σας. Ιδίως μην πάρετε μυθιστορήματα. Τα μυθιστορήματα είναι τυποποιημένα πια σιν κόκα-κόλα. Αν θέλετε κόκα-κόλα στην αμμουδιά μπορώ να σας συστήσω και τυποποιημένα θέματα μυθιστορημάτων που οι εκδοτικοί οίκοι τα επιβάλλουν και κυκλοφορούν με διαφορετικούς ήρωες και διαφορετικούς συγγραφείς. Π.χ. α) Γυναίκα σε κρίση ηλικίας, χωρισμένη, καθηγήτρια σε νησί που αναζητά ιδανικό εραστή. β) Αστυνομικός διανοούμενος που ανακαλύπτει σοφιστική έγκλημα κι είναι σπεσιαλίστας στην μαγειρική. γ) Εκσυγχρονιστής επι-

χειρηματίας ενός φαντασιακού, ψεύτικου και πλαδαρού Ελληνικού παρελθόντος. Να τρία θέματα με τα οποία θα μπορούσε κάποιος να σκοτώνει τον χρόνο του στην αμμουδιά πληρώνοντας κι αρκετά ευρώ γιατί τα μυθιστορήματα πλέον είναι τούβλα σε όγκο (και σε ποιότητα).

Όμως όσοι διαβάζουν όλο το χρόνο θα διαβάσουν και στις διακοπές. Όσοι δεν διαβάζουν δεν θα διαβάσουν και στις διακοπές

Καιρός είναι να κάνουμε διακοπές σιωπηλοί και παρατηρώντας ότι είναι μπροστά μας, τα βουνά, την θά-

λασσα, τα ξενοδοχεία, τον κόσμο στα κεντρικά δρομάρια, τις ωραίες, τους ωραίους, τις ομπρέλες στην αμμουδιά, το παζάρι, τις πέτρες, την σκόνη, τ' άστρα. Η αλήθεια είναι πως όσα βλέπουμε στις διακοπές είναι τα ίδια που βλέπουμε κάθε ημέρα. Εκείνο που περυσσεύει όμως είναι ο ουρανός, τα αστερία, η θάλασσα. Αυτά να αναζητήσουμε κι αν τα βρούμε θα κερδίσουμε ένα ποίημα. Αν είναι λοιπόν να πάρετε μερικά βιβλία στις διακοπές πάρετε Ποίηση. Την σταθερή Ελληνική αξία της ποίησης. Τον Σολωμό, τον Σεφέρη, τον Καβάφη αλλά και νεώτερους.

Επίκαιρα και ανεπίκαιρα

Του Παναγιώτη Φωτίου

Πόσο γρήγορα ξεφούσκωσε αυτό το μεγάλο μπαλόνι της 17 Νοέμβρη. Ευτυχώς που δεν έγιναν «ήρωες» των πρωινάδικων της ΤΝούλας κι έτσι απομυθοποιήθηκαν πιο πολύ. Αγαθές οι προθέσεις τους. Λέει, φιλόληθα τα αισθήματά τους, δημοκρατικά και φιλολαϊκά τα κίνητρα και υψηλά τα ιδεώδη της όταν τρομοκρατούσαν και σκότωναν με το περίφημο «σαρανταπεντάρι» και όταν λήστευαν τα χρήματα και τον ιδρώτα του κόσμου.

Έτσι που το πάνε θα μας ζητήσουν να τους αναγνωρίσουμε ως λαϊκούς αγωνιστές και να τους ανακηρύξουμε εθνικούς ήρωες.

Μέχρι τώρα φτηνάρικα πράγματα και καμώματα ψευτοϊδεολόγων και ψευτοαγωνιστών ακούσαμε. Ποια η ιδεολογία τους τελικά, ποιο το όραμά τους; Ποιους αντιπροσώπευαν και για ποια δημοκρατία πάλευαν; Τι σχέση έχουν με τη δημοκρατία η βία, η κλοπή, η απάτη και οι εγί λημματικές ενέργειες; Ήταν εναντίον του συστήματος αλλά τις βίλες και τα εξοχικά τα έφτιαχναν και τα δάνεια από την Ευρώπη τα καταδέχονταν. Διάβρωση του συστήματος από μέσα! Γνωστά θεωρηματάκια. Κρίμα! Γιατί τρίζουν τα κόκκαλα όσων αγωνίστηκαν και μαρτύρησαν για τη δημοκρατία...

Με απόλυτη βεβαιότητα ο Πλανητάρχης και το συναιτεράκι του (ο Μπλερ δηλαδή) μας έλεγαν (σε

όσους τους πίστευαν), ότι ο Σαντάμ και το Ιράκ διαθέτει πυρηνικό και χημικό οπλοστάσιο και απειλεί τον υπόλοιπο κόσμο και δη τους λαούς των δύο χωρών. Και έδειχναν φωτογραφίες και παρουσίαζαν έγγραφα και άλλες «μαρτυρίες» που επιβεβαίωναν τον κίνδυνο που όπου να 'ναι έρχεται. Και ο πόλεμος έγινε — αυτό τους ενδιέφερε — και ο μαύρος χρυσός της περιοχής δίνεται προς εκμετάλλευση στις εταιρείες πετρελαίων Αμερικής και Αγγλίας. Και τα όπλα;

Χωρίς ντροπή μας λένε τώρα ότι ήταν το πρόσχημα: Και μάλιστα ο κ. Γούλφοβιτς λέει ότι θα βρεθούν έστω... και σε 200 χρόνια! Ο αμοραλισμός και το στενγό συμφέρον σε όλο τους το μεγαλείο. Ελπίζω ν' αγανακτήσουν και ο λαός των δύο αυτών χωρών όταν βλέπουν πόσο ωμά τους εξαπατούν. Δύσκολο για τους Αμερικανούς!

Η Αμερική, μόνη υπερδύναμη πια, έχει αναλάβει να σώσει τον κόσμο από το «κακό». Μόνο που κακό ονομάζει ό,τι αντίκειται στα συμφέροντά της. «Αποκαθιστά» τη δημοκρατία όπου θέλει και προστατεύει όποιους θέλει ή την ενδιαφέρουν οικονομικά και στρατηγικά. Αυτή τη στιγμή στην Αφρική και αλλού χιλιάδες ανθρώπων σκοτώνονται σε εμφυλίου πολέμους και υποφέρουν από πείνα και ασθένειες. Κανείς δεν ενδιαφέρεται και μάλιστα η υπερδύναμη

κωφεύει. Δεν έχει προς το παρόν να πάρει τίποτα από κει. Γιατί να δώσει; Έτσι στη Λιβερία, το Κογκό, το Σουδάν, την Αιθιοπία αποδεικνύεται πόσο φτηνή είναι η φιλανθρωπία των δυνατών και πόσο δύσκολο είναι να επιτύχουμε μια παγκόσμια ειρήνη. (Όχι, δεν ξέχασα τους Παλαιστίνιους, ούτε τους Κύπριους. Είναι γνωστό το παιχνίδι που παίζεται εδώ...).

Καλά τα κινήματα και οι κινήσεις υπέρ των φτωχών και καταφρονεμένων της γης. Αλήθεια το πρόβλημα είναι τόσο καινούριο ή δίνει διεξοδο στις ιδεολογικές και πολιτικές αναζητήσεις της εποχής μας; Δικαιολογούνται οι υπερβολές των διαφόρων ακτιβιστών και της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς; Τα κόμματα που αντιπροσωπεύουν μεγάλο μέρος του λαού και συμμετέχουν στις κοινοβουλευτικές διαδικασίες οφείλουν να μη μένουν στην καταγγελία και την άρνηση. Δεν επιτρέπεται να δαιμονοποιούν την παγκοσμιοποίηση. Ρώτησαν τις κυβερνήσεις και τους λαούς του αναπτυσσόμενου κόσμου τι θέλουν; Κλειστά ή ανοιχτά σύνορα; Κλειστές ή ελεύθερες αγορές; Είναι γνωστό ότι το ανοιχτό και το ελεύθερο τους ενδιαφέρει για να βελτιώσουν τις οικονομίες και το βιοτικό τους επίπεδο. Εκείνο που έχει σημασία είναι ποιοι κανόνες και ποιο δικαίωμα θα ισχύσουν. Είναι επίσης γνωστό και δεδομένο ότι οι συνθήκες ζωής των λαών του κόσμου αυτού έχουν βελτιωθεί αρκετά, αλλά τα προβλήματα είναι τεράστια και δεν είναι μόνο οικονομικά. Είναι και πολιτικά και εκπαιδευτικά και κοινωνικά. Όλα αυτά ιώς θα λυθούν; Η συνεργασία είναι βασική προϋπόθεση. Ο χωρισμός, η βία και η άρνηση δεν ωφελούν κανέναν εκτός από αυτούς που τα χρησιμοποιούν, και μόνο για λίγο, όσο τους κάνουν γνωστούς.

Εντύπωση μου έκανε το γεγονός ότι οι διαδηλωτές και οι διαμαρτυρόμενοι στα πρόσφατα δρώμενα της Θεσσαλονίκης, όπου συνεδρίαζαν οι ηγέτες της Ε.Ε., κατηγορούσαν συλλήβδην όλους τους ηγέτες των χωρών ως δολοφόνους, εγκληματίες, άδικους και άλλα. Με δεδομένο ότι όλοι είναι δημοκρατικά εκλεγμένοι και μάλιστα με διαδικασίες αρκετά διαφανείς

και όχι κατά το αμερικάνικο πρότυπο, μια τέτοια επίθεση προσβάλλει βάνουσα τους λαούς που τους ψήφισαν και παρουσιάζει τους χιλιάδες (το πολύ) διαδηλωτές ως τιμητές, σωτήρες και κριτές των εκατομμυρίων που αποφάσισαν, όπως αποφάσισαν. Είναι καλή η διαμαρτυρία, είναι γεγονός ότι η Αριστερά έχει και λόγο και θέση σε όσα συμβαίνουν, αλλά οι υπερβολές, οι δογματισμοί, οι σωτήρες και οι προφήτες πρέπει να μας τελειώσουν. Η δημοκρατία είναι πολύ δύσκολο παιχνίδι και θέλει αγωγή, παιδεία, γνώση, υπομονή και αγώνα καθημερινό.

Έχουμε καιρό να μιλήσουμε για τα δικά μας, τα πολιτιστικά και την Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Μάλιστα για το τελευταίο τα έγραψε καλά ο κ. Δ. Ρηγόπουλος στην «Καθημερινή». Θα αναφερθώ για λίγο στο Δημοτικό Ωδείο. Μαζί με το ΔΗΠΕΘΕ είναι οι μόνοι φορείς – θεσμοί που παράγουν έργο καλό και με ρυθμούς σταθερούς (το εργαστήριο της ζωγραφικής και τα μαθήματα περί τέχνης του κ. Ιωαννίδη είναι κι αυτά πολύ σημαντικά). Όμως τον τελευταίο καιρό το Ωδείο και μάλιστα ο διευθυντής του, δέχεται οργανωμένη επίθεση για κακοδιαχείριση και υποβάθμιση των ρόλων του ιδρύματος. Είμαι βέβαιος ότι το ακριβώς αντίθετο φαίνεται και αποδεικνύεται με στοιχεία τα οποία θα δοθούν στη δημοσιότητα. Και εν πάσει περιπτώσει, ο Δήμος μπορεί να ελέγξει το αληθές ή μη των κατηγοριών.

Όμως αυτοί που κόπτονται για τα οικονομικά του Δήμου γιατί δεν τολμούν να καταγγείλουν τις υπερβάσεις του προϋπολογισμού του ΔΗΠΕΘΕ; Δύο μέτρα, δύο σταθμά; (Προσωπικά δε με ενδιαφέρει η υπέρβαση, αλλά το γιατί έγινε). Όταν μάλιστα κάποιοι απ' αυτούς που παρουσιάζονται τώρα ως κατηγοροί και κριτές έχουν ζημιώσει το Ωδείο και το Δήμο με ενέργειές τους και παραλείψεις τους με το ποσό των 40-45 εκατομμυρίων, καλό θα ήταν πρώτα να κάνουν και την αυτοκριτική τους.

«Σε ένα χρόνο θα ξέρω τι ακριβώς πρόκειται να γίνει στην Πάτρα»

Πριν αναλάβει τα καθήκοντα του αντιδημάρχου έργων για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα και πολύ περισσότερο πριν ακόμα αποφασίσει να πολιτευτεί, απολάμβανε μια εικόνα μάλλον ζηλευτή για ένα δημόσιο πρόσωπο στην Πάτρα.

Συνέντευξη στον Ανδρέα Τσιλίρα

Η θητεία του στο Λιμενικό Ταμείο (νυν Οργανισμό Λιμένος Πατρών) έφερε τέτοιες και τόσες αλλαγές στο πολυταλαιπωρημένο θαλάσσιο μέτωπο της Πάτρας (φάρος, μαρίνα κ.τ.λ.) που όλοι είχαν τα καλύτερα να πουν, σε σημείο που τα έργα δεν ταυτίζονταν με το Ταμείο ή με την πόλη, αλλά με το άτομό του!

Τους τελευταίους επτά μήνες, ο Γιάννης Δημαράς κάθεται σε μια καρέκλα πολύ λιγότερο ασφαλή, που έχει όλες τις προδιαγραφές να εξελιχθεί σε... ηλεκτρική. Ασχολείται με την Πολιτιστική, ό,τι πιο προκλητικό και επικίνδυνο δηλαδή μπορεί να κάνει κάποιος δημοτικός παράγοντας αυτά τα χρόνια στην Πάτρα. Ασχολείται πιο συγκεκριμένα με τα έργα της Πολιτιστικής, αυτά δηλαδή που θα ξεσηκώσουν –αν κάτι δεν πάει καλά– τις γνωστές διαμαρτυρίες περι οικονομικών σκανδάλων, αλλά που ταυτόχρονα είναι και το πιο σπουδαίο κίνητρο για να ασχοληθεί η πόλη σοβαρά με το θεσμό.

Μια από τις πρώτες ερωτήσεις που του θέσαμε όταν το συναντήσαμε, είναι και από τις πλέον καιρίες και διαχρονικές. Γιατί θέλουμε την Πολιτιστική; «Για να αποκτήσει η πόλη μία ταυτότητα, για να χαρακτηρίζεται από μια φυσιογνωμία, που να ανταποκρίνεται στα 2200 χρόνια ιστορίας της, αλλά και στις τουριστικές απαιτήσεις που πρέπει να έχει. Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει να αποκτήσει υποδομές που θα τις χρειαστεί μετά το 2006...».

Ανάμεσα στις υποδομές αυτές, η πλέον δημοφιλής στα στόματα όλων, είναι οι εγκαταστάσεις του πρώην εργοστασίου του Λαδόπουλου στην Ακτή Δυμαίων. Μια έκταση 48000 τ.μ., δίπλα στο χώρο όπου σε λίγα χρόνια θα βρίσκεται το νέο λιμάνι της Πάτρας,

Μια γωνιά για την Πολιτιστική ...

Το πιο φυσικό για ένα πολιτιστικό περιοδικό σαν το «δ», που όταν ξεκίνησε το 1998, τα σχέδια για το 2006 μόλις είχαν ανακοινωθεί και που τώρα βλέπει μια ολόκληρη πόλη να ανακατεύει όλα τα σχετικά ή άσχετα θέματα, με το μεγάλο μας στόχο.

Μια γωνιά είναι κι αυτή η στήλη που όσο περνάει ο καιρός τόσο θα μεγαλώνει και θα έχει ως στόχο να καταγράφει τις εξελίξεις να τις σχολιάζει, να φιλοξενηθεί απόψεις και να γίνει ένα μικρό ανά δύο μήνες ημερολόγιο της Πολιτιστικής.

Καλή αρχή λοιπόν... Και μακάρι η περιπέτεια στην οποία μπήκαμε, ελαφρώς κατά λάθος, να μας βγάλει σε καλό ή στην καλύτερη περίπτωση να μην «κάψει» τη δημιουργικότητα, τη φαντασία και μερικές από τις δυνάμεις αυτής της πόλης...

Ο ΕΥΦΥΗΣ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ποιος είχε αμφιβολία ότι ο υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος είναι ένας από τους ευφυέστερους Έλληνες πολιτικούς; Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στην Πάτρα, το απέδειξε για μια ακόμα φορά. Προώθησε όσο μπορούσε τα ολυμπιακά έργα που τον ενδιαφέρουν άμεσα, και για όλα τα υπόλοιπα η επωδός ήταν μία και μόνη. «Αποφασίστε εσείς τι θέλετε κι εγώ εδώ είμαι». Όταν μάλιστα η κουβέντα ήρθε στα χρήματα ήταν σαφέστατος. «Πείτε μου τι θα κάνετε για να εξετάσουμε τη χρηματοδότηση», είπε, θέτοντας πάντως τα μέγιστα όρια στα 20 εκ. ευρώ για το καλλιτεχνικό πρόγραμμα και στα 100 εκ. ευρώ για τα τεχνικά έργα και τις υποδομές.

Κι όταν οι δημοσιογράφοι τον ρώτησαν για το ποιος προκρίνεται για τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή και τα καλλιτεχνικά ύφος της Πολιτιστικής η απάντηση ήταν αποστομωτική: «Η Πάτρα, έχει Δήμαρχο, έχει φορείς, έχει πνευματικό δυναμικό... Περιμένω να συζητήσουν, προκειμένου να καταλάβω τι θέλει η πόλη και να συμπαρασταθώ...».

Μπορεί με μια πρώτη ανάγνωση η στάση του κ. Βενιζέλου να δείχνει έλλειψη προσωπικού ενδιαφέροντος (μεταξύ μας, είναι απόλυτα δικαιολογημένο...), όμως αυτό που περισσότερο είναι η στάση της πόλης. Κι εκεί οι φορείς που συνομίλησαν με τον υπουργό δε φάνηκαν έτοιμοι και με ολοκληρωμένες προτάσεις.

έχει φτάσει να αποτελεί την πανάκεια για όλα τα προβλήματα που δημιουργούνται γύρω από τους χώρους που πρόκειται να χρειαστούμε ενόψει του 2006. «Μια πόλη όπως η Πάτρα δεν μπορεί να έχει ένα θέατρο 265 θέσεων, όπως τώρα με τον "Απόλλωνα". Ο χώρος του Λαδόπουλου προσφέρεται για την κατασκευή του νέου κλειστού θεάτρου. Παράλληλα θα δημιουργηθεί ένας χώρος για το Καρναβάλι, όχι ένα στατικό μουσείο, αλλά μια ζωντανή προσπάθεια που θα λειτουργεί όλο το χρόνο και που θα δείχνει στους επισκέπτες της πόλης τι ακριβώς είναι το καρναβάλι της. Θα ξέρετε ότι τώρα αν ένας τουρίστας περάσει από την πόλη δε θα πάρει τίποτα αναμνηστικό, πιθανώς μόνο... τεντούρα. Όμως με έναν τέτοιο χώρο το καρναβάλι θα μπορεί να προβάλλεται διαρκώς, αξιοποιώντας την εμπειρία του ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτουμε...».

Στον ίδιο χώρο προβλέπεται να δημιουργηθούν ακόμα εικαστικά εργαστήρια, αλλά και ένα κέντρο «εικονικής πραγματικότητας», το οποίο θα δημιουργηθεί με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου. Κυρίως λοιπόν πολιτιστικός ο χαρακτήρας της πάλαι ποτέ ένδοξης βιομηχανίας της Πάτρας; «Όχι μόνο», μας λέει ο κ. Δημαράς. «Θα εντάξουμε στο πρώην εργοστάσιο και ναυτιλιακές δραστηριότητες προκειμένου να υποχρεώσουμε τους τουρίστες να περνούν από κει, ώστε να προβάλλουμε όσα χρειάζεται κάθε φορά η Πάτρα να προβληθούν».

Για τον ίδιο χώρο είχε προταθεί, όμως, και η μεταστέγαση του Δημοτικού Ωδείου. «Για το Ωδείο υπάρχουν δύο προτάσεις. Εκτός από το Λαδόπουλο, υπάρχει και η πρόταση για επέκταση του στο χώρο που θα απελευθερώσει το Αρχαιολογικό Μουσείο, όταν φύγει από τη θέση που είναι τώρα. Πρέπει να συμβουλευτούμε τους ειδικούς, αλλά να πάρουμε και τις απόψεις των φορέων, κάτι που θα έχει λυθεί μέχρι το τέλος του χρόνου».

Ο χρόνος είναι αυτονόητα ελάχιστος για όλες αυτές τις εξαγγελίες... «Θα θέλαμε να το είχαμε κάνει από... χθες. Στη δική μας περίπτωση πρέπει πρώτα οι προτάσεις να περάσουν από τη διαδικασία «κοινωνικού ελέγχου». Εμείς θα καταστρώσουμε το κεντρικό σχέδιο (master plan) για την αξιοποίηση του χώρου, θα γίνουν οι χωροθετήσεις, θα καθορίσουμε τον αρχιτεκτονικό χαρακτήρα, όμως προτεραιότητα θα δοθεί στα έργα της Πολιτιστικής. Από κει και πέρα, είτε οι ιδιώτες είτε όποιος άλλος φορέας θέλει να αναλάβει τις υπόλοιπες παρεμβάσεις ή να εκμεταλλευτεί τους χώρους, θα πρέπει να πληροί τους όρους που θα έχουμε βάλει».

Αμέσως μετά τη μελέτη για το Λαδόπουλο, σειρά θα πάρει και η άλλη μεγάλη υπό αξιοποίηση έκταση της πόλης, το Κάμπινγκ της Αγιάς, για το οποίο θα ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία. «Μέσα σε αυτή τη διαδικασία θα κληθεί να έχει ένα βασικό ρόλο ο τεχνικός σύμβουλος του Δήμου, ο οποίος αναλαμβάνει καθήκοντα στα τέλη του χρόνου. Θα πρέπει μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2004, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις που θα τους έχουν δοθεί, να σχεδιάσει και να δρομολογήσει, με τις απαραίτητες προκηρύξεις, την υλοποίηση

των παρεμβάσεων όχι μόνο στο Λαδόπουλο και στο Κάμπινγκ, αλλά και στο Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο και στο θερινό θέατρο που θα γίνει στη Σαμακιά. Μετά αρχίζει ο μεγάλος αγώνας...».

Όταν κάναμε τη συζήτηση με τον κ. Δημαρά, η συζήτηση για τον Τεχνικό Σύμβουλο του Δήμου για τα έργα της Πολιτιστικής δεν είχε ακόμα «ανάψει». Λίγες μέρες αργότερα τόσο αυτή η πρόταση όσο και οι άλλες δύο σχετικά με την εκπόνηση προγραμμάτων οργάνωσης και επικοινωνίας με τον πολίτη, περνούσαν σχετικά άνετα –και παρά τις περί του αντιθέτου προβλέψεις– από το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού ο κ. Δημαράς δέχτηκε κάποιες τροποποιήσεις σε σχέση με το αρχικό σχέδιο.

Ο ίδιος, πάντως, υποστήριζε από την αρχή πως τέτοια έργα δεν μπορούσαν να γίνουν μόνο με τη στήριξη των υπηρεσιών του Δήμου, αλλά χρειάζεται και μια διαφορετική δομή. «Η τεχνική υπηρεσία του Δήμου έχει εμπειρία σε έργα (δρόμους, πεζοδρόμια κ.τ.λ.), το μέγεθος των οποίων δε συγκρίνεται με αυτά που χρειαζόμαστε για την Πολιτιστική».

Για να μην υπάρχουν παρεξηγήσεις, ο τεχνικός σύμβουλος δεν είναι ένα πρόσωπο, αλλά μια ομάδα επιστημόνων (23 προβλέπει συνολικά η προκήρυξη), που θα αναλάβουν συγκεκριμένους τομείς. «Δεν έχουμε στην Πάτρα ανθρώπους με την εμπειρία μεγάλων διεθνών διοργανώσεων ή παρεμβάσεων, γι' αυτό και δεν αντιλαμβάνομαι τις ενστάσεις που υπάρχουν για το αν θα μπορούσαμε να καλύψουμε την ανάγκη του Τεχνικού Συμβούλου με ανθρώπους της Πάτρας. Ούτε που τα έχουμε δει εδώ αυτά τα έργα που πρέπει να κάνουμε, πόσο μάλλον να κληθούμε να τα σχεδιάσουμε...».

Η συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο έγινε αφού τα θέματα της Πολιτιστικής είχαν αναβληθεί επί τέσσερις συνεδριάσεις. Δεν είναι αυτό ένα κακό σημάδι για το πόσο ενδιαφέρονται οι δημοτικοί μας άρχοντες για το υποτιθέμενο «μεγάλο θέμα» της Πάτρας; «Είναι πολύ κακό δείγμα. Όταν συζητάμε για την Πολιτιστική, δεν μπορούμε διαρκώς να παρεμβάλλουμε άλλα θέματα την τελευταία στιγμή ή να προτάσσουμε μόνο τα υπόλοιπα ως πιο σημαντικά. Αν θεωρήσουμε ότι την Πολιτιστική Πρωτεύουσα την πήραμε το 1998, δεν υπήρχε κανένας σχεδιασμός από το Δημοτικό Συμβούλιο επί μία τετραετία... Δε θα απολογηθώ όμως εγώ για αυτά που δεν έγιναν. Αυτό που ζητάω είναι όπως εγώ δέχτηκα να μπω στο παιχνίδι, να μπουν όλοι. Μόλις ανέλαβα αναζήτησα το φάκελο του Δήμου για την Πολιτιστική και δε βρήκα απολύτως τίποτα, εκτός από τη μελέτη του Συνοδικού. Δε σας κάνει εντύπωση ότι ο προκάτοχός μου σε αυτή τη θέση, ο Κώστας Χριστόπουλος, δεν συμμετέχει πλέον πουθενά, δεν είναι ούτε καν δημοτικός σύμβουλος. Υπήρχε ένα χάος... Δεν Έψαξα τις μελέτες που διάβαζα ότι υπήρχαν και δε βρήκα τίποτα. Το μόνο που υπήρχε ήταν κάποιες αναλυτικές περιγραφές και μελέτες ανακαινήσεων οι οποίες δεν είχαν κανέναν προγραμματισμό. Θα σας πω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα: Υπήρχε μελέτη για την ανακαίνιση του Παλαιού Νοσοκομείου. Επειδή όμως –όπως όφειλε ως Νοσοκομείο–

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ;

Πάντως, αν κάτι πραγματικά ουσιαστικό προέκυψε από την επίσκεψη του υπουργού Πολιτισμού στις αρχές Ιουλίου, ήταν η σύσταση του φορέα που θα αναλάβει την οργάνωση των εκδηλώσεων και την επικοινωνιακή πολιτική της Πολιτιστικής. Θα είναι μια εταιρεία μέχρι τώρα εν υπνώσει, η «Αναπτυξιακή Αχαΐας Α.Ε.», που έχει ως κύριους μετόχους το Δήμο Πατρέων και την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Αχαΐας.

Επικεφαλής θα είναι ο Δήμαρχος Πατρέων και από το Σεπτέμβριο αναμένεται η στελέχωση του Δ.Σ. με τα πρόσωπα που θα αναλάβουν τις μεγάλες ευθύνες προς το 2006. Ποιοι θα είναι αυτοί; Άγνωστο. Πάντως κάποιος έχουν ήδη αρχίσει να παζαρεύουν ακόμα και... διορισμούς, μιλώντας όπως λένε όχι μόνο εξ ονόματος του Δημάρχου, αλλά ακόμα και εκ μέρους του υπουργού!

«ΣΤΑ ΠΟΣΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΕΙΣΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ;»

Επισκεφθήκαμε τα γραφεία ενός πολιτιστικού περιοδικού στην Αθήνα και μόλις η συζήτηση στράφηκε στην Πολιτιστική, η ερώτηση που μας έκαναν μας άφησε άναυδους... «Στα πόσα μουσεία έχετε φτάσει μέχρι τώρα;», μας ρώτησαν και δεν ξέραμε τι να τους απαντήσουμε! Δεν είχαν βέβαια άδικο, αφού αν το καλοσκεφτείτε, οι προτάσεις από διάφορους φορείς που έχουν γίνει μέχρι τώρα και αφορούν μουσεία, πρέπει να ξεπερνάνε τις 20! Να τα εκατοστήσουμε...

ΕΧΕΙ OFF SHORE Η ΠΑΤΡΑ;

Ως γνωστόν «off shore» ονομάζονται οι εταιρείες που έχουν την έδρα τους σε ένα μικρό νησί-κράτος, μακριά από την περιοχή της δραστηριότητάς τους και μέσω αυτής προχωρούν σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, χωρίς να κινδυνεύουν να εκτεθούν προσωπικά.

Ε, λοιπόν ανακαλύψαμε και στην Πάτρα μια τέτοια εταιρεία. Η έδρα της εμφανίζεται χαμένη στο Ιόνιο Πέλαγος, όμως οι πρωτοβουλίες που παίρνει είναι άκρως πατρινές και σε μεγάλο βαθμό όχι και τόσο αφεγάδιαστες, αν και νομιμοφανείς.

Αναμένεται μάλιστα οι πρωτοβουλίες αυτές να επεκταθούν και στον παλιισμό, αφού ο εμπνευστής τους δε διστάζει ούτε να εκμεταλλεύεται δικαιώματα και δαυλεία άλλων (το έχει αποδείξει άλλωστε και στο παρελθόν), ούτε να αλλάζει τις απόψεις και τις παρέες του σαν τα πουκάμισα, προκειμένου να συνεργάζεται με τους έχοντες της εξουσίας...

Αλλά ως γνωστόν γι' αυτόν το ταξίδι προς την Ιθάκη είναι που μετράει, όχι η ίδια η Ιθάκη...

A.ΤΣ

ο χώρος είχε πάρα πολλές τουλέττες για τους ασθενείς, ο εργολάβος που μπήκε μέσα, ανακαίνισε όλες τις τουαλέτες...».

Ο τομέας των έργων είναι και αυτός που ξεσήκωσε τις περισσότερες αντιδράσεις στην προηγούμενη ελληνική Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Ρωτήσαμε τον κ. Δημαρά πόσο τον φοβίζει η αποτυχία της Θεσσαλονίκης. «Το πρώτο πράγμα που έκανα όταν ανέλαβα αυτή την αντιδημαρχία ήταν να διαβάσω το βιβλίο του Ροδόλφου Μασλίας «Η Πολιτιστική από μέσα». Από τότε έχω χάσει τον ύπνο μου...». (Σ.Σ. Ο Ροδόλφος Μασλίας υπήρξε υπεύθυνος διεθνών σχέσεων της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Θεσσαλονίκης και παραιτήθηκε λίγες εβδομάδες πριν την έναρξη των εκδηλώσεων. Το βιβλίο του κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Παρατηρητής» και καταγράφει όλα όσα εμπόδισαν την επιτυχία της αλησμόνητης διοργάνωσης).

«Η Θεσσαλονίκη έκανε υποδομές και εκδηλώσεις που δεν έγιναν σε καμία άλλη Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Απέτυχε, όμως, κι έγινε παράδειγμα προς αποφυγή στο σχεδιασμό, γιατί υποσχέθηκε και παρουσίασε ότι θα κάνει περισσότερα από όσα είχε τη δυνατότητα. Εμείς δε θα είμαστε τόσο μαξιμαλιστές. Θα κάνουμε μόνο όσα έχουμε πραγματικά ανάγκη. Κι όταν θα αναλάβει ο καλλιτεχνικός διευθυντής, θα του υποσχεθούμε μόνο τους χώρους τους οποίους θα μπορούμε σ' αλήθεια να έχουμε έτοιμους, ώστε να μην υπάρξουν αναβολές της τελευταίας στιγμής και εκτεθούμε. Ας μην ξεχνάμε ότι την Ευρώπη δεν την ενδιαφέρουν οι υποδομές σε έναν τέτοιο θεσμό, την ενδιαφέρει η επιτυχία των εκδηλώσεων...».

Επειδή, όμως, αντίθετα με την Ευρώπη μας ενδιαφέρουν περισσότερο τα έργα, πρέπει να απαντήσουμε και στο ερώτημα για το αν θα γίνουν παρεμβάσεις και σε ιδιωτικά κτίρια. «Υπάρχουν κάποια κτίρια που δεν ανήκουν στην κυριότητα του Δήμου, όπως ο «Ερμής» ή οι Αποθήκες Κόλλα τα οποία θα αναβαθμιστούν, αφού πρώτα γίνουν προγραμματικές συμφωνίες με τους ιδιοκτήτες τους, ώστε να παραχωρηθούν για ένα διάστημα στο Δήμο. Ας μην ξεχνάμε ότι το Γ' ΚΠΣ, από το οποίο θα έρθουν μέρος των χρημάτων (Σ.Σ. ο συνολικός προϋπολογισμός θα ανέρχεται μάλλον στα 100 εκ. ευρώ), χρηματοδοτεί παρεμβάσεις μόνο όταν τις αιτείται ο κυρίαρχος του κάθε χώρου».

Και πότε θα ξέρουμε πραγματικά την αλήθεια για τα έργα που θα προλάβουμε να κάνουμε; «Εκτιμώ ότι σε ένα χρόνο από τώρα θα είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τι παρεμβάσεις θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το 2006...».

Μακάρι...

SIM ENT IERA

Ευφραίνοντας την καρδιά!

Στον απόηχο της συναυλίας των Simentera στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ και ενώ ακόμα οι μελωδίες, οι δακτυλισμοί των εξάισων κιθαρών, τα ρυθμικά κρουστά, το ογκώδες σαξόφωνο και τα αισθαντικά φωνητικά ηχοχρώματα – θηλυκά και αρσενικά – συνεπαίρνουν με το λυρισμό τους και σαγηνεύουν τις αισθήσεις μας μεταδίδοντάς μας την αιθέρια και νοσταλγική μουσική αύρα του Πράσινου Ακρωτηρίου, βρίσκομαι ενώπιον του χαρτιού για να αποτυπώσω αισθήματα της μαγικής βραδιάς αλλά και όσων ακολούθησαν στη φιλική κουβέντα που είχα με τον επικεφαλής του γκρουπ Mario Lucio Sousa. Μουσικές και λόγια αρμονικά μπλεγμένα, σαν παρακαταθήκη ακριβή, από ένα από τα γερά χαρτιά του φετινού Φεστιβάλ.

Από νωρίς και μέσα σε υψηλότερες για την εποχή θερμοκρασίες (27 Ιουνίου) οι Simentera κούρδιζαν κιθάρες και χωρίς να δυσανασχετούν για την πολλή ζέστη – συνηθισμένοι από τις συνθήκες της πατρίδας τους – έκαναν πρόβα στο Αρχαίο Ωδείο, προϊδεάζοντας για ό,τι θα ακολουθούσε το βράδυ.

Προσηνείς, εξωστρεφείς, φιλικόι και με μια ευγενική στόφα, οι μουσικοί ανέπτυξαν στο έπακρο όλα τα επικοινωνιακά τους χαρίσματα και με κύριο όπλο την υπέροχη μουσική τους, που βασίζεται στην παράδοση και συνταιριάζει, βραζιλιάνικους, αφρικάνικους και πορτογαλικούς ρυθμούς, ανέδειξαν την οικουμενική διάσταση της μουσικής τους και συγκίνησαν με τις ρομαντικές μπαλάντες και τα πανέμορφα ακουστικά τους ηχοχρώματα, ενθουσιάζοντας το κοινό και αποσπώντας τις θερμές εκδηλώσεις του.

Η εικόνα που είχαμε σχηματίσει από τις ποικίλες κριτικές και τους δίσκους που κυκλοφορούν στην Ελλάδα, θέλει το Πράσινο Ακρωτήρι, ένα σμήνος μι-

κρών νησιών ανάμεσα στη Ν. Πορτογαλία και την Αφρική, να φαντάζει σαν μια γόνιμη κοιτίδα που παράγει μουσικούς. Ποιος ο ρόλος της μουσικής στη ζωή αυτού του τόπου και πού βρίσκεται αυτή η μαγική δύναμη που ενεργοποιεί τους κατοίκους και τους πολλούς ερασιτέχνες μουσικούς;

Ο πλέον αρμόδιος, ο Mario Lucio, μας εξηγεί: «Πριν από μερικά χρόνια μέχρι τη δεκαετία του '70 το Πράσινο Ακρωτήρι ήταν αποικία και ένας τόπος πολύ φτωχός. Η μουσική ήταν μια διέξοδος και ο μοναδικός τρόπος διασκέδασης. Όλοι εμείς αλλά και οι άλλοι ταγουδιστές ή μουσικοί από τα νησιά ξεκινήσαμε σαν ερασιτέχνες. Δεν ήταν μαγική δύναμη, ήταν οι συνθήκες και κάτι ακόμα: επειδή η πατρίδα μας βρίσκεται στο σταυροδρόμι θαλασσινών δρόμων και εμείς είμαστε ένα κράμα, κυλάνε πολλά... αίματα στις φλέβες μας. Από την Αφρική, τη Βραζιλία... Έχουμε το ρυθμό μέσα μας.

Σήμερα τα πράγματα είναι καλύτερα στα νησιά, αλλά η μουσική είναι η διασκέδασή μας. Αν έρθετε στο Πράσινο Ακρωτήρι, θα δείτε παρέες να τραγουδούν στα μπαρ. Το κάνουν μόνο γι' αυτούς, για να περάσουν καλά. Μέσα από κει, όμως, ξεπηδούν οι μουσικοί που εσείς γνωρίζετε στην Ευρώπη».

Ο Mario Lucio ωστόσο δε θεωρεί ως κάτι συγκεκριμένο το ερέθισμα και την αφορμή για να ασχοληθούν επαγγελματικά με τη μουσική και να κινητοποιηθούν και εκτός των στενών γεωγραφικών ορίων της περιοχής τους: «Δεν υπήρχε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Κάποια στιγμή θέλαμε να συγκεντρώσουμε τα είδη των τραγουδιών που υπάρχουν στο νησί. Είμασταν όλοι μια παρέα με τα επαγγέλματά τους – γιατροί, δικηγόροι, αρχιτέκτονες – αλλά αγαπούσαμε πολύ τη μουσική. Αρχίσαμε να παίζουμε ερασιτεχνικά και μετά σκεφτή-

καμε να καταγράψουμε την παραδοσιακή μουσική. Κατόπιν εμπλουτίσαμε το υλικό μας με το κάτι άλλο, δηλαδή τις δικές μας συνθέσεις. Κάπως έτσι γεννήθηκαν οι Simentera και επειδή δεν υπάρχουν στούντιο ή δισκογραφικές εταιρείες στο Πράσινο Ακρωτήριο, κάνουμε τους δίσκους στην Ευρώπη».

Έχοντας φτάσει αντικειμενικά στο απώγειο της καριέρας τους οι Simentera, σήμερα γνωρίζουν την καθολική ανταπόκριση κοινού και κριτικών και στο δυτικό κόσμο. Δεν είναι μόνο οι δίσκοι που ηχογραφούν, αλλά και το πλήθος των συναυλιών που δίνουν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού σε όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη: από τη Φινλανδία ως τη Σενεγάλη και από τη Βραζιλία ως τις ΗΠΑ. Για το Mario Lucio η Ευρώπη και η Ελλάδα είναι ανοιχτές στις μελωδίες και υπάρχουν σημεία σύγκλισης ώστε να γίνεται αποδεκτός ο ήχος του γκρουπ.

«Αν γυρίζαμε 12 χρόνια πίσω και μου λέγατε την επιτυχία που θα είχαμε όλοι εμείς από το Πράσινο Ακρωτήριο, θα έλεγα ότι μου λέτε ένα ωραίο όνειρο. Τόσα χρόνια μετά, το αγκάλιασμα του κόσμου εξακολουθεί να μας συναρπάζει. Στην Ελλάδα και την Ευρώπη οι άνθρωποι γνωρίζουν ήδη τους λάτιν ρυθμούς εδώ και πολλές δεκαετίες κι έτσι ο δικός μας ήχος είναι και οικείος αλλά έχει και το διαφορετικό και το καινούριο, που είναι το γέννημα των νησιών. Άλλοτε το κοινό στοιχείο είναι η μελαγχολία της μελωδίας κι άλλοτε ο ρυθμός».

Στοιχεία που πρωτοέγιναν γνωστά και άγγιξαν το ελληνικό κοινό μέσω της «Ξυπόλητης ντίβας», Cesaria Evora, της μεγαλύτερης πρέσβειρας των νησιών. Τα μέλη των Simentera άρρηκτα συνδεδεμένα με την κορυφαία ερμηνεύτρια, είναι οι συνθέτες των μεγάλων επιτυχιών της από το 1993, όταν έδωσαν την πρώτη μεγάλη συναυλία μαζί της στο Olympia του Παρισιού.

Τι είναι για το Mario Lucio και την παρέα του η Cesaria; «Ό,τι και να πω για τη Cesaria είναι λίγο. Είναι η Φίλη, αυτή που άνοιξε και σε εμάς τις

πόρτες του κόσμου. Η Cesaria είναι σαν ένα μικρό παιδί που ακόμα και σήμερα που είναι διεθνής ντίβα, παραμένει η Ces από το νησί, που κοιτάζει αθώα και σαν μαγεμένη τον κόσμο γύρω της. Είναι αυτό ακριβώς που βλέπετε στη σκηνή, άλλοτε με τη μελαγχολία της και άλλοτε με τη χαρά της ζωής. Πάντα με την αθωότητα της. Και στις περιοδείες της σε όλο τον κόσμο αλλά και στο χωριό, είναι η ίδια».

Αξίζει να σας πω μια ιστορία που έγινε στη Νέα Υόρκη. Όταν της είπαν ότι η Μαντόνα παρακολουθεί τη συναυλία της, η Ces προσπαθούσε να καταλάβει γιατί γίνεται τόση φασαρία για μια κοπέλα που τη λένε Μαντόνα. Όταν αργότερα η εγγονή της της είπε ότι την ήξερε, η Ces μπόρεσε να καταλάβει ότι ήταν ένα διάσημο πρόσωπο, αλλά η συμπεριφορά της απέναντι στη Μαντόνα ήταν ακριβώς η ίδια όπως και σε κάποιο ανώνυμο θεατή».

Ο Lucio παραδέχεται ότι η ατμόσφαιρα που εκπέμπει η μουσική της Cesaria Evora, των Simentera και των άλλων σημαντικών καλλιτεχνών από το Πράσινο Ακρωτήριο παρουσιάζει έντονο λυρικό υπόβαθρο και δίνει έμφαση στο συναίσθημα. «Όπως ακριβώς η ανθρωπιά έτσι και η καρδιά πάντα στην τέχνη, στη μουσική και στη ζωή είναι ένα κανάλι επικοινωνίας. Η καρδιά παραμένει ο κυριότερος και ικανότερος δείκτης επικοινωνίας ανάμεσα στο μουσικό και στον αποδέκτη – ακροατή, όπως και ανάμεσα στους ανθρώπους. Νομίζω ότι αυτό είναι ακόμα το αίτημα των ημερών και της σύγχρονης κατεύθυνσης της μουσικής. Τώρα στην ηλεκτρονική μουσική τα πράγματα είναι διαφορετικά...».

Και βέβαια δε θα μπορούσαμε από το Lucio ή άλλους μουσικούς από το Πράσινο Ακρωτήριο, να περιμένουμε διαφορετική απάντηση. Οι ήχοι των ηλεκτρονικών προγραμματισμών, παντελώς ξένοι από την αμιγώς ακουσική μουσική τους κατεύθυνση και από τα πολύχρωμα μουσικά αισθαντικά ταξίδια τους και τις γλυκύτατες μπαλάντες τους, βρίσκονται στην απέναντι όχθη.

Αν κρίνουμε πάντως από τη διάθεση και τα πλατιά χαμόγελα με τα οποία το πατρινό κοινό άφηνε τις κερκίδες του Ωδείου, μόλις είχε κοπάσει το θερμό του χειροκρότημα, μάλλον οι Simentera είχαν πετύχει πλήρως να ερεθίσουν τις αισθήσεις και να γλυκάνουν την καρδιά μας. Και πολλοί ήταν εκείνοι που προμηθεύονταν το τελευταίο cd τους με τίτλο «Tr' adictional» (στα κρεολικά Tra: αφαιρώ, adictional: προσθέτω, tradicional: ταυτότητα) θέλοντας να παρατείνουν τη γεύση και το άρωμα που αποκόμισαν πλουσιοπάροχα.

Μια συνενοχή γύρω από την ποίηση της Δημουλά

Η Αλεξάνδρα Σακελλαροπούλου συμμετέχει στη «Γη των απουσιών» και ετοιμάζεται για την επιστροφή της στο ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας

Συνέντευξη στους Άννα Ρεσβάνη και Ανδρέα Τσιλίρα

Η πιο ιδιαίτερη ελληνική στιγμή του φετινού Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας έχει προγραμματιστεί για τις 25 Αυγούστου (Ρωμιαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.) κι έχει έναν πολύ προκλητικό συνδυασμό. Τα ποιήματα της Κικής Δημουλά διαλέγονται μουσικά με τις συνθέσεις του Κυριάκου Σφέτσα, εκφράζονται με τη φωνή της Αλεξάνδρας Σακελλαροπούλου και δίνουν την ευκαιρία στα μέλη της Ορχήστρας Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου της Πάτρας να αποκτήσουν μια ακόμα ξεχωριστή εμπειρία.

Αγχωμένη για την πρώτη της πρόβα μαζί με τα μέλη της Ορχήστρας Νυκτών, αλλά και συγκινημένη («με την έννοια της συν-κίνησης με άλλους ανθρώπους», όπως λέει η ίδια), μιλήσαμε με την κ. Αλεξάνδρα Σακελλαροπούλου για τη συγκεκριμένη παράσταση, προσπαθώντας να ριζούμε κλεφτές ματιές στο θεατρικό της παρελθόν, αλλά και στις επόμενες εμφανίσεις της στην Πάτρα.

«Η παράσταση αυτή είναι μια συνενοχή μεταξύ της Δημουλάς και του Σφέτσα. Όταν με πήρε ο Κυριάκος ο Σφέτσας να μου την προτείνει μου έδωσε πολύ μεγάλη καλλιτεχνική χαρά. Από κει και πέρα ήταν δική του υπόθεση να δεν αν αποδίδω σωστά αυτό που ο ίδιος είχε κατά νου. Η ποίηση και η μουσική συνομιλούν απολύτως κι αυτό που τελικά βγαίνει σαν αποτέλεσμα είναι μια συνομιλία τριών ανθρώπων, απολύτως ανοιχτή προς το κοινό...».

Η απόδοση των ποιημάτων της Δημουλά, ιδιαίτερα κάποιων παλαιότερων στιγμών της, που σε σχέση και με την εποχή που γράφτηκαν αποδείχτηκαν εξαιρετικά προχωρημένες, δεν ήταν φυσικά ένα εύκολο στοίχημα. «Η ποίηση της Δημουλά δεν είναι ερμητική. Είναι τόσο τα συγκινησιακά επίπεδα, κάποια από τα οποία είναι και πολύ δύσκολο να τα κατανοήσουμε, ταυτόχρονα όμως

έχει τέτοια δύναμη που μπορεί να εκφράσει τον καθένα ανάλογα με τη στιγμή και τη συναισθηματική του κατάσταση. Είναι ένας ποταμός συναισθημάτων και το τελικό άκουσμα που θα φτάσει στον κόσμο θα του δημιουργήσει, νομίζω, μια βραδιά συγκίνησης».

Η κ. Σακελλαροπούλου, «προσέγγισε το έργο μέσα από μια διαδρομή προσωπικής σιωπής και ησυχίας, μέσα από το "φόβο των γενναίων", όπως λέει και ένα από τα ποιήματα. Την ίδια στιγμή όμως με κρατούσε από το χέρι και η μουσική του Σφέτσα. Αν διάβαζα a capella θα είχα άλλη αυστηρότητα, θα ήταν μια πιο λιτή απόδοση...».

Η εμπειρία μια παράστασης αφιερωμένης στην ποίηση, με μια ορχήστρα επί σκηνής, είναι πρωτόγνωρη. «Δε θα έχω μπροστά μου κείμενο, θα πω τα ποιήματα απ' έξω,

γιατί δε θέλω να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι πρόκειται για μια βραδιά με εμένα ως ηθοποιό που διαβάζει. Φιλοδοξία μου είναι να φτιάξω μια "περσόνα", θέλω να σωματοποιήσω τη φωνή μιας γυναίκας που απευθύνεται μονίμως σε έναν παρόντα-απόντα του βίου της...».

Η Αλεξάνδρα Σακελλαροπούλου προέρχεται από ένα χειμώνα κουραστικό αλλά επιτυχημένο, με τον κατά Νίκο Μαστοράκη «Γλάρο» στο θέατρο «Πράξη» της Αθήνας, αλλά και με τα γυρίσματα μια τηλεοπτικής σειράς που θα προβληθεί από τον Οκτώβριο στο Mega, ενώ επίκειται και η έναρξη των προβών με το Θεμη Μουμουλίδη για τη θεατρική μεταφορά του κειμένου της Ρέας Γαλανάκη «Ελένη ή ο Κανέννας», που θα παρουσιαστεί από το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας.

Δική μας αλλά και δική της εντύπωση είναι πως η καριέρα της έχει συνδυαστεί με δυσκολίες σε σχέση με την επιλογή των στόχων. Στο Θέατρο Τέχνης στα μέσα της δεκαετίας του '80, είχε την «απαίτηση» από τον πρώτο χρόνο να ακούσει από τον Κουν την επιβεβαίωση ότι πρέπει να συνεχίσει. Ενώ λίγο αργότερα επειδή «το κλίμα στο Θέατρο Τέχνης δεν ήταν τέτοιο που να κρατάει κάποιους ανθρώπους εκεί – γι' αυτό έφτασαν κι εκεί που έφτασαν...», συμμετείχε ως ένα από τα νεαρά μέλη της ομάδας των καλλιτεχνών (Παπαβασιλείου, Βογιατζής, Καταλειφός, Κοκκίνου, Μπαντή, Οικονομίδου, Σμυρναίου), που δημιούργησαν το 1982 τη θρυλική «Σκηνή», μια ομαδική δουλειά που μπορεί να μην κράτησε για πολλά χρόνια, αλλά που αποτέλεσε τη θεατρική παρέα από την οποία προέκυψε σχεδόν ό,τι πιο σημαντικό και μελετημένο γίνεται σήμερα στο ελληνικό θέατρο. Μετά τη «Σκηνή» συμμετείχε μαζί με τον Παπαβασιλείου στη δημιουργία του θεάτρου «Εποχή» και ακολούθως άρχισε η περίοδος της Γαλλίας, όπου συμμετείχε στο «Θέατρο της Στιγμής» στον πιο σπουδαίο θίασο της δυτικής Γαλλίας, ξεκινώντας έναν καλλιτεχνικό διάλογο που συνεχίζεται ακόμα.

«Μ' αρέσει να βάζω ψηλά την μπάρα. Μπορεί κάποιες φορές να την περνάω κι άλλες να περνάω ελάχιστα από κάτω, όμως χρειάζεται να βάζουμε στόχους που να μας «τεντώνουν» λίγο ως ανθρώπους και να μας δίνουν ώθηση για δημιουργία...».

«Είχα την τύχη να είμαι παρούσα στα ραντεβού της γενιάς μου και να γνωρίσω τι σημαίνει δουλειά συνόλου. Δυστυχώς τώρα δεν υπάρχουν ανάλογες συνθήκες κι έτσι οι νεότεροι ηθοποιοί, ακόμα κι αυτοί που δεν παρασύρονται από τις ευκολίες της τηλεόρασης, δεν έχουν ζήσει τι θα πει συμπόρευση, συνοχή,

εμπιστοσύνη και αγάπη με άλλους δημιουργούς. Ένας από τους λόγους ήταν και μια διαφωνία που πάντα είχα με την πολιτική των επιχορηγήσεων που ακολουθούσε η Μελίνα. Μπορεί να τη λάτρευα πάντοτε ως άνθρωπο, διαφωνούσα όμως δημοσίως με την τακτική της – που υπάρχει ακόμα – να δίνονται ψίχουλα κρατικής επιχορήγησης σε όλους τους θιάσους και να μην παίρνει κάποιος την ευθύνη της αυστηρής επιλογής. Διέλυσαν έτσι τα ελληνικά σύνολα και έσπρωξαν πολλούς ηθοποιούς φτιάξουν το δικό τους μαγαζάκι. Τώρα πλέον μόνο κατά τύχη μπορεί να γίνει μια καλή παράσταση συνόλου...».

Με επτά παρουσίες στην Επίδαυρο, κάποιες από τις οποίες προκέλεσαν με τις επιλογές τους («όχι άδικα, γιατί ήταν σε μεγάλο βαθμό άμετρες», λέει τώρα), φαίνεται να αναζητά ένα διαφορετικό ρόλο του θρυλικού θεάτρου, αλλά και μια άλλη αντιμετώπιση απέναντι στα κείμενα του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. «Ίσως να πρέπει να τα αφήσουμε να ξεκουραστούν για λίγο. Άλλωστε αυτά τα κείμενα είναι φτιαγμένα για άλλη μορφή θεατρικής πράξης. Δε γνωρίζουμε ακριβώς πώς τα παρουσίαζαν στην αρχαιότητα, όμως ξέρουμε ότι οι ηθοποιοί αναλάμβαναν απλώς την εκφορά των κειμένων, δεν υποδύονταν καταστάσεις και συναισθήματα, όπως κάνουμε σήμερα χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του ψυχολογικού θεάτρου. Μπορεί τέτοια κείμενα να πρέπει πλέον να τα αποδίδουμε μόνο σε κλειστούς χώρους... Ίσως πάλι να χρειαστεί να διακοπεί για λίγο ο θεσμός της Επίδαιρων προκειμένου να σκεφτούμε πιο ψύχραιμα πού οδηγείται η μεταφορά αυτών των έργων σήμερα. Η Επίδαυρος είναι μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής ιστορίας και θα έπρεπε να δίνεται για δοκιμασμένες παραστάσεις από όλο τον κόσμο κι όχι να περιορίζεται μόνο στις ελληνικές προτάσεις...».

Πρόταση, όμως, έχει και για την Πάτρα, το Θέατρο της οποίας το ξέρει από τα πρώτα του βήματα, όταν συμμετείχε στην πρώτη τριετία με τη διεύθυνση της Μάγας Λυμπεροπούλου. «Είναι ένα από τα τρία πιο σοβαρά ελληνικά ΔΗΠΕΘΕ, μαζί με αυτά της Λάριας και της Καλαμάτας. Νομίζω πως είναι καιρός να δημιουργηθεί και μια σχολή θεάτρου, ώστε το ΔΗΠΕΘΕ να αρχίσει να βγάζει τα δικά του στελέχη και να απαντήσει έτσι στη μόνη διαφωνία που υπάρχει σε τέτοιες περιπτώσεις – και που κάποιες φορές κρύβει μια μιζέρια – ότι στο ΔΗΠΕΘΕ πρέπει να παίζουν και οι Πατρινοί. Μακάρι να συμβαίνει κάτι τέτοιο, όμως αυτό το δυναμικό θα πρέπει να το βγάλει μέσα από τη δική του σχολή...».

Οι Εσωτερικοί Τόποι της Κικής Δημουλά

του Αντώνη Σκιαθά

*Τρέμεις βροχή
σε φοβερίζει ο μετεωρολόγος
ότι θα γίνεις αύριο χιόνι;*

Εμάς να δεις

Εμάς να δεις θα λιώσετε θα λιώσετε προβλέπει.

«Ήχος απομακρύνσεων»

Ο ποιητικός τόπος της Κικής Δημουλά εκτείνεται σε όλες τις χαρτογραφημένες ψυχικές περιοχές των σύγχρονων ανθρώπων αναζητήσεων. Με συνέπεια γεωμετρει, σχεδιάζει τον εσωτερικό κόσμο των πρωταγωνιστών κάθε φορά έτσι ώστε το ιδιωτικό να γίνετε δημόσιο.

Ο αναγνώστης ως συμμετοχος του προβλήματος βρίσκει τους χώρους όπου βιάζεται η ψυχή του. Παράλληλα εκπαιδεύεται παίρνοντας θέση για την λύση του τετελεσμένου, όχι σαφώς με προτάσεις για την ανατροπή του – γιατί αυτό είναι αδύνατο – αλλά αποκτώνται εμπειρίες που θα του επιτρέψουν να δώσει συνέχεια στο βίο του παρακολουθώντας το αίτιο που το δημιούργησε.

Νοτιάς πόνουν θανάσιμα τα κοκάλια

*Γι αυτούς τους πόνους λένε πως υπάρχει
για πολύ θαυματουργή
σκόνη που γινόμαστε.*

(«Χαίρε Ποτέ»)

Η ποιήτρια Κική Δημουλά έχοντας έγκαιρα αποκτήσει την ικανότητα να μιλάει άπταιστα τη γλώσσα της ψυχής ερωτοτροπεί με επιτυχία με την υπέρβαση που προτείνει το πάθος για την ουσιαστική επικοινωνία με τις άφωτες πλευρές της πολιτείας του εγώ. Η Κική Δημουλά τολμά να συνομιλήσει με τον αναγνώστη για τους ομόκεντρους κύκλους που δημιουργούν οι καθημερινές αναζητήσεις, ανησυχίες και ταυτόχρονα τολμηρές κενοδοξίες της προσωπικότητας μας.

*Κάποτε λήγει το συμβόλαιο με την γέννηση μας
(«Χαίρε ποτέ»)*

Περιγράφει το θάνατο τον αποδέχεται μα ταυτόχρονα τον σαρκάζει, τον ξορκίζει με τις κειμενικές αξίες ενός λιτού, ευέλικτου γεμάτου νεύρου ποιητικού λόγου. Τα ποιητικά της κείμενα δεν έχουν ανάγκη την προστασία που παρέχουν τα ιστορικά μυθολογικά θέματα καθώς έχει ξεπεράσει με τον ουσιώδη κειμενικό συνδυασμό της την ευκαιρία αλλά και την προστασία που παρέχουν στο κείμενο όλες αυτές οι τεχνικές. Το εύρημα κάθε φορά έρχεται μεσα από την εσωτερική επικοινωνία που δημιουργούν οι λεκτικές αξίες που καταθέτει:

«Με έκλεισε μέσα η βροχή/και μένω τώρα να εξαρτιέμαι από σταγόνες»

(«Το λίγο του κόσμου»)

Κάθε φορά στήνεται με αρτιότητα ένας νέος κόσμος καθώς οι φόρμες που δημιουργούνται διαμορφώνουν με πασιγνώστα υλικά ένα άλλο γνωστικό οίκο. Μας παρασέρνει σε γειτονίες άγνωστες όπου οι αξίες του βίου αλλοιώνουν τις κακότητες που έχουμε κληρονομήσει αρκετούς αιώνες τώρα από μια κατά σύμβαση αγωνιώδη καθημερινότητα.

Μας παραπέμπει η Κική Δημουλά σε κόσμους που ενώ είναι σε όλους γνωστοί ελάχιστοι όμως από εμάς τους έχουμε επισκεφτεί καθώς ο χρόνος της καταναλωτικής μας καθημερινότητας δε μας επιτρέπει να πράξουμε πέραν τούτων.

«Φεύγω/για που δεν θα σου πω/έτσι θα καμθώ/πως κάποιος μουσικός έχω από σένα»

(«έρεβος»)

Η ποίηση της Κικής Δημουλά δεν έχει μυστικά, δημιουργεί μυστικά που οι αναγνώστες της τα γνωρίζουν καλά ορίζοντας με αυτό το τρόπο μια μεγάλη οικγένεια που συντηχιακά αντιμετωπίζει τα οποία ευεργετήματα έχουν οι αναγνώστες τους. Ο ποιητικός τόπος της Κικής Δημουλά είναι απέραντος και αγεωγράφητος, ταυτόχρονα όμως αρμονικά δομημένος σε άχρονες διαστάσεις γι' αυτό και είναι παγκόσμιος και διαχρονικός.

Κάθε πόλη και μια παρέα!

Μια συνάντηση των πολιτιστικών περιοδικών
της περιφέρειας στα Ζαγοροχώρια που μας γέμισε αισιοδοξία

Ένα τριήμερο στο Ζαγοροχώρια σε οποιαδήποτε εποχή του χρόνου είναι για όλους μια ανάσα ζωής... Αν τώρα εκτός από το ταξίδι και την επαφή με το διαφορετικό άρωμα της Ηπείρου, δίνεται και η ευκαιρία για γνωριμία με νέους φίλους που έχουν από όλη την Ελλάδα με τους οποίους διαπιστώνεις ότι έχεις πολλά κοινά σημεία, τότε το ταξίδι αυτό εκτός από διακοπές είναι και μια εμπειρία που θέλεις τόσο το καλύτερο...

Κείμενο: Ανδρέας Τσιλίκας
Φωτογραφίες: Κατερίνα Κοντοπανάγου
Κοσμάς Κρούσος

Το πιο σημαντικό συμπέρασμα από το 1ο Συνέδριο Εκδοτών Πολιτιστικών Εντύπων της Ελληνικής Περιφέρειας που διοργανώθηκε στο Μονοδένδρι Ζαγορίου στις 20 και 21 Ιουνίου, ήταν πως σε όλη την Ελλάδα υπάρχουν πολιτιστικές προσπάθειες και παρέες νέων ανθρώπων, οι οποίοι με μεράκι, αλλά και με αρκετή δόση τρέλας κάποιες φορές, καταφέρνουν πράγματα τουλάχιστον δύσκολα.

Την ιδέα για τη διοργάνωση του συνεδρίου είχε το περιοδικό «Highlights», τη στήριξε το του Τμήμα Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ενώ το Ριζάρειο Ίδρυμα τη φιλοξένησε στο Ριζάρειο Κέντρο Εκθέσεων και Συναθροίσεων στο Μονοδένδρι Ζαγορίου.

Βρεθήκαμε φυσικά εκεί με το «δ», γνωρίσαμε πολλούς και ενδιαφέροντες ανθρώπους, ξεφύλλισαμε πολλά περιοδικά, διαβάσαμε τις αγωνίες τους και βλέπουμε πλέον πιο αισιόδοξα το μέλλον του πολιτιστικού τύπου στην ελληνική περιφέρεια.

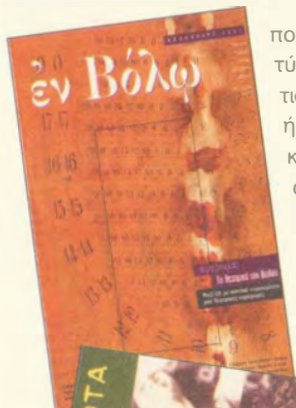
Με κάποιες προϋποθέσεις βέβαια, που συνίστανται στην αναβάθμιση γενικότερα του περιφερειακού τύπου αλλά και στην απόκτηση ισχυρής φωνής των

μέσων ενημέρωσης που ασχολούνται με τον πολιτισμό. Η ανταλλαγή των εμπειριών από την έκδοση πολιτιστικών εντύπων σε διάφορες ελληνικές πόλεις έδειξε ότι τα προβλήματα είναι περίπου κοινά.

Όλοι αγωνιούν για την οικονομική βιωσιμότητα τέτοιων εγχειρημάτων (ειδικά στις περιπτώσεις που τα περιοδικά δε χρηματοδοτούνται από φορείς της Πολιτείας ή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) και όλοι γνωρίζουν ότι ο κόσμος στον οποίο απευθύνονται αποτελεί μονοψήφιο ποσοστό του πληθυσμού.

Παράλληλα, όμως, κατατέθηκε και η έκδηλη αγωνία για το περιεχόμενο, την ουσία και τον προορισμό του

πολιτιστικού περιφερειακού τύπου. Πρέπει να ακολουθεί τις προτιμήσεις του κοινού ή διαρκώς να προτείνει καινούρια πράγματα; Χρειάζεται να κάνει υποχωρήσεις προκειμένου να προσελκύσει περισσότερους αναγνώστες ή να επιμένει στον ειλικρινή διάλογο με τους λίγους, αλλά συνεπείς και φανατικούς;

Απάντηση φυσικά δε δόθηκε. Άλλωστε ο στόχος δεν ήταν να βρούμε μέσα σε δύο μέρες απαντήσεις, αλλά να προβληματιστούμε και κυρίως να διατηρήσουμε την επαφή μεταξύ μας. Γι' αυτό επιμείναμε πολλές φορές μέσα σε αυτό το διήμερο ότι

πρέπει τέτοιες συναντήσεις να καθιερωθούν. Θα ήταν μάλλον εξαιρετικά χρήσιμο να δημιουργηθεί ένα πανελλαδικό δίκτυο του πολιτιστικού περιφερειακού τύπου, όχι σαν μια συνδικαλιστική οργάνωση που διαρκώς θα ζητά επιχορηγήσεις και κρατική στήριξη, αλλά σαν ένα ουσιαστικό εργαλείο διαλόγου και προβολής τόσο των ιδίων των περιοδικών όσο και τους πολιτισμού των πόλεων που εκπροσωπούν.

Ηταν αρκετές οι πόλεις που ταξίδεψαν στο Μονοδένδρι Ζαγορίου μέσα από τις σελίδες των πολιτιστικών περιοδικών. Μαζί μας βρέθηκαν η Χίος με το «Πελινναίο», ο Βόλος με το «en Bólō», η Καβάλα με το «Περιωδικό της πόλης», η Κοζάνη με την «Παρέμ-

βαση», τα Χανιά με τη «Νεφέλη», η Κεφαλλονιά με τη «Γέφυρα» και φυσικά τα Ιωάννινα που λόγω... εντοπιότητας εκπροσωπήθηκαν με τέσσερα περιοδικά: «Ίρις», «Φηγός», «Ηπειρωτικό ημερολόγιο» και «Μαμά στείλε λεφτά».

Εκτός από την (ωραία, πάντως) «τρέλα» όλων όσων συμμετείχαν στο συνέδριο ανακαλύψαμε και κάτι άλλο εντυπωσιακό. Οι άνθρωποι που εκδίδουν, διευθύνουν στηρίζουν ή συνεργάζονται με τα πολιτιστικά περιοδικά της περιφέρειας είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία νέοι, λίγο μετά τα τριάντα, με φιλοδοξίες και όρεξη. Μια εικόνα που δεν τη συναντάμε συχνά σε εκδοτικές ή δημοσιογραφικές συναντήσεις...

Δεν ήταν βέβαια μόνο οι εκδότες ή οι συνεργάτες των πολιτιστικών εντύπων που συμμετείχαν στις συζητήσεις. Παρόντες στο συνέδριο ήταν λογοτέχνες, καθηγητές πανεπιστημίου και δημοσιογράφοι, οι οποίοι ανέλυσαν από τη δική τους σκοπιά το θέμα της πολιτιστικής επικοινωνίας.

Κι όπως κάθε συνάντηση που σέβεται τον εαυτό της είχε και τις πολιτικές παρουσίες. Το βουλευτή Ιωαννίνων Σπύρο Καλογιάννη, το Νομάρχη Ιωαννίνων Αλέκο Καχριμάνη, το Δήμαρχο Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου μαζί και με άλλους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Παράλληλα έγινε παρουσίαση της ιστορίας και των λαογραφικών χαρακτηριστικών της περιοχής του Ζαγορίου από το λαογράφο Ευριπίδη Μακρή, καθώς και αναλυτική ενημέρωση από τον κ. Άγγελο κίτσο για την εντυπωσιακή δραστηριότητα του Ριζάρειου Ιδρύματος (εκδόσεις, διοργάνωση εκθέσεων και συνεδρίων) με εμβέλεια που ξεπερνά πολλές φορές και τα ελληνικά σύνορα.

Πήραμε και μια πρωτοβουλία... Δεσμεύσαμε τα πολιτιστικά περιοδικά και τους ανθρώπους τους απ' όλη την Ελλάδα να είναι εδώ κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 2006 και να συμμετέχουν ενεργά στην προβολή των δημιουργών και των πρωτοβουλιών της Πάτρας. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά προτείναμε ένα χρόνο πριν την Πολιτιστική να γίνει εδώ το συνέδριο των πολιτιστικών εντύπων, ώστε να οργανώσουμε με τον καλύτερο τρόπο αυτή την προβολή.

Ωραία όλ' αυτά, από δω και πέρα τι γίνεται; Εν πρώτοις πρέπει να συνοψίσουμε και να δημοσιοποιήσουμε σε όσο γίνεται ευρύτερο κύκλο όλα όσα ειπώθηκαν στη συνάντηση. Αυτό θα το αναλάβει το

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

εβδομαδιαία
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
της Αχαΐας

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΑΙ
2610.620574

ΓΤΟ INTERNET
www.symbolos.gr

«Highlights» που θα εκδόσει τις ανακοινώσεις και τα συμπεράσματα και θα τα διανείμει σε πολιτιστικούς φορείς, δημοσιογράφους, εταιρείες και παράγοντες των μέσων ενημέρωσης και του πολιτισμού.

Στον τρίτο αιώνα της δημιουργίας

Το ίδρυμα της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής (Ριζάρειο Ίδρυμα) αποτελεί σήμερα ένα από τα μεγαλύτερα ενεργά Εθνικά κληροδοτήματα της χώρας μας και ιδρύθηκε το 1841 από τους αδελφούς Μάνθο και Γεώργιο Ριζάρη, που κατάγονταν από το Μονοδένδρι. Και οι δυο τους έζησαν στο μεταίχιμο ανάμεσα στο 18ο και το 19ο αιώνα, ξενιτεύτηκαν από τα παιδικά τους χρόνια στη Ρωσία, στήριξαν ενεργά τη Φιλική Εταιρεία και κατόπιν άφησαν όλη τους την περιουσία για τη δημιουργία Εκκλησιαστικής Σχολής, όπως ακριβώς το είχαν σχεδιάσει από την εποχή που ξενιτεύτηκαν.

Η Ριζάρειος Σχολή έβγαλε από τότε δεκάδες επιφανείς παράγοντες του τόπου. Πατριάρχες, Αρχιερείς, Μητροπολίτες, Πρωθυπουργούς όπως τον Ξενοφώντα Ζολώτα, υπουργούς, βουλευτές, πανεπιστημιακούς, δημοσιογράφους όπως τον... Νίκο Κακαουνάκη, ενώ από το 1979 το 30% των εσόδων του κληροδοτήματος δίνεται για εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις στο Μονοδένδρι Ζαγορίου. Εκεί λειτουργεί εκθεσιακός χώρος, συνεδριακό κέντρο, εργαστήριο χειροτεχνίας

Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργεί από τότε Χειροτεχνικό Κέντρο, Οικοτροφείο Δημοτικού Σχολείου, Εκθεσιακό Κέντρο, Εκδοτικός Οίκος, Γήπεδο Αθλοπαιδειών, ενώ υλοποιούνται συνεργασίες με το Ίδρυμα Νιάρχου και την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών.

Στα διαλείμματα και στα... γεύματα

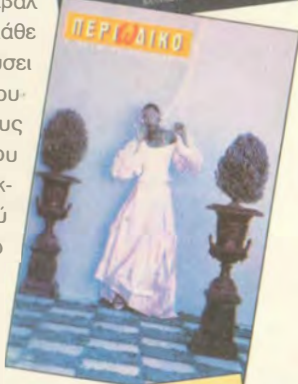
«Νομίζω πως τα πιο ενδιαφέροντα πράγματα θα ειπωθούν στα διαλείμματα του συνεδρίου και στις κατ'ιδίαν συναντήσεις μας...». Προφητικός ο διευθυντής του «Highlights» Κωνσταντίνος Νούλας στην έναρξη του συνεδρίου. Έτσι ακριβώς εξελίχθηκαν τα πράγματα.

Ανάμεσα στις κοσμικές συναντήσεις και στο «σκληρό καθήκον» της δοκιμασίας των καταπληκτικών παραδοσιακών συνταγών του Μονοδενδρίου, είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε μερικές από τις πιο δημιουργικές στιγμές της ελληνικής περιφέρειας, που δεν κερδίζουν τη δημοσιότητα που θα άξιζαν.

Γνωρίσαμε, για παράδειγμα, λίγο καλύτερα το Γιάννη Μακρίδακη, διευθυντή του Πελινναίου Ιδρύματος Χίου

και εκδότη του περιοδικού «Πελινναίο», ο οποίος φαίνεται πως έχει βάλει σκοπό της ζωής του να διασώσει την παράδοση, το παρελθόν και το άρωμα του νησιού του. Εκτός από το περιοδικό που εκδίδει, καταγράφει και εκδίδει την ιστορία της Χίου μέσα από τα δημοσιεύματα των εφημερίδων, φωτογραφίζει τις ομορφιές του νησιού και ηχογραφεί σε CD ROM συνεντεύξεις ανθρώπων που έχουν ζήσει τη Χίο άλλων εποχών.

Από τη Χίο στο Βόλο... Εκεί όπου ο Δήμος –εκτός από τη φιλοξενία του ετήσιου φεστιβάλ Μουσικού Θεάτρου κάθε Δεκέμβριο– έχει ιδρύσει δικό του ΙΕΚ, με σπουδαστές τους οποίους μετά τις σπουδές του αξιοποιεί για την έκδοση του περιοδικού του «Εν Βόλω», ενώ τα τελευταία χρόνια λειτουργεί και Κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης, μέσω του οποίου διοργανώνει εκδηλώσεις και προκηρύσσει μελέτες. Το πιο εντυπωσιακό είναι πως οι αλλαγές που έγιναν στη Δημοτική Αρχή μετά τις τελευταίες εκλογές δεν άγγιξαν τα πρόσωπα που ασχολούνται με τον πολιτισμό.

Γνωρίστε τη Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου και το Δάσος της Στροφυλιάς

Τ.Ε.Δ.Κ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE-NATURE

Κέντρο Πληροφόρησης
Λ/Θ Κοτυχίου – Δάσους Στροφυλιάς
27052 Λάπηνα Αχαΐας
Τηλ./Fax: 26930 31651,
e-mail: ciks@otenet.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ Λ/Θ ΚΟΤΥΧΙΟΥ – ΔΑΣΟΥΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ

Η περιοχή της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου και του δάσους της Στροφυλιάς είναι ένας από τους 11 υγράτους διεθνούς σημασίας της Ελλάδας, σύμφωνα με τη Σύμβαση Ramsar και έχει ενταχθεί στο Δίκτυο «Φύση 2000» («Natura 2000»).

Εξαιτίας της εξαιρετικής της σημασίας αποτελεί μια από τις 26 προστατευόμενες περιοχές της χώρας μας, για την οποία συστήθηκε πρόσφατα φορέας διαχείρισης με τη συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων, φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εκπροσώπων της Πολιτείας.

Για την προστασία και την ανάδειξη της σημαντικής αυτής περιοχής, η Τ.Ε.Δ.Κ Ν. Αχαΐας ανέλαβε να υλοποιήσει μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE—Natura.

Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, επαναλειτουργεί το Κέντρο Πληροφόρησης Λ/Θ Κοτυχίου – Δάσους Στροφυλιάς στο Λάπηνα Αχαΐας.

Στο χώρο του Κέντρου έχει δημιουργηθεί Μουσείο Φυσικής Ιστορίας το οποίο μπορούν να επισκέπτονται μεμονωμένα άτομα αλλά και οργανωμένες ομάδες κατόπιν συνεννόησης. Μικροί και μεγάλοι μπορούν να ξεναγηθούν στο Μουσείο από το προσωπικό του Κέντρου και να ενημερωθούν για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν την περιοχή μοναδική, καθώς για τις αξίες των προστατευόμενων οικοτόπων.

Επιπλέον, σε μικρές ομάδες μπορούν να ακολουθήσουν μια περιήγηση στις οικοτουριστικές διαδρομές και να γνωρίσουν από κοντά το δάσος, τους υγράτους και τους αμμόλοφους, μαθαίνοντας μοναδικά μυστικά της Φύσης!

Κατά τη διάρκεια των δυο πρώτων μηνών λειτουργίας του, έχουν επισκεφθεί το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας σχεδόν 2000 άτομα, οι περισσότεροι από τους οποίους θέλησαν να γνωρίσουν καλύτερα την περιοχή παρακολουθώντας μια οργανωμένη ξενάγηση.

Το Κέντρο Πληροφόρησης αποτελεί το καλύτερο σημείο παροχής πληροφοριών σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή και παραμένει ανοικτό για το κοινό καθημερινά 8.30 – 14.30.

Αν πηγαίναμε στη Συνδιάσκεψη...

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Προς στιγμὴν σκεφτήκαμε να πάμε... Όχι απλῶς για μία βόλτα, αλλά για την κατάρτιση της άποψής μας και τη συμμετοχή στη συζήτηση. Όμως μετά αλλάξαμε γνώμη. Και γιατί να ανταποκριθούμε σε μια πρόσκληση που ποτέ δεν έγινε;

Ο Δήμος επέλεξε να καλέσει προσωπικά καρναβαλιστές και καρναβαλιζόμενους, και από κει και πέρα δήλωσε ότι όλοι οι υπόλοιποι απλοί πολίτες είναι ευπρόσδεκτοι. Και στο κάτω κάτω ξέραμε εκ των προτέρων τα περισσότερα από όσα θα λέγονταν από τα ίδια πρόσωπα που επί χρόνια μιλούν δημοσίως για το καρναβάλι...

Την ίδια σκέψη με μας πρέπει να είχαν και αρκετοί ακόμα Πατρινοί, φορείς ή πρόσωπα, που τελικά δεν παραβρέθηκαν στις εργασίες, δημιουργώντας όπως μάθαμε ένα μάλλον ψυχρό κλίμα στην «Αίγλη» η οποία φιλοξένησε τη Συνάντηση.

Απόντες και οι πιο πολλοί «ενεργοί» καρναβαλιστές. Μόνο τρία πληρώματα έκαναν την τιμή στη ΔΕΠΑΠ να συμμετάσχουν κι ευτυχώς φάνηκε πως διέθεταν άποψη. Αντίθετα όλοι οι άλλοι, αυτοί που παραμονές του κάθε Καρναβαλιού συνωστίζονται έξω από το γραφείο του Δημάρχου και του ζητούν να συνεχίσει να τους επιτρέπει να κλέβουν και να κερδοσκοπούν, δεν παρέστησαν.

Όμως κάποιος από τους οργανωτές (κι όχι μόνο αυτοί...) δεν ποτήθηκαν από την ηχηρή κι εν πολλοίς απaráδεκτοι απουσία των υποτιθέμενων άμεσα ενδιαφερομένων και προτίμησαν να λοιδωρήσουν τους πολιτιστικούς φορείς της πόλης οι οποίοι επίσης δε συμμετείχαν. Είναι βλέπετε πολύ πιο εύκολο να εναντιώνονται στους «ανώνυμους κουλτουριάρηδες»...

Παρ' όλ' αυτά όσοι αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στο γενικό προσκλητήριο που κήρυξε (!) ο Δήμος διατηρούν φυσικά το δικαίωμα να έχουν άποψη. Έτσι κι εμείς.

Αν, λοιπόν, πηγαίναμε μέχρι την «Αίγλη» θα θέλαμε να ξέρουμε ότι δε θα δούμε μόνο τα πρόσωπα που επί χρόνια διαχειρίζονται τις τύχες του καρναβαλιού, αλ-

λά είναι προσκεκλημένοι και άλλοι. Όπως ας πούμε εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου, για τους οποίους ακούστηκε η αιχμή ότι δεν πήγαν στις εργασίες, αλλά κρύφτηκε σκοπίμως το γεγονός ότι δεν προσκλήθηκαν. Άραγε γιατί να έρθουν μόνοι τους σε μια διοργάνωση αμφίβολης επιτυχίας; Το καρναβάλι είναι αυτό που έχει ανάγκη το Πανεπιστήμιο κι αυτό πρέπει να κάνει τα πάντα για το πλησίασμα των δύο πλευρών.

Συμμετέχοντας στις εργασίες θα περιμέναμε να ακούσουμε επιτέλους μια συγκεκριμένη πρόταση για το τι τελικά σημαίνει «αυτονομία» του Πατρινού καρναβαλιού. Κι αν εκτός από το να συμμετέχουμε στις εργασίες είχαμε και το δικαίωμα της ομιλίας, θα λέγαμε πως πρέπει πια να πάψει αυτός ο κακώς εννοούμενος ερασιτεχνισμός στις τάξεις του Καρναβαλιού. Η «εθελοντική βάση» στην οποία στηρίζονται τα πράγματα πρέπει να σταματήσει. Αν κάποιος θέλει να ασχοληθεί με το Καρναβάλι δε θα το κάνει στο ελεύθερο χρόνο του. Θα το έχει ως βασικό αντικείμενο δουλειάς, θα αμοιβεται, θα υπόκειται σε έλεγχο και θα αναλαμβάνει όλες τις σχετικές ευθύνες. Τα περί «εθελοντισμού» και «ευαισθησίας» ας τα αφήσουμε για τους Ολυμπιακούς...

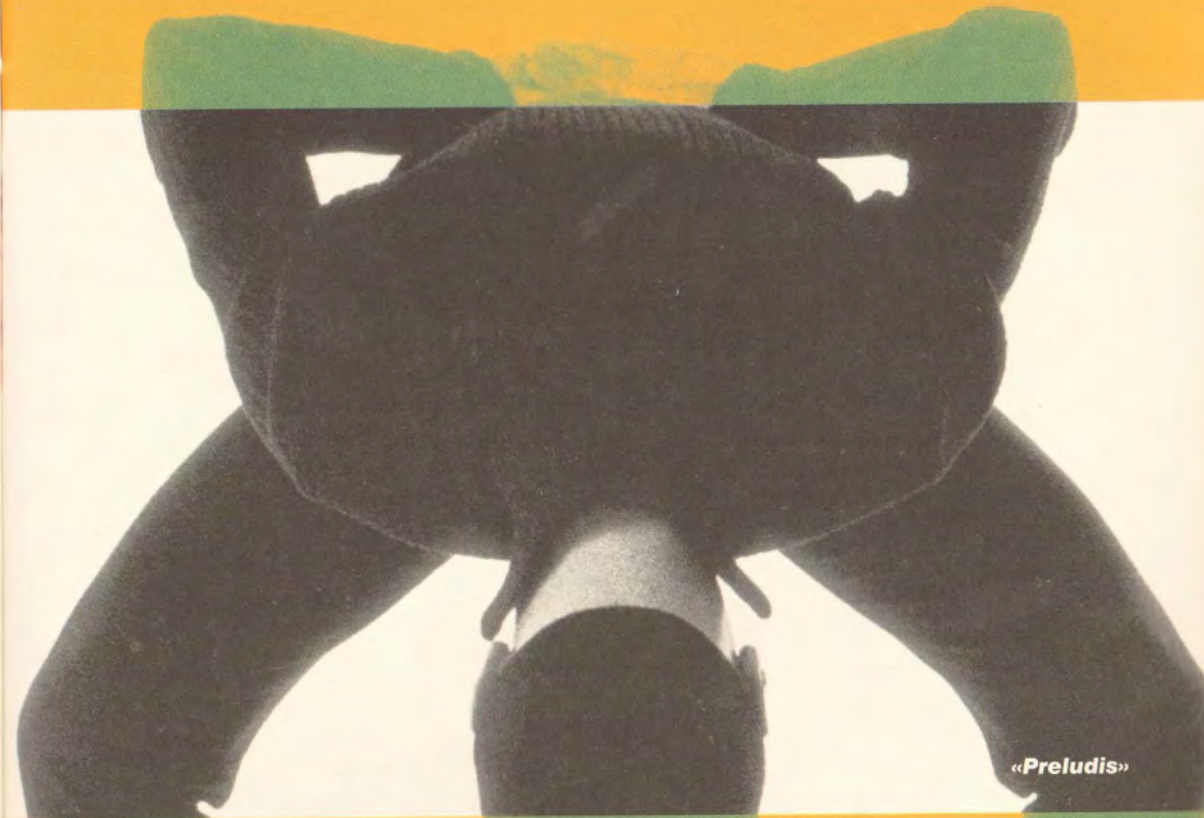
Είπαν κάποιος ότι ο χρόνος που επιλέγη να διοργανωθεί η Συνδιάσκεψη ήταν ατυχής. Έτσι όπως οργανώθηκε, όμως, είχε εξασφαλισμένη αποτυχία ανεξαρτήτως χρόνου. Χωρίς ειδικούς για τις δημόσιες σχέσεις και χωρίς την παρουσία εκπροσώπων αντίστοιχων γεγονότων του εξωτερικού, τι ακριβώς κάνουμε;

Δυστυχώς το καρναβάλι είναι ως θεσμός πολύ πιο σοβαρός από αρκετούς από όσους έχουν αναλάβει τις τύχες του. Μόλις το συνειδητοποιήσουμε, μετά θα μπορούμε να συζητήσουμε για όλα τ' άλλα...

Από 1 - 8 - 2003 μέχρι 10 - 9 - 2003

προσεχώς... 24

Επιμέλεια: Ελευθερία Μακρυγένη

«Preludis»

Τα φεστιβάλ στη γειτονιά μας

Μια γειτονιά γίνεται όλη η Ελλάδα κάθε καλοκαίρι. Τα θέατρα — αρχαία, ρωμαϊκά και νέα — καθώς και οποιοσδήποτε άλλος ελεύθερος χώρος σε πόλεις και χωριά, φιλοξενούν παραστάσεις, συναυλίες, περιοδεύοντες καλλιτέχνες που είτε εντάσσονται στο πρόγραμμα ενός (αυτοαποκαλούμενου ή μη) φεστιβάλ, είτε ταξιδεύουν προς ένα μέρος με δική τους πρωτοβουλία.

Στην ακόμα πιο μικρή γειτονιά, αυτή της νότιας και Δυτικής Ελλάδας, τα φεστιβάλ και οι εκδηλώσεις έχουν αρκετές πολύ ενδιαφέρουσες προτάσεις,

Τις καταγράψαμε, διαλέξαμε αυτές που μας φάνηκαν περισσότερο ελκυστικές, προσθέσαμε και μερικά πολύ σπουδαία ραντεβού στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις και ξεκινήσαμε ένα μικρό φεστιβαλικό ταξίδι, ελπίζοντας να ικανοποιήσουμε την περιέργειά σας και να καλύψουμε μέρος και του δικού σας ταξιδιού.

Καλό καλοκαίρι!

Ελευθερία Μακρυγένη

Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας

- 25/8/03** Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.
«Γη των απουσιών»
Κ. Δημουλά – Κ. Σφέτσας –
Αλ. Σακελλαροπούλου –
Ορχ. Νυκτών Εγχόρδων
Δήμου Πατρέων
- 26/8/03** Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.
Orquesta Aragon
- 1-2-3/9/03** Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.
«Ηλέκτρα» από
το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας
Σκηνοθεσία: Θέμης Μουμουλίδης,
Πρωταγωνιστούν:
Καρυοφυλλιά Καραμπέτη,
Χάρης Σώζος,
Δημήτρης Αλεξανδρής,
Μάγια Λυμπεροπούλου
- 6/9/03** Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.30 μ.μ.
Θάνος Μικρούταικος – Μίλβα

Αφιέρωμα

«Οι Έλληνες της διασποράς»

Σε συνεργασία με Την Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας

- 16/9/03** Αίθριο Παλαιού Δημοτικού
Νοσοκομείου, 9.30 μ.μ.
Συναυλία με την
Angelique Ionnatos
- 17-18/9/03** Κινηματογράφος «Δαναός» 9.30 μ.μ.
Προβολές των ταινιών :
«Η Φωτογραφία» του Νίκου Παπατάκη
«Πρόσωπα» του Τζον Κασαβέτις.
«Κατά μέτωπο» της Άννα Κόκκινος,
«Με λένε Στέλιο» του Σουηδού
Γιόχαν Μπεργκενστρόλε σε σεν
ριο Θεόδωρου Καλλιφατίδη με
Έλληνες ηθοποιούς
- 19/9/03** Κινηματογράφος «Δαναός»,
9.30 μ.μ.
Προβολή της ταινίας του Άρη
Ηλιόπουλου «Ξύπνησα νωρίς
τη μέρα που πέθανα»
- 16-21/9/03** Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
Έκθεση φωτογραφίας
του Άρη Ηλιόπουλου

22ο Φεστιβάλ Πάτρας ΟΚΠΕ

- 3/8 /03** «Επιτρέποντες» του Μενένδρου
από το Θεατρικό Οργανισμό
Κύπρου
Σκηνοθεσία: Εύης Γαβριηλίδης
Πρωταγωνιστούν:
Δημήτρης Πιατάς,
Νίκος Χαραλάμπους κ.ά.
- 7/8 /03** «Εκάβη» του Ευριπίδη
από το Αμφι-Θέατρο
Σκηνοθεσία: Σπύρος Ευαγγελάτος
Πρωταγωνιστούν:
Δέσποινα Μπεμπεδέλη,
Λήδα Τασσοπούλου
- 11/8 /03** «Ο Φιλάργγυρος» του Μολιέρου
από το ΔΗΠΕΘΕ Βόλου
Σκηνοθεσία: Κοραΐς Δαμάτης
Πρωταγωνιστούν:
Βασίλης Τσιβιλίκας,
Βασίλης Κολοβός
- 19/8 /03** «Ιων» του Ευριπίδη
από το Εθνικό Θέατρο
Σκηνοθεσία: Λυδία Κονιόρδου
Πρωταγωνιστούν:
Λυδία Κονιόρδου,
Χρήστος Λούλης

- 22/8 /03** «Ζωρζ Νταντέν» του Μολιέρου
από το ΔΗΠΕΘΕ Βέροιας
Σκηνοθεσία: Έρση Βασιλικιώτη
Πρωταγωνιστούν:
Τάσος Πεζικριανίδης,
Γεράσιμος Γεννατάς
- 29-30/8 /03** «Βάτραχοι»
του Αριστοφάνη από το ΚΘΒΕ
Σκηνοθεσία: Σωτήρης Χατζάκης
Πρωταγωνιστούν:
Αλέξανδρος Μυλωνάς,
Κώστας Σαντάς
- 4/9 /03** «Όνειρο καλοκαιρινής νυκτός»
του Σέξπιρ απο
το ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας
Σκηνοθεσία: Γιάννης Κακλέας
Πρωταγωνιστούν:
Άρης Σερβετάλης,
Αγγελική Δημητρακοπούλου
- 8-9/9 /03** «Μήδεια» του Ευριπίδη
από το Εθνικό Θέατρο
Σκηνοθεσία: Στάθης Λιβαθηνός
Πρωταγωνιστούν:
Ταμίλα Κουλιέβα,
Δημήτρης Ήμελλος
- 10/9 /03** «Ο κουρέας της Σεβίλλης»
του Μπωμαρσέ από
το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου
Σκηνοθεσία: Νίκος Μαστοράκης
Πρωταγωνιστούν:
Άρης Λεμπεσόπουλος,
Δήμητρα Ματσούκα
- 12/9 /03** «Ο γύρος του κόσμου
σε 80 ημέρες»
από το Εθνικό Θέατρο –
Παιδικό Στέκι
Σκηνοθεσία: Μαριάννα Τόλη
Πρωταγωνιστούν:
Μαριάννα Τόλη,
Σπύρος Φασιανός
- 14/9 /03** «Οι Άθλιοι» του Ουγκώ
από το ΔΗΠΕΘΕ Κέρκυρας
Σκηνοθεσία: Θανάσης Θεολόγης
Πρωταγωνιστούν:
Γιώργος Κωνσταντίνου,
Παύλος Χαϊκάλης
- 15/9 /03** Συναυλία του Αλκίνσου Ιωαννίδη

Ολες οι εκδηλώσεις θα φιλοξενηθούν στο Ρωμαϊκό
Ωδείο με ώρα έναρξης 9.15 μ.μ.

Εκτός από την παρουσία της στο φετινό Διεθνές Φεστιβάλ, η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων θα βρεθεί ακόμα σε Αθήνα και Ρόδο, σύμφωνα με τα παρακάτω πρόγραμμα.

- 13/8/03** Αθήνα
«Παραμύθι δίχως όνομα»
Μάνος Χατζιδάκις –
Κ. Θωμαΐδης
- 1/9/03** Αθήνα
Μ. Φραγκούλης
- 24/9/03** Ρόδος
Μ. Φραγκούλης

Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων Δήμου Πατρέων

Δήμος Ρίου

- 9/8/03** Σελλά , Εκκλησία Αγίας Μαρίας –
μεσάνυχτα
Συναυλία των: Έλλη Πασπαλά –
David Lynch–Σταύρου Λάντσια
- 27-31/8/03** Κάστρο Ρίου
«Πολιτεία για παιδιά»
με θέμα
τα Ολυμπιακά ιδεώδη
- 12/8/03** Κάστρο Ρίου – 9.30 μ.μ.
Συναυλία των: Μανώλη Λιδάκη –
Ελένης Τσαλιγοπούλου
- 6-7/9/03** Θερινό σινεμά «Κάστρο»
Αφιέρωμα στο Λάμπρο Κωνσταντίνου

Πολυφωνική Χορωδία

Αφού άλλαξε το Δ.Σ. και πρόεδρος πλέον είναι ο καθηγητής Σπύρος Κρίβας, η «Πολυφωνική», και συγκεκριμένα ο Βυζαντινός χορός, περνά για μια ακόμα φορά τα σύνορα της Αχαΐας. Τα μέλη του, προσκεκλημένα για δεύτερη φορά φέτος από τους διοργανωτές του διεθνούς φεστιβάλ Σύμης, θα δώσουν δύο συναυλίες στη Σύμη και στον Πανορμίτη στις 27 και 28 Αυγούστου.

Τη σκυτάλη των εκτός των τειχών εμφανίσεων παίρνει στις 6 και 7 Σεπτεμβρίου η παιδική χορωδία του ομίλου της πολυφωνικής, η οποία θα συμμετάσχει στα Τσιτσάνια, που διοργανώνει η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Τρικάλων στη μνήμη του σπουδαίου συνθέτη. Στο μεταξύ για πρώτη φορά φέτος θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των εκδηλώσεων και φεστιβάλ χορωδιών, στο οποίο έχει προσκληθεί το παιδικό τμήμα.

Αντίρριο

8/8/03	Κάστρο Αντιρρίου Ρεμπέτικη βραδιά
9/8/03	Κάστρο Αντιρρίου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Αγρινίου
12/8/03	Αρχαίο Θέατρο Μακύνειας «Τραγούδι κάτω από το φως του φεγγαριού» με τον Τ. Βούη και τον Γ. Γιακουμάκη στην κιθάρα
17/8/03	Αγραπιδόκαμπος «Γιορτή του δάσους» με τον Πετρολούκα Χαλκιά

Ζευξεια 2003

24/8/03	Αρχαίο θέατρο Μακύνειας «Στου τραγουδιού την κόψη» Συναυλία Ανδρέα και Λουκά Αδαμόπουλου με παλιά τραγουδία σε νέα γραφή
<i>Όλες οι εκδηλώσεις ξεκινούν στις 21:00 το βράδυ</i>	
<i>*Το πρόγραμμα συναυλιών είναι δυνατόν να τροποποιηθεί, ενώ σεν έχουν καθοριστεί ακόμα ο τόπος και η ώρα διεξαγωγής.</i>	

Ολυμπία

«Πολιτισμός στο φως των αξιών»

8/8/03	Θέατρο «Ολύμπια» Δ.Δ Φλόκα Βίκτορος Ουγκώ: «Άθλιοι» Γ.Κωνσταντίνου-Π.Χαϊκάλης Ωρα έναρξης: 9:30 μ.μ	Διεθνής συνάντηση πανεπιστημιακών και νεανικών θιάσων	
16/8/03	Θέατρο «Ολύμπια» Δ.Δ Φλόκα Συναυλία: Πυξ-λαξ Ωρα έναρξης: 9:30 μ.μ	30/8/03	Θέατρο «Ολύμπια» Δ.Δ Φλόκα «Ηλέκτρα» ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας Κ.Καραμπέτη Ωρα έναρξης: 9:30 μ.μ.
17/8/03	Θέατρο «Ολύμπια» Δ.Δ Φλόκα «Σφήκες» Κ.Βουτσάς Ωρα έναρξης: 9:30 μ.μ.	5-7/9/03	Ολυμπιακή Ακαδημία Διεθνές συμπόσιο με θέμα: «ελάσσονες γλώσσες, μείζονες λογοτεχνίες»
17-25/8/03	Θέατρο «Δρούβα»		

Το ΔΗΠΕΘΕ στα μεγάλα σαλόνια

Δεκαπέντε χρόνια πριν, αλλά ακόμα και μέχρι πριν λίγο καιρό ελάχιστοι θα πίστευαν ότι το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας θα μπορούσε στα σοβαρά να υποστηρίξει το πέρασμά του από την Επίδαυρο. Κι όμως με την «Ηλέκτρα» του Ευριπίδη, το Θέατρο έκανε το πρώτο μεγάλο βήμα ουσιαστικής καταξίωσης, δημιουργώντας όμως κι ένα «κακό» προηγούμενο, για τον ίδιο το Θέμη Μουμουλίδη ή για όποιον άλλο αναλάβει τις τύχες του, αν πιστέψουμε ότι η Δημοτική Αρχή είναι όντως αποφασισμένη να μη συνεχίσει τη συνεργασία της με τον νυν καλλιτεχνικό διευθυντή, η σύμβαση του οποίου λήγει το Νοέμβριο.

Η «Ηλέκτρα» του Ευριπίδη ήταν, κρίνοντας από τις προθέσεις του Μουμουλίδη μια «τίμια» παράσταση. Είχε ως κύριο στόχο να σταθεί αξιοπρεπώς στην Επίδαυρο, κάτι που πέτυχε και δε σκόπευε να προτείνει κάποια καινοτομία ή να πάρει κάποιο σοβαρό «ρίσκο».

Ο μεγάλος καλλιτεχνικός στόχος του σκηνοθέτη ήταν να ακούγεται ξεκάθαρα ο λόγος του Ευριπίδη. Κι αυτό επιτεύχθη σχεδόν σε απόλυτο ποσοστό, αφού ο Κ. Χ. Μύρης (Κώστας Γεωργουσόπουλος) έδωσε την καλύτερη απόδοση αρχαίου ελληνικού κειμένου που έχουμε ακούσει τα τελευταία χρόνια.

Στους συνεργάτες του Μουμουλίδη που του έδωσαν και τα εντυπωσιακότερα ατού της παράστασης, πρέ-

πει φυσικά να προστεθούν τόσο ο Φίλιππος Κουτσαφτής στους φωτισμούς, που απ' ό,τι φαίνεται συννεοείται σχεδόν με κλειστά μάτια με τον καλλιτεχνικό διευθυντή του ΔΗΠΕΘΕ, αλλά και ο Γιώργος Ανδρέου που αν είχε την τύχη να διαθέτει η παράσταση έναν πιο καλλίφωνο χορό, θα μπορούσε να χαρεί ακόμα περισσότερο τη μουσική που έγραψε για την «Ηλέκτρα».

Αν έπρεπε να ξεχωρίσουμε τους ηθοποιούς με τη σειρά της απόδοσής τους, θα ξεκινούσαμε ασφαλώς από τον Άρτο Απαρτιάν στο ρόλο του Παιδαγωγού της Ηλέκτρας και του Ορέστη, αλλά και τον Χάρη Σώζο, που έμοιαζε να έχει δουλέψει πολύ ακόμα κι αυτόν τον φαινομενικά μικρό ρόλο. Θα αναφερόμασταν φυσικά στη για πολλοστή φορά άρτια παρουσία της Μάγιας Λυμπεροπούλου (Κλυταιμνήστρα), που έχει μπει πλέον πλήρως στο ρόλο τη και θα αφήναμε σκόπιμα τελευταία την Καριοφυλιά Καραμπέτη. Όχι γιατί δεν είναι μια σπουδαία ηθοποιός (αντιθέτως είναι από τις σημαντικότερες παρουσίες της γενιάς της), αλλά γιατί οι υπερβολές στην κίνηση και στην ένταση της φωνής της (σκηνοθετική, υποθέτουμε, επιλογή) δεν της έδωσαν την ευκαιρία να αναδείξει τις δυνατότητές της σε όλους τους τόνους.

Οι επόμενοι σταθμοί της περιόδου του ΔΗΠΕΘΕ, που θα έρθει στην Πάτρα με την «Ηλέκτρα» το τρίτο μερο 1-3 Σεπτεμβρίου είναι:

1-2/8/03	Ρέθυμνο	25/8/03	Συκεές
4-5/8/03	Χανιά	27/8/03	Λάρισα
16/8/03	Ίλιδα	29/8/03	Πετρούπολη
18/8/03	Παπάγου	30/8/03	Φλόκα
20/8/03	Γιάννενα	1-2-3/9/03	Πάτρα
21/8/03	Τρίκαλα	5-6/9/03	Βύρωνα
22/8/03	Κοζάνη	7/9/03	Ελευσίνα
23/8/03	Μιγδόνια	8/9/03	Αιγάλεω
24/8/03	Βέροια	10/9/03	Ηλιούπολη

Κάθε χρόνο και καλύτερα!

Το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου τα Καλάβρυτα θα πλημμυρίσουν μουσική και φυσικά το «δ» θα είναι εκεί!

Μια πρωτοβουλία που πάρθηκε μάλλον μέσα σε κλίμα ενθουσιασμού και προσφοράς και κατέληξε σε ένα αξιόπιστο και καταξιωμένο θεσμό, και δίνει πρόθετη καλοκαιρινή ζωή σε έναν πανέμορφο τόπο, θα ανοίξει και φέτος τις πόρτες της το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου, υποδεχόμενο ανάμεσα σε όλους τους άλλους, και το «δόντι» που από φέτος θα ανήκει στους σταθερούς υποστηρικτές των εκδηλώσεων.

Το Διεθνές Σεμινάριο Πνευστών Οργάνων ξεκίνησε το 1998 και θα συγκεντρώσει, για μια ακόμα χρονιά, καθηγητές διεθνούς φήμης πραγματοποιούν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, παρουσιάζοντας στους συμμετέχοντες την σύγχρονη αντίληψη για την τεχνική και την αισθητική της μουσικής.

Έχει έτσι καταφέρει εκτός από το να γίνει πόλος έλξης για τους φίλους και τους σπουδαστές των πνευστών από όλη την Ελλάδα, να δώσει εμπράκτως και χωρίς μαγάλα λόγια τον ορισμό του «πολιτιστικού τουρισμού» σε μια περιοχή που τον έχει ανάγκη.

Κάθε χρόνο στις αρχές του Αυγούστου τα Καλάβρυτα κατακλύζονται από μουσικές, βλέπουν μικρούς και μεγάλους, κλειστούς και υπαίθριους, χώρους τους να ζωντανεύουν και έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον τόπο τους σε καινούριους φίλους από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Φίλοι της μουσικής και μαθητές απ' όλη την Ελλάδα, αλλά και από χώρες όπως: Η.Π.Α., Καναδά, Ιαπωνία, Χονγκ-Κονγκ, Αγγλία, Γερμανία, Νορβηγία, Ελβετία, Ιταλία, Σκόπια, Κύπρος και Τουρκία, δίνουν το "ραντεβού" τους κάθε χρόνο στα Καλάβρυτα, συνδυάζοντας τις καλοκαιρινές τους διακοπές με συμμετοχή σε μουσικές δραστηριότητες υψηλού επιπέδου. Αν μάλιστα κρίνουμε από το γεγονός ότι όλοι τους μένουν κάθε χρόνο ενθουσιασμένοι από το κλίμα που συναντούν αλλά και από την καλλιτεχνική αξία των δραστηριοτήτων του σεμιναρίου, τότε μάλλον ο θεσμός αποτελεί μια επένδυση για την πόλη.

Το Σεμινάριο διοργανώνεται από το Μουσικό Κέντρο Καλαβρύτων που ιδρύθηκε το 1997 βάσει Προγραμματικής Σύμβασης, που υπογράφηκε μεταξύ της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης - Ποιότητας Ζωής Καλαβρύτων (Δ.Ε.Π.Α.Π.Ο.Ζ.), του Δήμου Καλαβρύτων και του Υπ. Πολιτισμού, στα πλαίσια των θεσμών του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων και του Μουσικού Δικτύου της Επικράτειας Πολιτισμού.

Οι καλύτερες στιγμές

Κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου, οι διεθνούς φήμης καθηγητές δίνουν συναυλίες που αποτελούν μοναδικό γεγονός στον Ελληνικό χώρο. Ειδικότερα, μεγάλη επιτυχία σημείωσαν τα κονσέρτα των προηγούμενων χρόνων, όπως:

- Η συναυλία του Ελληνικού κουιντέτου "Pindaros Brass" (1998).
- Το ρεσιτάλ του Αμερικάνου τουμπίστα Roger Bobo (1999).
- Το ρεσιτάλ του Βρετανού κλαρινετίστα David Campbell (1999).
- Η συναυλία του κουιντέτου "Women in Brass" από τη Γερμανία (2000).
- Το ρεσιτάλ του Αμερικάνου τρομπετίστα Allen Vizzutti (2000).
- Η συναυλία του "1st Kalavrita Brass Quintet" με καθηγητές του Σεμιναρίου (2000).
- Η συναυλία των "Gomalan Brass Quintet" από την Ιταλία (2001).
- Το Jazz κονσέρτο του Αμερικάνου τρομπετίστα Vince DiMartino (2001).
- Η συναυλία της Βαλκανικής ορχήστρας του Ferus Mustafon (2001).
- Η συναυλία του "2nd Kalavrita Brass Quintet" με καθηγητές του Σεμιναρίου (2001).

- Η συναυλία της "Athens Big Band" με σολίστ τον Αμερικάνο τρομπετίστα Vince DiMartino (2002).
- Η συναυλία της "Frankfurt Wind Band" από τη Γερμανία (2002).
- Η συναυλία του "Millennium Brass Quintet" από τις Η.Π.Α. με σολίστ τον Καναδό τρομπετίστα Fred Mills (2002).

Στο φετινό πρόγραμμα εκτός από τα σεμινάρια από Έλληνες και ξένους καθηγητές θα πραγματοποιηθούν και οι παρακάτω εκδηλώσεις

03/08/2003	Τελετή Έναρξης - Wind Concert.
04-07/08/200	Συναυλίες Συνόλων - "Jazz in the Street".
08/08/2003	Ρεσιτάλ σαξοφώνου από τον Frederick Hemke.
09/08/2003	Jazz Concert με τους Marvin Stamm (τρομπέτα) και Bill Mays (πιάνο).
10/08/2003	Τελετή Λήξης - Συναυλία του Millennium Brass Quintet (U.S.A.)

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στην ορχήστρα που δημιουργείται ειδικά για το Διεθνές Σεμινάριο Πνευστών Οργάνων και αποτελείται από τους συμμετέχοντες μουσικούς. Η ορχήστρα αυτή δίνει μεγάλη συναυλία σε κάθε Τελετή Λήξης των διοργανώσεων. Ως σολίστες έχουν συμπράξει μαζί της οι: Σπύρος Μουρίκης (Ελλάδα-κλαρινέτο), Γιώργος Δαραβέλης (Ελλάδα-σαξοφώνο), David Ohanian (Καναδάς-κόρνο), Scott Hartman (Η.Π.Α.-τρομπόνι), Allen Vizzutti (Η.Π.Α.-τρομπέτα), Vince DiMartino (Η.Π.Α.-τρομπέτα), Fred Mills (Καναδάς-τρομπέτα) και Marty Erickson (Η.Π.Α.-τούμπα).

Marvin Stamm & Bill Mays

Αγρίνιο

«Αντεκδίκηση ενστίκτων» στο Αγρίνιο

Με μια πρώτη ανάγνωση ο θίασος φαίνεται ελαφρώς ετερόκλητος. Ο Άρης Λεμπεσόπουλος μαζί με τη Δήμητρα Ματσούκα με σκηνοθέτη το Νίκο Μαστοράκη και τα τραγούδια του Σταμάτη Κραουνάκη;

Ο Θοδωρής Γκόνης διάλεξε φέτος τον «Κουρέα της Σεβίλλης» του Μπωμαρσαί για την καλοκαιρινή παραγωγή του ΔΗ-ΠΕΘΕ Αγρινίου. Κι εξασφάλισε γι' αυτό τουλάχιστον το ενδιαφέρον όλων, με τους συντελεστές που έφερε μέχρι το Αγρίνιο.

Τα τεχνάσματα του Φίγκαρο που βοηθούν τον κόμη Αλμαβίβα να κατακτήσει τη Ροζίνα κόντρα στον κηδεμόνα της, μια «ιστορία αντεκδίκησης ενστίκτων» όπως περιγράφει ο Γκόνης το έργο, ανεβαίνουν

υπό τις σκηνοθετικές οδηγίες ενός από τους πιο σπουδαίους σκηνοθέτες της γενιάς του, του Νίκου Μαστοράκη, πάνω στην απόδοση της Έφης Γιαννοπούλου. Τα τραγούδια του Φίγκαρο έγραψε ο Σταμάτης Κραουνάκης πάνω σε στίχους του Θοδωρή Γκόνη, τη διδασκαλία τους έκανε ο Χρήστος Θεοδώρου που επιμελήθηκε και την υπόλοιπη μουσική. Η επιμέλεια των σκηνικών και κοστούμιών είναι της Μαγιάς Τρικεριώτη, οι φωτισμοί του Αλέκου Αναστασίου, ενώ βοηθός σκηνοθέτης είναι ο Λευτέρης Λαμπράκης.

Εκτός από τους Λεμπεσόπουλου – Ματσούκα, παίζουν ακόμα οι Ταξιάρχης Χάνος, Δημήτρης κολοβός, Παναγιώτης Παναγόπουλος, Τάσος Κορόζης και Γιάννης Παπαθανάσης.

5/8/03	Καρδίτσα	18/8/03	Πρέβεζα	3/9/03	Πυλαία
6/8/03	Βόλος	19/8/03	Θέρμο	4/9/03	Θεσσαλονίκη
7/8/03	Λάρισα	21/8/03	Ηρώδειο	5/9/03	Λαμία
9/8/03	Αντίρριο	23/8/03	Μουδανιά	7/9/03	Ηλιούπολη
10/8/03	Λευκάδα	24/8/03	Κιλκίς	8/9/03	Σαλαμίνα
11/8/03	Βόνιτσα	25-27/8/03	Θεσσαλονίκη	10/9/03	Ρωμαϊκό Ωδείο Πάτρας
12/8/03	Μύτικα	28/8/03	Νάουσα	12/9/03	Γαλάτσι
13/8/03	Αστακός	30/8/03	Βέροια	13/9/03	Σύρος
14/8/03	Δήμος Ινάχου	31/8/03	Δήμος Συκεών		
16/8/03	Δήμος Φυτειών	1/9/03	Κοζάνη		
17/8/03	Μεσολόγγι	2/9/03	Γρεβενά		

Ναύπλιο

Τσαρούχης στο Ναύπλιο

Αν βρεθείτε στο Ναύπλιο, το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα έχει οργανώσει δύο εκθέσεις αφιερωμένες στο μεγάλο ζωγράφο Γιάννη Τσαρούχη.

Η πρώτη έκθεση (Αίθουσα εκδηλώσεων Λαογραφικού Μουσείου – μέχρι τις 12 Οκτωβρίου) αφορά τα «Πολλαπλά», που δημιούργησε ο ζωγράφος από το 1936 έως το 1989 και προέρχονται από τη συλλογή του Δημήτρη Τσίτουρα. Το 1989, λίγους μήνες από το θάνατο του Γιάννη Τσαρούχη, ο Δημήτρης Τσίτουρας, φίλος και συνεργάτης του, παρουσίασε στην Αθήνα μια έκθεση που είχε οργανώσει με

τον Γιάννη Τσαρούχη. Η έκθεση αυτή, καθώς και το αντίστοιχο βιβλίο άφησαν ανεξίτηλες εντυπώσεις στο κοινό κατά τους δυο μήνες της διάρκειας της έκθεσης. Σήμερα, δεκαπέντε χρόνια μετά, και με την ευκαιρία της κυκλοφορίας του βιβλίου «Πολλαπλά 1936-1989» από τις εκδόσεις «Μίλητος», το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα παρουσιάζει το Α' μέρος της συλλογής αυτής, που αποτελείται από 181 έργα. Το Β' μέρος θα παρουσιαστεί του χρόνου την ίδια εποχή.

Στη δεύτερη έκθεση, (Παιδικό Θέατρο «Σταθμός» – μέχρι 29 Σεπτεμβρίου) παρουσιάζονται δώδεκα τέμπλες του ζωγράφου

με θέμα τις ελληνικές τοπικές φορεσιές, που είχαν εκδοθεί σε λεύκωμα από την Γκαλερί Ζουμπουλάκη, και η αναπαράστασή τους σε τρεις διαστάσεις με αυθεντικές φορεσιές από τις συλλογές του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος.

Η έκθεση φιλοδοξεί να φωτίσει με πρωτότυπο τρόπο τη βαθιά γνώση, αλλά και την αγάπη του Γιάννη Τσαρούχη για τις ελληνικές φορεσιές. Αντιπαραβάλ-

λει τα έργα του με τις αυθεντικές φορεσιές θέλοντας να καταδείξει αφενός την πιστότητά τους και αφ' ετέρου τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι φορεσιές αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για την καλλιτεχνική δημιουργία. Στην έκθεση φιλοξενούνται και έργα που ζωγράφησε ο Γιάννης Τσαρούχης, εμπνευσμένος από τις συλλογές του Λαογραφικού Μουσείου Ναυπλίου, και τα δώρισε στην ιδρύτρια του ΠΛΙ Ιωάννα Παπατωνίου, με την οποία τον συνέδεε μια βαθιά φιλία.

Φαγιούμ στο Μέγαρο Μουσικής

Αθήνα

Άρωμα απο... Αιγυπτιακό πολιτισμό κυριαρχεί μέχρι τις 15 /7 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, χάρη στις 2 εκθέσεις που φιλοξενούνται εκεί. Στο φουαγιέ του εισογείου και στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο εκθέσεων το κοινό μπορεί να απολαύσει έκθεση γλυπτών, αρχαίων αντικειμένων και πορτραίτων του Φαγιούμ και τα οποία ανήκουν στο Αιγυπτιακό μουσείο του Καΐρου. Οι νεκρικές προσωπογραφίες αυτού του είδους είναι ζωγραφισμένες, τόσο σε ορθογώνια, ξύλινα πλακίδια, όσο και σε καμβά.

Η δεύτερη έκθεση περιλαμβάνει φωτογραφίες από τις άγνωστες νεκροπόλεις και τα μαγευτικά τοπία των οάσεων της «λυβικής ερήμου», καθώς και στοιχεία από το φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της «νέας κοιλάδας του Νείλου». Όλα αυτά και άλλα πολλά μπορεί να τα θαυμάσει κανείς στο φουαγιέ της πλατείας.

Αρχαία Ήλιδα

- 2/8/03 Παραλία Παλουκίου
Πανελλήνιος διαγωνισμός
δημοτικού τραγουδιού
Συνδιοργάνωση Π.Π.Κ Δήμου
Αμαλιάδας, ΕΡΑ Πύργου και
Συλλόγου φίλων δημοτικού
τραγουδιού «ο Μωριάς»
- 6/8/03 Κάστρο Χλεμούτσι
Συναυλία: Κ. Μακεδόνα-
Χρ. Νικολόπουλου
- 7/8/03 Αγία Σοφία Ανδραβίδας
Παρουσίαση χοροδράματος στα
μελοποιημένα δημοτικά ποιήματα
«Λυγερή» και «Μαυριανός»
Καλλιτεχνικός οργανισμός
«Μορφές- Έκφραση»

Ηρώδειο

- 2/8/03 English Bach Festival
Κ. Β. Γκλουκ: «Τηλέμαχος»
Με Ελληνικούς υπέρτιτλους
- 4,5/8/03 ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Ρουμελής / «Στοά»
Μποστ: «Μήδεια»
Με τους Θ. Παπαγεωργίου και
Λ. Πρωτοψάλτη
- 24/8/03 Φιλαρμονική Ορχήστρα του
Ισραήλ-Jubon Mehta
Σε συνεργασία με το Μουσικό
Σωματείο Τζίνα Μπαχάουερ
- 26,27/8/03 Αριστοφάνη: «Σφήκες»
Με τον Κώστα Βουτσά
- 2,3,4/9/03 «Ο βιολιστής στη στέγη»
Μέλη της Συμφωνικής Ορχήστρας
& Χορωδίας του Βούπερταλ
- 6,7/9/03 Χοροθέατρο «Pisobolus»
- 10,11/9/03 «Ο κύκλος του Οιδίποδα»/
Shakespeare Theatre / Washington
- 9/8/03 Θέατρο δάσους Μαραθιάς
«Σφήκες»
Κ.Βουτσάς-Τ.Χρισικάκος
- 10/8/03 Πλατεία Κουρούτας
Συναυλία:ρεμπέτη Αγάθωνα
- 13/8/03 Κάστρο Χλεμούτσι
Συναυλία:Γ.Κότσιρας
- 16/8/03 Θέατρο δάσους Μαραθιάς
«Ηλέκτρα», ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας
Κ. Καραμπέτη
- Σε συνεργασία με τις σχολές της
Αμερικανικής Παροικίας Αθηνών
- 13/9/03 Χρώματα με τα «χρώματα»
Οπτικοακουστικό θέαμα
Συμπαράγωγή με την
«Ορχήστρα των Χρωμάτων»
- 14/9/03 «Χορέψτε, χορέψτε... τα νιάτα
να χαρείτε»
Ένας αιώνας χοροί και τραγούδια
Εκδήλωση της Βουλής των Ελλήνων
- 16/9/03 Μνήμη Μαρίας Κάλλας -
Βραδιά Lieder
Διοργάνωση Διεθνές Καλλιτεχνικό
Κέντρο «Athenaeum»

Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου

- 8,9/8/03 Εθνικό θέατρο
Ευριπίδη: Μήδεια
Μετάφραση: Στ.Πασχάλης
Σκηνοθεσία: Στ.Λιβαθινός
Τ. Κουλιέβα
- 15,16/8/03 Εθνικό θέατρο
Ευριπίδη: Ίων
Μετάφραση: Νικ.Φριντζηλα

Σκηνοθεσία: Λ.Κονιόρδου
Λ.Κονιόρδου-Χ.Λούλης

- 22,23/8/03 Κρατικό θέατρο Βορείου Ελλάδος
Αριστοφάνη: Βάτραχοι
Μετάφραση: Κ.Ταχτσής
Σκηνοθεσία: Σωτ.Χατζάκης
Χ.Στεργιόγλου - Β.Χαραλαμπίδου

Ένα εύχρηστο
ηλεκτρονικό περιοδικό
με ιδέες και άποψη
για τον πολιτισμό

Το «δόντι» στο Ίντερνετ!

www.todonti.gr

το δόντι

Η επιστροφή της «Ευάδνης»

«Στις λαμπερές τις φλόγες θα δοθώ...

Το σώμα μου θα σμίξω με το σώμα του άντρα μου...

Το δέρμα μου θα ενώσω στ' αγαπημένο δέρμα

Θα φτάσω στις Περσεφόνης τα παλάτια

Και τις γυναίκες όλης της γης

θα ξεπεράσω στην αφοσίωση...

Ένα απόσπασμα των «Ικέτιδων», ένα από τα αποσπάσματα που αξιοποιήθηκαν με έναν τρόπο εντελώς διαφορετικό πέρυσι το καλοκαίρι για μια πολύ ιδιαίτερη παραγωγή του ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου. Η «Ευάδνη», παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στους Δελφούς τον Ιούλιο του 2002 στο πλαίσιο της 11ης Διεθνούς Συνάντησης Αρχαίου Ελληνικού Δράματος που διοργάνωσε το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών.

Φέτος η «Ευάδνη» επανέρχεται. Η μία και μόνη νύχτα που ανέβηκε η παράσταση με την εισιστική παρέμβαση του Χρήστου Μποκόρου και τη σκηνοθετική επιμέλεια του Θοδωρή Γκόνη, δεν ήταν φυσικά αρκετή. Έτσι φέτος η «Ευάδνη» επανέρχεται για μια μρή βόλτα στην Ελλάδα.

Θα ξεκινήσει από το Αρχαίο Θέατρο των Οινιαδών (27/7), θα ταξιδέψει στη Ρεματιά στο χαλάνδρι (30-31/7), θα φτάσει ως τη Θάσο (16/8) και θα καταλήξει στην Πάτρα, στο Θέατρο του Κάστρου, την τελευταία βραδιά του Αυγούστου.

Αμέσως μετά η υποβλητική και συγκινητική παρουσία της Όλιας Λαζαρίδου που ζωντανεύει την Ευάδνη θα πάει στο Κάιρο για να συμμετάσχει στο θεατρικό Φεστιβάλ του διεξάγεται εκεί το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου.

Αξίζει να θυμήσουμε ότι τη δραματουργική επεξεργασία των κειμένων έκανε η Γιάννα Ροϊλού, τους φωτισμούς ο Δήμος Αβδελιώδης, τη μουσική ο Νίκος Ξυδάκης (στα χορικά ακούγεται η Μαρία Φαραντούρη), ενώ τα κείμενα μαζί με το Θοδωρή Γκόνη υπογράφει η Καίτη Παπαδάκη.

Η σπονδή του Πετρολούκα Χαλκιά στο Φοίβο

Κείμενο: Ανδρέας Τσιλίκας
Φωτογραφίες: Γιώργος Βεντούρης

Ο Ερμής ντυμένος στα λευκά, βγαίνει στη σκηνή, ρίχνει μια πρώτη διερευνητική ματιά στο χώρο και ξεκινάει λέγοντας: «Βρίσκομαι στους Δελφούς, κάτω ακριβώς από τον Παρνασσό...».

Θεωρητικά η ατάκα δεν προκαλεί εντύπωση, αφού έτσι ξεκινά το κείμενο του «Ίωνα» του Ευριπίδη. Όμως παίρνει μια τελείως διαφορετική διάσταση, όταν ο Ερμής βρίσκεται όντως στους Δελφούς, όντως κάτω από τον Παρνασσό...

Στο υπαίθριο θέατρο των Δελφών η πρώτη εκδήλωση της Θεατρικής Συνάντησης που διοργάνωσε για ένα ακόμα καλοκαίρι το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών (από τις 4 έως τις 11 Ιουλίου) ήταν αρκούτως συμβολική. Ήταν η πρεμιέρα της φετινής παραγωγής του Εθνικού Θεάτρου, με ένα έργο που δεν έχουμε πολύ συχνά την ευκαιρία να δούμε επί σκηνής και που διαδραματίζεται εκεί ακριβώς που έγινε και η συνάντηση. Στους Δελφούς...

Φέτος η Συνάντηση ήταν αφιερωμένη στον Απόλλωνα. Τον πιο λυρικό θεό του Ολύμπου, μέσα από τις διάφορες μορφές που κατά καιρούς πήρε. Του Φοίβου, του Λοξία, του Μουσηγέτη ή απλά του Απόλλωνα. Ερευνητές, φιλόλογοι, σκηνοθέτες, ηθοποιοί, χορευτές και εικαστικοί κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν τη μορφή του Θεού με όπλα την τέχνη, την εμπειρία και τις μελέτες που κατά καιρούς έχουν κάνει.

Όπως κάθε χρόνο η Συνάντηση του Κέντρου Δελφών είναι σπονδυλωτή. Περιελάμβανε ένα μεγάλο διεθνές επιστημονικό συμπόσιο με θέμα τον Απόλλωνα στο σύγχρονο συνεδριακό κέντρο, ενώ κάθε βράδυ στο υπαίθριο θέατρο υπήρχαν παραστάσεις και συναυλίες. Παράλληλα ο εκθεσιακός χώρος του Κέντρου φιλοξενούσε μια εντυπωσιακή έκθεση με έργα δεκαπέντε κορυφαίων εικαστικών, εμπνευσμένα φυσικά από τη μορφή του Φοίβου.

Βρεθήκαμε στους Δελφούς το πρώτο τριήμερο της Συνάντησης, και ομολογουμένως πήραμε μια χορταστική γεύση.

Να ξεκινήσουμε από την έκθεση... Με την επιμέλεια του Τάκη Μαυρωτά εκτέθηκε μια πραγματική περιουσία. Έργα των Giorgio De Chirico, Salvador Dalí, Arman, Fernando Botero, Chryssa, Takis, Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα, Νίκου Εγγονόπουλου, Γιάννη Τσαρούχη, Γιώργου Σικελιώτη, Δημήτρη Μιταρά, Αλέκου Φασιανού, Σαράντη Καραβούζη, Γιάννη Ψυχοπαίδη, Δημήτρη Σακελλίωνα και Γιώργου Ξένου.

Με την ξεχωριστή κιθάρα του Dalí να υποδέχεται τον επισκέπτη, οι δύο καταπληκτικές συνθέσεις με τα

βιολιά του Arman, η κιθάρα, το κιονόκρανο και το μπουζούκι της Chryssa, το γράμμα και ο χρησμός του Ψυχοπαίδη, αλλά και η μεγάλη εγκατάσταση του Takis Εξχώρισαν, χωρίς να μπορούν να κλέψουν την παράσταση, αφού και τα υπόλοιπα έργα δημιουργούσαν ένα μοναδικό σύνολο.

Κι ενώ στον κάτω όροφο του εκθεσιακού χώρου εξακολουθούσε να διαρκεί η μόνιμη έκθεση με την αναπαράσταση της Αρχαίας Υδραύλεως και την έρευνα που προηγήθηκε, στο χώρο του συνεδρίου επιστήμονες από ακαδημαϊκά ιδρύματα όλου του κόσμου συζητούσαν για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία, τη μυθολογία και την κοινωνία των αρχαίων Ελλήνων, με φόντο πάντοτε τη μορφή του Απόλλωνα.

Αν κάτι συμπεράναμε παρακολουθώντας μέρος των εργασιών του συνεδρίου είναι πως η έρευνα που διεξάγεται σήμερα σε όλο τον κόσμο έχει ένα εξαιρετικό ενδιαφέρον και εξακολουθεί να συγκινεί μια νεότερη γενιά επιστημόνων που — χωρίς να έχει τις προκαταλήψεις των Ελλήνων ερευνητών — πατάει πάνω στα δεδομένα των παλαιότερων και συνεχίζει δίνοντας καινούριες προεκτάσεις, επιστρέφοντας κατά τακτά χρονικά διαστήματα, μέσα από τα βιβλία ή μέσω κατ' ιδίαν επισκέψεων στην Ελλάδα.

Η σπονδή του Πετρολούκα Χαλκιά

Βαδίζοντας στο χωμάτινο μονοπάτι προς το υπαίθριο θέατρο στην τρίτη κατά σειρά βραδιά της Συνάντησης, δεν ήμασταν σίγουροι αν πηγαίναμε να ακούσουμε μια σπονδή έξω μου-

σικών από όλο τον κόσμο προς το Θεό Απόλλωνα, ή αν πηγαίναμε για τη δική μας σπονδή απέναντι σε έναν σπουδαίο Έλληνα μουσικό και σολίστα, τον Πετρολούκα Χαλκιά.

Το Κέντρο Δελφών είχε καλέσει στους Δελφούς επτά σπου-

δαίους σολίστες παραδοσιακών μουσικών οργάνων, να αυτοσχεδιάσουν εμπνεόμενοι από τη μορφή του Απόλλωνα.

Ο Πετρολούκας Χαλκιάς ήταν ο μουσικός που άνοιξε τη βραδιά με το κλαρίνο του κι έβαλε τις λίγες εκατοντάδες των θεατών που βρέθηκαν στο χώρο σε ένα μαγικό μουσικό κλίμα. Απλός, μετρημένος και σεμνός «υποχρέωσε» όσους τον διαδέχτηκαν στη σκηνή να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους. Αποκορύφωμα της βραδιάς το δίδυμο των Shubhankar Banerjee και του Ballake Sissooko που την έκλεισαν με τον καλύτερο τρόπο.

Βεγγαλικά για τον Απόλλωνα

Παραλίγο να πιστέψουμε ότι η Λυδία Κονιόρδου είναι η πλέον νεωτερίστρια σκηνοθέτις του ελληνικού θεάτρου, που τολμά να χρησιμοποιεί ακόμα και βεγγαλικά για την είσοδό της στη σκηνή και που χρησιμοποιεί το εμβατήριο του γάμου για να «ντύσει» τη συνάντησή της «Κρέουσας» με τον «Ίωνα». Όμως όχι... Ήταν το ελληνικό μεγαλείο που θριάμβευσε και πάλι.

Λίγα μέτρα πιο δίπλα από το υπαίθριο θέατρο των Δελφών υπάρχει ένα νυχτερινό κέντρο. Κατά σατανική σύμπτωση στο κέντρο είχε προγραμματιστεί γαμήλιο γλέντι την ίδια ώρα με την πρεμιέρα του Εθνικού Θεάτρου. Έτσι όταν οι θεατές είδαν τα βεγγαλικά και πήραν μια ελαφριά μυρωδιά από τη διασκέδαση των προσκεκλημένων του γάμου, δεν μπορούσαν να μείνει απαθής.

Οι διοργανωτές είχαν άλλωστε φροντίσει να τους τεκνώσουν τα νεύρα, πριν ακόμα από την έναρξη της παράστασης, αφήνοντάς τους να περιμένουν επί ώρα όρθιοι, αφού η πρόβα του Εθνικού διήρκεσε μέχρι και ένα τέταρτο πριν την έναρξη της παράστασης. Και σα να μην έφτανε αυτό ένας σεβαστός αριθμός θεατών παρ' όλο που είχε πληρώσει κανονικά εισπήριο κι είχε έρθει από την Αθήνα για την παράσταση, δε βρήκε τελικά θέση, αφού κανείς δεν είχε μετρήσει πόσες προσκλήσεις και πόσα εισπήρια είχαν δοθεί για το ίδιο βράδυ.

Η δε απάντηση ενός εκ των τεχνικών (αφού υπεύθυνος δεν υπήρχε...) στις διαμαρτυρίες των θεατών ήταν αποστομωτική: «Τι θέλετε να κάνουμε; Κάθε χρόνο το ίδιο γίνεται. Γι' αυτό φτιάχνουμε καινούριο μεγαλύτερο θέατρο. Από του χρόνου δεν θα υπάρχει πρόβλημα...».

Ο «Ίωνας» είναι λαϊκό παραμύθι

Περιμέναμε στους Δελφούς με ξεχωριστό ενδιαφέρον την παράσταση του «Ίωνα» για δύο διαφορετικούς λόγους. Ο πρώτος ήταν το κείμενο του Ευριπίδη που δεν είναι και από τα πλέον δημοφιλή των ελληνικών παραστάσεων κι ο δεύτερος η παρουσία της Λυδίας Κονιόρδου, στον πρωταγωνιστικό ρόλο αλλά και στη σκηνοθεσία. Έχοντας πλέον κερδίσει την καταξίωση ως μια νέα «μεγάλη κυρία» του θεάτρου, η Κονιόρδου επιχειρεί τα τελευταία χρόνια να δώσει τη δική της ματιά πάνω στις παραστάσεις αρχαίου δράματος.

Η στέγη του Εθνικού Θεάτρου φαίνεται πως της έχει δώσει όλα τα περιθώρια για να δράσει αυτοβούλα κι έτσι δύο χρόνια μετά την «Άλκηστη» στην Πειραματική Σκηνή και λίγους μήνες μετά το χειμερινό «Οιδίποδα», το φετινό καλοκαίρι εμφανίζεται με τον «Ίωνα». Στους Δελφούς η Κονιόρδου έφερε την παράσταση υποτίθεται χωρίς να έχει ολοκληρώσει τις πρόβες, ένα μήνα πριν την «επίσημη πρώτη» στην Επίδαυρο και την έναρξη της περιοδείας ανά την Ελλάδα, ένας από τους σταθμούς της οποίας θα είναι και η Πάτρα.

Σύμφωνα με το έργο, ο Φροΐξος, κατακτητής και βασιλιάς της Αθήνας, πηγαίνει στο μαντείο των Δελφών μαζί με τη γυναίκα του Κρέουσα, για να πάρουν από τον Απόλλωνα το χρησμό για το αν θα συνεχίζουν να είναι άτεκνοι. Όμως η Κρέουσα έχει ήδη ένα παιδί από την ερωτική της συνένωση με τον Απόλλωνα, το οποίο θεωρεί χαμένο και το οποίο αποδεικνύεται ότι είναι ο νεαρός υπηρέτης του Θεού που τους υποδέχεται στο Μαντείο.

Ο Ευριπίδης αποδεικνύεται στο έργο ιδιαίτερα τολμηρός. Καυτηριάζει, σχεδόν σατιρίζει, τους Θεούς του Ολύμπου, μεταδίδοντας και προσπογράφοντας όλη την παρακμή της εποχής του. «Ήταν κοινός τόπος για αυτή τη φθορά των Θεών, αλλά και όλων των σχέσεων εξουσίας εκείνη την περίοδο», μας είπε η Λυδία Κονιόρδου, όταν τη συναντήσαμε την επόμενη μέρα της παράστασης. «Για να τολμήσουν οι άνθρωποι του θεάτρου να μιλήσουν τόσο ανοιχτά όσο ο Ευριπίδης σημαίνει ότι και οι θεατές ήταν πολύ κοντά σε αυτή την

αμφισβήτηση. Αμφισβητούσαν ακόμα και το αν όλα είναι προδιαγεγραμμένα από τη Μοίρα, όπως πίστευαν μέχρι πριν λίγα χρόνια. Φυσικά ο Ευριπίδης δεν παίρνει θέση σε αυτό το ερώτημα, όπως και κανένας μεγάλος του θεάτρου δεν απαντά σε τέτοια ερωτήματα. Αντιμετωπίζει, όμως, τους Θεούς με μια ειρωνία που απευθύνεται στους ανθρώπους. Είναι σα να βάζει μπροστά στους θεατές έναν καθρέφτη, λέγοντάς τους να κοιτάξουν πώς έχουν κατακτήσει...».

Δεν ήταν, όμως, αυτή η αμφισβήτηση που έκανε τη Λυδία Κονιόρδου να επιλέξει να ανεβάσει το συγκεκριμένο έργο. «Με έλκει η αμφισημία του Ευριπίδη. Έργα σαν κι αυτό μας ωθούν να επανατοποθετηθούμε πάνω στο τι είναι τραγικό σήμερα και στο που ενυπάρχει η τραγικότητα στο θέατρο. Η ειρωνία που απέρχεται σε έργα όπως αυτό, ή όπως στις «Τρωάδες», με βοηθά να δω το αρχαίο δράμα με μια σύγχρονη ματιά».

Τέτοια έργα, όμως, δεν ανεβαίνουν τόσο συχνά όσο κάποια άλλα που θεωρούνται πιο κλασικά. «Μου κάνει κι εμένα εντύπωση. Ίσως ο κόσμος δεν ήταν μέχρι πριν λίγα χρόνια τόσο έτοιμος να δεχτεί τέτοιες προτάσεις. Έργα όπως ο «Ίωνας» είναι λαϊκά παραμύθια, λαϊκοί μύθοι που δε σου επιτρέπουν να αφεθείς στη αγκαλιά της τραγωδίας ή της κωμωδίας, και που έχουν διαρκείς ανατροπές, κάτι που τα κάνει ιδιαίτερα δύσκολα, ακόμα και από την υποκριτική σκοπιά... Είναι σαν τα έργα του Τσέχοφ που επί δεκαετίες παίζονταν με έναν τρόπο τελειώς σπαρακτικό, ενώ ο ίδιος επί δεκαετίες υποστήριζε ότι είχε γράψει κωμωδίες. Στον «Ίωνα».

Θεατρική Συνάντηση Δελφών

όπως ακόμα και στον "Οιδίποδα" υπάρχουν ξεκάθαρα στοιχεία από το θέατρο του παραλόγου όπως το ζήσαμε μέσα στον εικοστό αιώνα... Πιστεύω τελικά κι εγώ αυτό που έλεγε ο Κουν (και για το οποίο είχε παρεξηγηθεί πάρα πολύ) ότι δηλαδή είδε καλύτερα τα αρχαία θεατρικά κείμενα μέσα από τους σύγχρονους συγγραφείς και μέσα από τα σύγχρονα ευρωπαϊκά λογοτεχνικά ρεύματα».

Έχει, όμως, ο κόσμος την ωριμότητα να δεχτεί νεωτερισμούς, να διακρίνει αντιστοιχίες ανάμεσα στις τραγωδίες και σε σύγχρονα λογοτεχνικά ρεύματα ή απλώς βλέπει μια ακόμα παράσταση, χωρίς να είναι σε θέση να διακρίνει τα υπονοούμενα ή τα στοιχεία του παραλόγου και της αμφισβήτησης;

«Όταν μια παράσταση έχει την καινοτομία ως αυτοσκοπό, τότε σοκάρει και δίκαια μάλιστα τους θεατές. Όταν, όμως, γίνεται με στόχο να καταδειχθεί όσο είναι δυνατόν η ουσία του έργου, τότε οι αντιδράσεις είναι διαφορετικές, στο βαθμό βέβαια που η αποκάλυψη της ουσίας επιτυγχάνεται, όσο το επιτρέπει η συσκότιση των ιδεών και μια θολούρα που επικρατεί σήμερα στα πράγματα. Σέβομαι το δρόμο των πειραματικών παραστάσεων, γιατί μέσα από αυτές μπορούμε να δούμε ενδιαφέροντα πράγματα. Όμως δεν είναι ο δικός μου δρόμος. Πρέπει να ξέρουμε ότι κάθε νέα προσέγγιση είναι τελικά πειραματισμός, αφού δε γνωρίζουμε πώς παίζονταν αυτά τα έργα στην αρχαιότητα. Χρειάζεται, λοιπόν, να ανακαλύπτουμε κάθε φορά νέους κώδικες. Ο τρόπος που αντιμετωπίζουμε την ύπαρξή μας αλλάζει, όσο κι αν τα διλήμματα παραμένουν τα ίδια...».

Μιλώντας για παραμύθια, αναρωτιόμαστε αν η Λυδία Κονιόρδου θα έμπαινε ποτέ στον πειρασμό να αλλάξει το κείμενο ή την πλοκή αυτών των «παραμυθιών» του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. «Όχι, δε με ενδιαφέρει κάτι τέτοιο. Τα έργα αυτά είναι τόσο γενναϊόδωρα, που σου επιτρέπουν να τα αντιμετωπίσεις με τόσους διαφορετικούς τρόπους ώστε δε χρειάζεται να επέμβεις καθόλου στην ουσία τους. Κάθε φορά που ανεβάζω ένα έργο με έναν τρόπο, ονειρεύομαι άλλους δέκα με τους οποίους θα μπορούσα να το έχω αντιμετωπίσει. Το χειμώνα, για παρά-

δειγμα, θα ξανακάνω την "Άλκηστη" στην Αμερική με μια τελείως διαφορετική ματιά. Θα τοποθετηθεί στον αμερικανικό Νότο, λίγο μετά τον εμφύλιο. Το σκεπτικό είναι ίδιο, όμως θα πρέπει να ενσωματωθούν άλλοι κώδικες επικοινωνίας...».

Η, ας το πούμε, «πρόβα» του Εθνικού αποδείχτηκε πολύ πιο έτοιμη από αρκετές παραστάσεις που βλέπουμε να περιοδεύουν ανά την Ελλάδα. Κι η Κονιόρδου απέδειξε και πάλι ότι είναι, εκτός όλων των άλλων, και εξαιρετικά έξυπνη. Έντυσε την παράσταση με το άρωμα του 19ου αιώνα (βοηθούμενη αποφασιστικά από τα κοστούμια του Διονύση Φωτόπουλου), μετέφερε με μαεστρία το κλίμα της αμφισβήτησης προς τους Θεούς και της αθηναϊκής παρακμής μέσα στο οποίο γράφτηκε το έργο από τον Ευριπίδη, ισορρόπησε επιδέξια ανάμεσα στην κωμωδία και την τραγωδία (υπαιτισσόμενη σαφώς ότι προτιμά το κωμικό στοιχείο) κι έδωσε επιτέλους την ευκαιρία στους θεατές να σαρκάσουν και να γελάσουν χωρίς να ντρέπονται ότι καταπατούν τα «ερά και τα όσια» του αρχαίου ελληνικού θεάτρου.

Κι αν κάποιοι δυσανασχετήσουν βλέποντας τη θεά Αθηνά στο τέλος του έργου ως μια κωμική φιγούρα, την καλύτερη απάντησή τους τη δίνει η κ. Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ: «Θα έφευγα αν μετά από όσα είχαμε δει, η Αθηνά παρουσιαζόταν σοβαρή!».

Μετά την παράσταση των Δελφών αλλά και στη συζήτηση που ακολούθησε την επόμενη μέρα, ανάμεσα στους συμμετέχοντες στο συμπόσιο, διατυπώθηκε η άποψη ότι οι σκηνοθετικοί συνειρμοί και οι συσχετίσεις του έργου με την εποχή των πρώτων χρόνων της βασιλείας στην Ελλάδα (γίνεται ακόμα και ευθεία σύγκριση ανάμεσα στην Κρέουσα και στην επίσης άτεκνη βασίλισσα Αμαλία), δεν είναι καταληπτικά στο μεγαλύτερο μέρος των μάλλον ανυποψίαστων θεατών.

«Δεν πειράζει. Καλλιτέχνες είμαστε, όχι επιστήμονες που κάνουν έρευνα και συγκρίνουν τις εποχές μεταξύ τους. Εμείς απλώς παίρνουμε αφορμές από την επιστημονική έρευνα και θέλουμε να ελπίζουμε ότι το κοινό θα τις υποψιαστεί μέσα από την παράσταση...».

Να επιστρέψουμε, όμως, στον «Ίωνα»... Στον ομώνυ-

μο ρόλο είδαμε ένα φανερά ταλαντούχο νέο ηθοποιό, το Χρήστο Λούλη. Ξεχώριζε από μακριά ότι είναι μαθητής της Κονιόρδου στο ήθος και τις θυσίες που είναι διατεθειμένος να κάνει, στοιχεία που επιβεβαιώσαμε όταν την άλλη μέρα μάθαμε από την κ. Αρβελέρ (πρόεδρο τόσο του Κέντρου Δελφών όσο και του Δ.Σ. του Εθνικού Θεάτρου) ότι ο ίδιος αυτός ηθοποιός είχε πρόσφατα αρνηθεί μια άκρως τιμητική πρόταση να υποδυθεί τον Άμλετ, αφού δεν ήταν σίγουρος για την επιτυχία του εγχειρήματος.

Ηθοποιοί σαν το Λούλη φαίνεται πως παίρνουν το κόστος να αποφεύγουν τις «σειρήνες» της εύκολης δημοσιότητας. «Το μεγαλύτερο κίνητρο για ένα νέο ηθοποιό είναι η επίγνωση ότι η γρήγορη εκτίναξη οδηγεί στον καλλιτεχνικό θάνατο. Η επιθυμία μίας ωθεί ώστε όλα να γίνονται "μίας χρήσης". Είναι στο χέρι των καλλιτεχνών και των δημιουργών να δεχτούν ή όχι αυτές τις προϋποθέσεις...», λέει η Κονιόρδου.

Η παράσταση του Εθνικού είχε όμως κι άλλες «δικλίδες ασφαλείας». Τη μουσική του τζαζίστα Τάκη Φαραζή (αν και θα την περιμέναμε λιγότερο διακριτική), την αυτοπεποίθηση του Νίκου Καραθάνου που υποδύθηκε τον Φροίξο, την τέχνη του παλιού μας γνώριμου από το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας Κοσμά Φοντούκη και το σκηνικό του Φωτόπουλου, ο οποίος είχε την ευφυή ιδέα να αναπαραστήσει το μαντείο των Δελφών, έτσι ακριβώς όπως είναι σήμερα.

Το Εθνικό Θέατρο θα βρεθεί στην Πάτρα με τον «Ίωνα» την Τρίτη 19 Αυγούστου (Ρωμαϊκό Ωδείο, 9.15 μ.μ.), προσκεκλημένο από τον Οργανισμό Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων, αποτελώντας και την επίσημη προεμέρα του φετινού 22ου Φεστιβάλ Πάτρας. Λίγες μέρες πριν, το διήμερο 15-16/8 θα συμμετέχει και στα Επιδάυρια που κατά την Κονιόρδου είναι «ένα λαϊκό πανηγύρι». Η ίδια δεν πιστεύει ότι ο θεσμός πρέπει να διακοπεί ως απάντηση στην τεράστια συζήτηση που έχει ανοίξει γύρω από το πώς ανεβαίνουν πια παραστάσεις αρχαίου ελληνικού δράματος.

«Τίποτα δε θα διορθωθεί αν δε δημιουργήσουμε τους θεσμούς και τις υποδομές για μια νέα παιδεία. Πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα στους νέους καλλιτέχνες να έχουν ένα χώρο που θα δοκιμάζουν την έρευνά τους, θα αφιερώνονται στη μελέτη τους, θα παίρνουν εμπειρία από το ανέβασμα παραστάσεων και δε θα πηγαίνουν στην Επίδαυρο να δοκιμαστούν. Δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν την Επίδαυρο ως μια ακόμα καλή στιγμή στο βιογραφικό τους...».

Ο Anthony Haughey (Ιρλανδία) στη σειρά με τον τίτλο «Monitor» εξερευνά τη σφαίρα της επιτήρησης, ή μάλλον παρατηρεί αυτούς που μας παρατηρούν, σε ένα αστυνομικό τμήμα, γύρω από τους πυρηνικούς σταθμούς, στα σύνορα...

Ο Ad van Denderen (Ολλανδία) πραγματεύεται το φαινόμενο της μετανάστευσης. Έχοντας διατρέξει περισσότερες από δέκα χώρες της Ευρώπης που αντιμετωπίζουν αυτό το φαινόμενο, παρακολουθεί την καθημερινότητα του κόσμου των μεταναστών. Σε αυτές τις φωτογραφίες: Τουρκία, Ελλάδα, Ιταλία.

Ο Γιώργος Γεωργίου (Κύπρος) που έζησε και εργάστηκε στα Βαλκάνια (1997–2002) μας δίνει για την πρώτη φορά την εικόνα μιας χώρας που υπέστη έναν ολικό αποκλεισμό για δέκα χρόνια. Σε αυτές τις φωτογραφίες: Κόσοβο, 1999 και 2000. Κηδεία, φευγιό, παιδικά πολεμικά παιχνίδια.

Η Ανδρονίκη Χριστοδούλου (Ελλάδα) κυκλοφόρησε στους διαδρόμους και τις αποβάθρες των υπόγειων σιδηροδρόμων τριών μεγαλουπόλεων – Αθήνας, Τόκιο, Λονδίνου – και κατέγραψε τις συμπεριφορές των ανθρώπων που μετακινούνται με αυτό το μέσον.

Παγκόσμια φωτογραφία στο νησί του Πεπάρηθου, ή

Το ΠΝΕΥΜΑ

της ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

στο Φωτογραφικό Κέντρο Σκοπέλου

Γράφει ο Γιάννης Πικραμένος

12 Ιουλίου – 12 Σεπτεμβρίου 2003

Μια παραγωγή του Φωτογραφικού Κέντρου Σκοπέλου

15 φωτογράφοι από 13 χώρες, με 300 φωτογραφίες

Μια περιήγηση στο «Πνεύμα της Παγκοσμιοποίησης» με όχημα τον φωτογραφικό φακό ζήσαμε όσοι βρεθήκαμε στο νησί του μυθικού βασιλιά Πεπάρηθου, τη Σκόπελο, το Σάββατο 12 Ιουλίου 2003 στα εγκαίνια των φετινών Καλοκαιρινών Φωτογραφικών Συναντήσεων. Δεκαπέντε φωτογράφοι από 13 διαφορετικές χώρες του κόσμου συνέλαβαν, κατέγραψαν και αποτύπωσαν – μέσα από 300 φωτογραφίες, σε μια ομαδική έκθεση – πραγματικές κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές πραγματικότητες που δεν περιορίζονται σε μια χώρα ή μια γωνιά του πλανήτη μας αλλά εκτείνονται, αλληλέγγυες, σε όλη την υφήλιο. Όπως τόνισε στον χαιρετισμό του ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Φωτογραφικού Κέντρου Σκοπέλου και επιμελητής της έκθεσης Βαγγέλης Ιωακείμης, «η δυσκολία της προσέγγισης “του πνεύματος της παγκοσμιοποίησης” είναι μεγάλη, διότι οι έννοιες globalisation και modialisation, οι οποίες στα ελληνικά αποδίδονται από κοινού με τον όρο παγκοσμιοποίηση, είναι σχετικά πρόσφατες στην ιστορία μας.

Αφορούν την οικονομία, τη γεωπολιτική, τις νέες μορφές εργασίας, τη ζωή στις πόλεις... Από την άλλη, αντίθετα με τα θέματα που διαπραγματευτήκαμε τις δύο προηγούμενες χρονιές – θρησκεία και οικογένεια – πρόκειται για ένα αντικείμενο πολύ πιο αφηρημένο και άρα πολύ πιο δύσκολο να περιγραφεί οπτικά».

Η έκθεση κινείται σε τρεις άξονες, σαφώς διαχωρισμένους χωροταξικά αλλά αλληλοσυμπληρούμενους μεταξύ τους εννοιολογικά: Όρια – Στάσεις – Κοινοί Τόποι. Η ενότητα Όρια μας ταξιδεύει σε οπτικές από τα Βαλκάνια και τη Μαύρη Θάλασσα έως τη Βραζιλία και την Ινδία, και εστιάζει σε θέματα όπως η εργασία, η μετανάστευση, ο πόλεμος και ο μετασχηματισμός των κρατών που απέκτησαν τα τελευταία χρόνια την ανεξαρτησία τους. Αντιμέσα στους πέντε δημιουργούς αυτής της ενότητας ξεχωρίζει η ματιά του βραβευμένου βραζιλιάνου ουμανιστή φωτογράφου Sebastiao Salgado (Amizem Imagens), που διατρέχει την ανθρώπινη εργασία από τη χειρωναξία στη βιοτεχνία και τη βιομηχανία και φέρνει στο φως, μέσα από ένα δυ-

νατό φωτογραφικό στίλ, τους δεσμούς που υφαίνονται στην οικονομία της εργασίας ανάμεσα σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη – καθώς μας ταξιδεύει από ένα πλάνο δύο ανθρώπων χεριών που επεξεργάζονται φύλλα τσαγιού (Ρουάντα) σε μια συγκλονιστική/υπερρεαλιστική απεικόνιση ενός πολυπληθούς σε εργάτες μεταλλείου χρυσού στη Βραζιλία.

Οι Στάσεις περικλείουν έννοιες της σύγχρονης πραγματικότητας όπως απεικονίζονται μέσα από τεράστια κτίρια, μικρά γραφεία σύγχρονης εργασίας, σταθμούς του μετρό, και την κίνηση σε πεζοδρόμια μεγαλουπόλεων. Τα τεράστια «κτίρια – κλουβιά» από το Πεκίνο, τη Μόσχα και τη Σεούλ, φωτογραφημένα από τον Γάλλο Stéphane Couturier και αναρτημένα σε γιγαντοπανό στους τοίχους του γυμναστηρίου που γίνεται η έκθεση, μεταμορφώνονται στα νέα «Μνημεία» των πόλεων της παγκοσμιοποίησης.

Η ενότητα Κοινοί Τόποι σχολιάζει – με χιούμορ και ειρωνεία ακόμα κάποιες φορές – αξίες, σημεία και σύμβολα του πλανήτη μας. Η οπτική του διάσημου Βρετανού φωτογράφου Martin Parr (Magnum Photos/Apeiron) στιγματίζει τις «κοινές στάσεις» των τουριστών μπροστά σε διάφορα σημεία του κόσμου, από το Ναγκασάκι και το Λας Βέγκας ως την Ακρόπολη των Αθηνών. Ο Ισπανός Jordi Bernado με την «Ουτοπία» του μας αποκαλύπτει μέρη στην αμερικανική ήπειρο που φέρουν τοπωνύμια ή σύμβολα δανεισμένα από όλον τον πλανήτη, ενώ ο Neil Winokur φωτογραφίζει αμερικανικά πρότυπα – σύμβολα της καθημερινότητας (τηγανητές πατάτες, ένα αυγό ή ένα περιστροφή) και δανείζει το «μεταλλαγμένο» του καλαμπόκι για την πραγματικά καλαίσθητη και προσεγγισμένη αφίσα των φετινών Φωτογραφικών Συναντήσεων Σκοπέλου. Μια αφίσα που έχει κατακλύσει όλα τα σημεία του νησιού, προσελκύοντας τους επισκέπτες του σε έναν θεσμό που έχει καθιερώσει πλέον τη Σκόπελο στον χώρο της φωτογραφίας και αποτελεί σημείο αναφοράς για το νησί των βορείων Σποράδων.

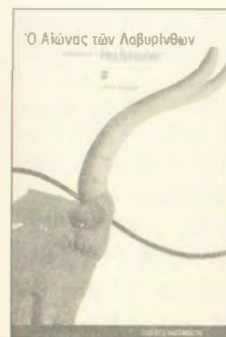
Ο Martin Parr (Μεγάλη Βρετανία) στιγματίζει τις κοινές και «εκτός τόπου» στάσεις των τουριστών.

Η έκθεση παρουσιάζεται στο Κλειστό Γυμναστήριο της Χώρας της Σκοπέλου, το οποίο μεταμορφώθηκε, κάτω από την επίβλεψη του Νίκου Γάσπαρη, υπεύθυνου για την παραγωγή και τη διαχείριση των έργων, σε έναν ευχάριστο δαιδαλώδη χώρο, που εξυπηρετεί τη μορφή και την πολυπλοκότητα μιας ομαδικής έκθεσης και μας ταξιδεύει αισθητικά και συναισθηματικά στις γωνιές και τις οπτικές του πλανήτη, από τη συγκίνηση και την ωμή πραγματικότητα του S. Salgado έως το αυθόρμητο χαμόγελο και τη λεπτή ειρωνεία της «Ουτοπίας» του J. Bernado ή τη χρωματική πανδαισία της φωτογραφίας του αμερικανού Winokur.

Βιβλίο

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

«Ο αιώνας των λαβυρινθών»

ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ

Εκδ. «Καστανιώτης»,
Αθήνα 2002

Σχεδόν σε όλα τα βιβλία της (αναφέρομαι στην πεζογραφία της) η Ρέα Γαλανάκη προτάσσει το συλλογικό έναντι του ατομικού. Η ατομικότητα των ηρώων της είναι αναδεικνύεται, όσο αναδεικνύεται, μέσα από τη σύγκρουσή τους με την ιστορία και την παράδοση.

Όμως αυτή η σύγκρουση δε φθάνει ποτέ στην ανατροπή των παραδομένων ούτε στην αλλαγή του ρου της ιστορίας. Το ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο αποδεικνύεται πιο ισχυρό και αυτό δείχνει πόσο πολιτικοποιημένο και πόσο καταρτισμένο ιστορικά πρόσωπο είναι η Ρέα Γαλανάκη. Έτσι και στο τελευταίο μυθιστόρημά της «Ο αιώνας των λαβυρινθών» και ο Μίνως Καλοκαιρινός που αποκάλυψε πρώτος το ανάκτορο της Κνωσσού και η ανηψιά του η Σκεύω, μια παράξενη και πολύ ενδιαφέρουσα γυναίκα και το σόι του Χρίστου Παπαουλάκη, που ήταν βοηθός του Καλοκαιρινού, δεν κάνουν τίποτε άλλο παρά να «υπηρετούν» με το τρόπο τους την ιστορία και τα «πατροπαράδοτα».

Η Ρέα Γαλανάκη αποδεικνύει για μια ακόμα φορά πόσο καλός τεχνίτης και χρήστης της ελληνικής γλώσσας είναι και πόσο ωραία χρησιμοποιεί την ιστορία ενός τόπου, εδώ της Κρήτης, για να δημιουργήσει ένα μεγάλο μωσαϊκό στο οποίο αναδεικνύεται η πορεία και η περιπέτεια προσώπων που αντιπροσωπεύουν τον τόπο τους, την ιστορία τους, την εποχή τους. Όλα εξελίσσονται σπειροειδώς και με συνεχείς κύκλους κι έτσι αποτυπώνεται και το λαβυρινθώδες της ιστορίας μας κατά το τέλος του 19ου αιώνα και το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα (1878 – 1978).

Φαίνεται πως πρόκειται για την εξόφληση ενός χρέους σε πρόσωπα που η ίδια εκτιμά πολύ και μια προσπάθεια αυτοσυνειδησίας μέσα από την αναβάπτιση της στην εθνική και τοπική ιστορία, το παρελθόν που δεν παύει να είναι άμεσα ή έμμεσα παρόν. Η δομή της αφήγησης κρουστή, ο λογος πειθαρχημένος και ουσιαστικός και η ροή γρήγορη και η ανάγνωση του βιβλίου πολύ ευχάριστη και ενδιαφέρουσα.

Όπως σημειώνεται και στο οπισθόφυλλο «Ο Αιώνας των λαβυρινθών» αντιπαραθέτει στον «Αιώνα των Φώτων», το δικό του φως και σκοτάδι. Τη δική του εντέλει εικόνα για τα ανθρώπινα – όπως βιώθηκαν, όπως καταγράφονται, όπως ακούστηκαν, όπως θα μπορούσαν να έχουν συμβεί».

Γιατί η Γαλανάκη πέρα από τη μυθοπλαστική της ικανότητα, ξέρει καλά να ψάχνει και να αξιοποιεί την προφορική παράδοση και τις ιστορικές μαρτυρίες.

«Τους τα λέει ο Θεός»

ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Εκδ. «Μεταίχμιος», Αθήνα 2002

Είναι εντυπωσιακό το γεγονός, ο Σωτήρης Δημητρίου επανέρχεται και πάλι σε κάτι, που όπως αποδείχτηκε στην πράξη, είχε κάνει πριν από χρόνια με το μυθιστόρημα «Ν' ακούω καλά τ' όνομά σου». Δηλαδή αναπαράγει και πάλι την προσφορική ομιλία της κοινότητας των Βορειοηπειρωτών σλλά και των ηπειρωτών της μεθορίου. Γιατί όλα εξελίσσονται, όσο εξελίσσονται, στη νεόδημη οικοδομή που ανεγείρεται σ' ένα ελληνικό χωριό στα σύνορα Ελλάδας και Αλβανίας.

Με την αφήγησή του ο Σωτήρης Δημητρίου αναφέρεται σε όσα συνέβησαν τα τελευταία χρόνια στη

γειτονική Αλβανία επί των ημερών του Εμβέρ Χότζα και όσα συμβαίνουν σήμερα που Αλβανοί και Βορειοηπειρώτες, νόμιμα ή παράνομα, έρχονται μετανάστες στη χώρα μας αναζητώντας μια καλύτερη μοίρα, την οποία παρά τις δυσκολίες και τις θυσίες που κάνουν, φαίνεται ότι τη βρίσκουν.

Ο φόβος, οι διώξεις, οι φυλακίσεις, οι αναποδιές, ο καημός της ξενιτιάς, οι δυσκολίες της βιοπάλης, τα καθημερινά βάσανα και όλα τα μικρά ανθρώπινα και καθημερινά αναδεικνύονται μέσα από τις αφηγήσεις και τα τραγούδια των ανθρώπων της ελληνοαλβανικής μεθορίου.

Η μουσική και το τραγούδι, η μεστή από νοήματα λαϊκή γλώσσα ενώνουν τους ανθρώπους και αυτοί βγάζουν απ' την καρδιά τους όσα τους βαραίνουν και τους βασανίζουν. Ευλογία Θεού ν' ακούει κανείς να μιλάει η ψυχή του άλλου γιατί έτσι καταλαβαίνει καλύτερα και τη δική του ψυχή.

Φαίνεται τελικά ότι πρωταγωνιστές του βιβλίου είναι η γλώσσα γιατί αυτή αναλαμβάνει όλο το βάρος να εκφράσει όλα αυτά που σχετίζονται με τα ατομικά και συλλογικά Γράμματα.

Και ο Σωτήρης Δημητρίου πετυχαίνει για δεύτερη φορά να πλάσει ένα κείμενο όπου η πλαστικότητα, η ζωντάνια, η οικονομία και η αφαιρετικότητα του λαϊκού λόγου κερδίζουν τον αναγνώστη και του μεταγγίζουν κάτι από το ρίγος της ψυχής των ανθρώπων που τον μιλούν και εκφράζονται ακόμη μέσα απ' αυτόν.

Να ένα μικρό απόσπασμα όπου φαίνεται το παράπονο του Βορειοηπειρώτη, του αποκλεισμένου για χρόνια απ' εκεί, τώρα που ήρθε εδώ.

«Με το αυτί σας ακουλουθούσαμε, εσείς μας είχαταν αστοχήσει. Έσερνε καμιά φορά ο αέρας κλαρίνα απ' το πανηγύρι της Αϊ-Παρασκευής. Μερακλωνόσασταν με την Δεροπολίτισσα και το Δέλβινο και Τεπελένι. Πολύ μας καταφρονέσατε και 'κει και 'δω. Πολλά άχτια πατήσαμαν και πατούμε. Και οι καλύτεροι από τεσάς μας έχετε για σιαπέρα, για σιούφαρα». (σελ. 104).

«Ξένος ειμί και άλλα ποιήματα»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΑΚΗΣ

Εκδ. «Τυπωθήτω»,
Αθήνα 2002

Είναι βέβαιο πως τον σημαντικό αυτό ποιητή τον γνωρίζουν πολύ λίγοι αναγνώστες και φιλόμουσοι γιατί πρωτίστως ο ίδιος χρόνια

τώρα απέφευγε τη δημοσιότητα. Το 1979 κυκλοφόρησε η πρώτη ποιητική συλλογή του «Κλειστή θάλασσα» και έκτοτε εμφανίστηκε μόνο με δύο δίπτυχα. Ολιγογράφος συνεπώς «εξ επιλογής», τον ενδιαφέρει ο ουσιαστικός και περιεκτικός λόγος και όχι η ποίηση του εντυπωσιασμού και της λεξιθηρίας.

Συμμετείχε στα πολιτικά δρώμενα της εποχής και πήρε το δικό του μερίδιο από τις περιπέτειες της αριστεράς, αφού είναι γεννημένος το 1938 στην Αργυρούπολη Ρεθύμνης.

«Δεν το 'λπιζα, κάθε πρωί/να 'χω να κλέβω τη ζωή μου/για να ζήσω» (σελ. 18).

Ο ίδιος όλα αυτά τα χρόνια προτίμησε τη σιωπή και με διακριτική ειρωνία καυτηριάζει όσους «συναγωνιστές» του κάποτε, τώρα έχουν ανέβει υψηλά και χαίρονται τα αγαθά του συστήματος.

«Κ.Τ. ετών σαράντα, επίκουρος καθηγητής,/με ειδικότητα στο δίκαιο του ανταγωνισμού/και τη ναυαγιαίρεση/Σπίτι στα βόρεια προάστεια,/σπίτι παραθαλάσσιο/σκάφος αναψυχής/ή τρις εις θάνατον/όπως προφητικά είχε προτείνει ο Επίτροπος/είκοσι χρόνια πριν,/όταν ολόφωτα σφύριζαν τα καράβια στο λιμάνι». («Επίκουρος», σελ. 17)

Ακολουθεί τους δρόμους της μνήμης και θέλει να τιμήσει ανθρώπους που τα θυσίασαν όλα για μια αλήθεια, για μια ιδέα και χάθηκαν στη λήθη της ιστορίας. Μιλάει και για άλλους:

«Και για τους άλλους,/αυτούς που έρχονται μόνο τη

νύχτα /γιατί πολέμησαν, γιατί νικήθηκαν» (σελ. 23)

Ξέρει ότι πλήρωσε για όσα «υπόγραψε» και γι' αυτό δεν παραπονιέται αλλά με απλό και λιτό τρόπο θέτει μερικά καίρια υπαρξιακά προβλήματα και φαίνεται να έχει πλήρη επίγνωση της τραγικότητας και των δυσκολιών της σημερινής εποχής.

«Όλη τη μέρα δεν κάνω τίποτα,/τα βράδια κοιμάμαι νωρίς/και το πρωί ξυπνάω κατάκοπος /και πώς να ζήσεις,/και πώς να πεθάνεις/διαβάζοντας κυριακάτικες εφημερίδες,/νοικοκύρης,/σ' ένα σπίτι μ' αυλή και πηγάδι,/είκοσι χρόνια μετά τα τριάντα τρία σου.

(«Και πώς να ζήσεις»)

Αξίζει η επισήμανσή του για τούτους τους καιρούς τους επιλήσμονες:

«Τώρα που όλα τελείωσαν θυμήσου/γιατί μόνο η μνήμη σου μένει/και ατένισε πάλι την περίκλειστη θάλασσα/από τη μνήμη άλλο νόμισμα δεν έχεις/για να περάσεις απέναντι»

«Κατάσκοποι»

ΜΑΙΚΑ ΦΡΕΪΝ

Εκδ. «Νεφέλη»,
Αθήνα 2003-07-26

Ο Μάικλ Φρέϊν ένας γνωστός περισσότερο στο θεατρόφιλο ελληνικό κοινό. Έχει γράψει και πολλά μυθιστορήματα και αυτό στο οποίο αναφερόμαστε κέρδισε το βραβείο μυθιστορήματος «Whitebread» το 2002. Από τη «Νεφέλη» το 2000 έχει κυκλοφορήσει ένα ακόμη μυθιστόρημα με τίτλο στα ελληνικά «Παράφορα».

Η ιστορία του βιβλίου διαδραματίζεται σε κάποιο προάστιο του Λονδίνου στη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Εκεί, εν μέσω σκληρών βομβαρδισμών που η βρετανική πρωτεύουσα δεχόταν από τα γερμανικά αεροσκάφη, δύο μικροί φίλοι, στην αρχή της εφηβείας, διεξάγουν το δικό τους πόλεμο κατά

του εχθρού και επίδοξου κατακτητή. Ο Στίβεν Γουίτλι και ο Κιθ Χέιγουορντ αφήνουν στην άκρη τα παιχνίδια της ηλικίας τους και θέτουν στον εαυτό τους έναν πολύ υψηλό στόχο: ν' αποκαλύψουν το κατασκοπευτικό δίκτυο που οι Γερμανοί έχουν απλώσει στον ήσυχο δρομάκο της μικροαστικής γειτονιάς τους.

Τα δύο παιδιά υποπεύονται ότι τα άνετα καθωσπρέπει σπίτια της γειτονιάς και οι ένοικοί τους δεν είναι αυτό που φαίνονται: αντίθετα κάθε σοφίτα κρύβει ένα στρατηγείο, κάθε πρόσωπο έναν κατάσκοπο. Ο αρχηγικός Κιθ πληροφορεί τον ακόλουθό του Στίβεν ότι όλη η περιοχή είναι ένας δαίδαλος μυστικών περασμάτων και υπογείων εργαστηρίων – κρυψώνων για κάθε λογής δολοφόνους, ήρωες πολέμου και μυστικούς πράκτορες.

Αυτό το δαιμόνιο δίδυμο εντελώς αβασάνιστα και αβίαστα αποδίδει το ρόλο του κατασκόπου που δρα στην περιοχή τους, στην μητέρα του Κιθ! Από κει και πέρα όλες της οι κινήσεις και τα λόγια αποκτούν στα μάτια των παιδιών μια διαφορετική σημασία... Καθετί περίεργο και ασυνήθιστο που συμβαίνει στο δρόμο τους είναι αποτέλεσμα της κατασκοπευτικής δράσης της. Είναι όμως έτσι;

Ποιος είναι ο μυστηριώδης άντρας που συναντά στα χαλάσματα ενός σπιτιού; Είναι άραγε ο σύνδεσμος της με τον γερμανικό στρατό;

Αφηγητής είναι ο ίδιος ο Στίβεν, σε προχωρημένη ηλικία, που επισκέπτεται το δρόμο των αναμνήσεων των παιδικών του χρόνων, νιώθοντας ότι κάτι από όλη εκείνη τη μεγάλη περιπέτεια παραμένει ακόμη σε εκκρεμότητα. Ζώντας ξανά όλα τα γεγονότα, μας αποκαλύπτει σήμερα τη λύση του μυστηρίου και του δράματος, το τι πραγματικά συνέβαινε, με τη σιγουριά που του παρέχει η εκ των υστέρων γνώση.

Σ' αυτό το συναρπαστικό και γοητευτικό μυθιστόρημα ο συγγραφέας δεν ανακαλεί ολοζώντανα μονάχα την εποχή και τους ήρωές της, αλλά αποκαλύπτει μια βαθύτατη, σχεδόν εννοιακή, γνώση της ψυχολογίας των παιδιών και των γυναικών. Τρυφερό, αστείο και μελαγχολικό βιβλίο...

Τον Αύγουστο διαβάζουμε...

Του Ανδρέα Τσιλίρα

«Βαθύ πηγάδι»

ΚΩΣΤΑΣ ΤΖΑΜΙΩΤΗΣ

Εκδ. «Ινδικτος»
Αθήνα 2003

Ο Κώστας Τζαμιώτης έχει όλες τις προοπτικές να αποτελέσει ένα νέο πρόσωπο ανάμεσα στους Έλληνες συγγραφείς, που θα έχει πολλά από τα χαρακτηριστικά που

αναζητούμε (φευ, μάτια...) σε όσους (αυτο)αποκαλούνται καινούρια γενιά του ελληνικού μυθιστορήματος. Ποια είναι αυτά τα χαρακτηριστικά; Χαμηλοί τόνοι, επιλογή ενός άξιου και εκλεκτικού εκδοτικού οίκου, πολιτική σκέψη και γνώση των σύγχρονων ρευμάτων στη λογοτεχνική και πολιτική σκέψη.

Το «Βαθύ πηγάδι», δύο χρόνια μετά τη «Συνάντηση» (επίσης από την «Ινδικτος») είναι φαινομενικά μια απλή ιστορία χαρακτήρων, που χωράει όμως μέσα της τόσα διαφορετικά επίπεδα, όσα και τα ενδιαφέροντα των ηρώων του. Η πολιτική, ο έρωτας και η τέχνη αναμιγνύονται με συναισθηματα αυτοκριτικής διάθεσης, αλλά και ξεκάθαρης ματιάς στα πράγματα, προδίδοντας ίσως και το συγγραφέα του ίδιου του βιβλίου ο οποίος δεν ενδιαφέρεται – και καλά κάνει – τόσο για την πλοκή αυτή καθ' εαυτή, όσο για την περιδιάβαση μέσα από την ψυχές του πρωταγωνιστή της.

«Ο Άγιος της μοναξιάς»

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΥΣΤΙΑΝΗ

Εκδ. «Καστανιώτη»,
Αθήνα 2003

Ένας από τους λόγους για τους οποίους θα παίρναμε, όποιο και να 'ταν, το καινούριο βιβλίο της Ιωάννας Καρυστιάνη είναι γιατί έστω κι έτσι

θα τμούσαμε στο πρόσωπό της αυτούς τους ελάχιστους που χωρίς να κρύβουν το ταλέντο τους, δεν το ξεπούλησαν και κυρίως δεν ξεπούλησαν τους αγώνες και τα ιδανικά τους, αντέχοντας να βλέπουν γύρω τους να επιπλέον άτομα το λιγότερο ανάξια ή ανύπαρκτα.

Φυσικά ο «Άγιος της μοναξιάς» δεν πρέπει μόνο και μόνο να διαβαστεί για τη συγγραφέα του, αλλά και γιατί αποτελεί και αυτοτελώς ένα διαμάντι της ελληνικής λογοτεχνίας, ίσως διαφορετικό από τη «Μικρά Αγγλία», με την οποία οι περισσότεροι γνώρισαν την Καρυστι, αλλά πάντως διαμάντι...

«Μικρές ατιμίες»

ΠΑΝΟΣ ΚΑΡΝΕΖΗΣ

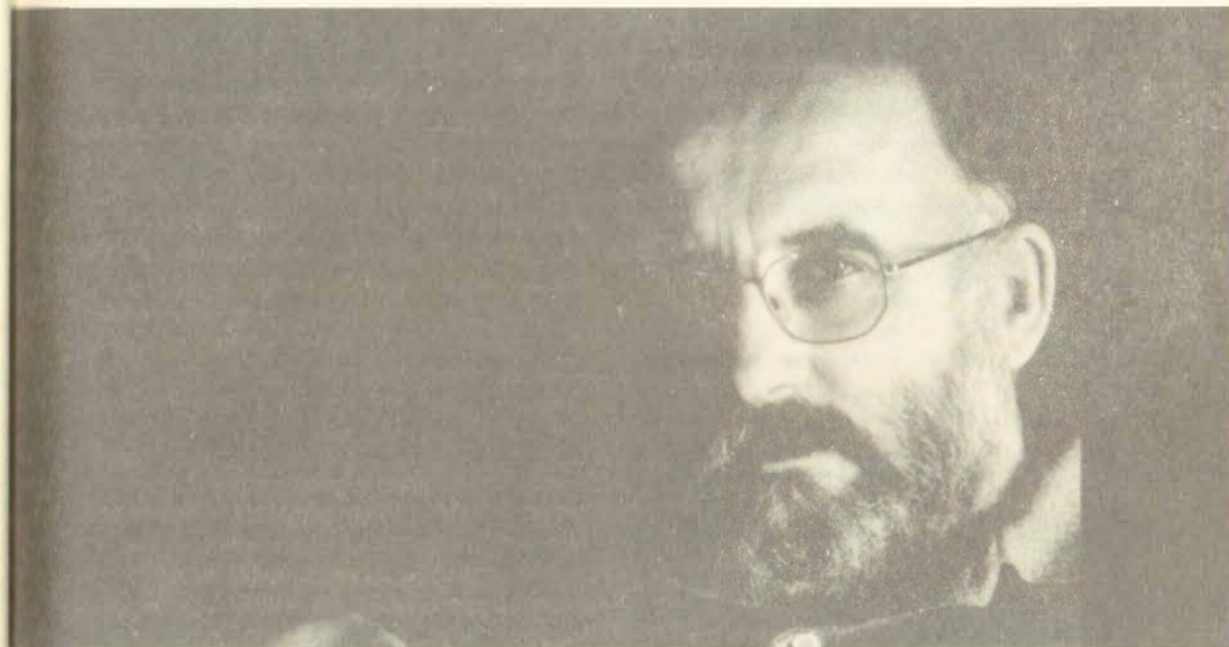
Εκδ. «Ελληνικά Γράμματα»,
Αθήνα, 2003

Μακριά από τις υπερβολές της εύκολης δημοσιότητας και του ενθουσιασμού που μπορεί να προκύψει για ο,τιδήποτε διαφορετικό έρχεται (και μάλιστα απ' έξω) στην ελληνική λογοτεχνία, το βιβλίο του εξ Αμαλιάδος Πάνου Καρνέζη αν διαβαστεί με καλή διάθεση, αποτελεί μια αποκάλυψη.

Μια ομάδα από μικρές ιστορίες, άλλες λιγότερο κι άλλες περισσότερο εσωτερικές είναι οι «Μικρές Ατιμίες», που έχουν το επιπρόσθετο χαρακτηριστικό ότι γράφτηκαν πρώτα στην αγγλική γλώσσα, γεγονός που μας έφερε και τις πρώτες διθυραμβικές κριτικές από τις βρετανικές εφημερίδες, οι οποίες μίλησαν για στιβαρό λόγο, οικουμενική γλώσσα και πολύτιμη προσθήκη στην ελληνική φαντασία.

μουσική

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

...και οι μουσικές ιστορίες του

Θα μπορούσαν να αναφερθούν πολλοί λόγοι που να αιτιολογούν την επιλογή του Θάνου Μικρούτσικου για το «Πρόσωπο» του παρόντος τεύχους. Για παράδειγμα η πρώτη φορά που εισάγεται στον κατάλογο της θρυλικής δισκογραφικής εταιρείας Blue Note Έλληνα συνθέτη, η δυναμική επιστροφή του δημιουργού σε πρωτότυπο αυθεντικό μουσικό υλικό, η συνεργασία του με τον κορυφαίο βιμπραφωνί-

στα της τζαζ και της παιγκόσμιας μουσικής σκηνής Gary Burton, η συμμετοχή των εκλεκτών Ελλήνων δεξιοτεχνών συντελεσαν στο ολοκαίνουριο δίσκο του και πολλοί άλλοι. Όλοι τους λόγοι ουσίας που ο καθένας καταγράφει από την πλευρά του το πολύμορφο προφίλ του δίσκου. Όμως ο σημαντικότερος και πιο εξεχόντας λόγος που μας υπαγόρευσε την εν λόγω αναφορά είναι πρωτίστως η

ομολογουμένως κορυφαία συνθετική στιγμή και η δημιουργική έξαρση στην οποία βρέθηκε ο Θάνος Μικρούτσικος χαρίζοντάς μας ένα σπάνιο αισθητικό διαμάντι, προκαλώντας μας πρωτόγνωρες συγκινήσεις και φθάνοντας κατά τη γνώμη μας στο μέγιστο της έως σήμερα γραφής του.

Οι «Μουσικές Ιστορίες» του ξετυλιγόνται σε έξι μέρη που έχουν μια ολοκληρωμένη δομή και συμπυκνώνουν όλο το δημιουργικό εύρος του συνθέτη και τις πλείστες αναφορές του. Από την κλασική στην τζαζ, από το νεορομαντισμό και τη μίνιμάλ στις μνήμες του Χατζιδάκι, από την τονικότητα στην ατονική γραφή, από τις εκλεπτυσμένες εκφάνσεις του σύγχρονου ήχου στις προχωρημένες διαδρομές της αβανγκάρντ, από τα λοξοκοιτάγματα στο παρελθόν και στα μελωδικά στοιχεία που ο ίδιος ανέδειξε ως τραγουδοποιός σε ιδιοφυείς μελετημένες δόσεις αυτοσχεδιαστικής συνέργειας, ο Θάνος Μικρούτσικος ανοίγει διάπλατα τους αχανείς μουσικούς ορίζοντές του και μας κοινώνει την καθολική του μουσική άποψη. Οτιδήποτε ενυπάρχει στη μουσική του αντίληψη και στο αισθητικό του κριτήριο ολοκληρώνεται από το προσωπικό, ιδιοσυγκρασιακό του φίλτρο και αφομοιώνεται πλήρως στην αριστουργηματική αυτή σουίτα. Είναι πράγματι η αξιοσημείωτη δυνατότητά του να βρίσκει κοινούς κώδικες επικοινωνίας στις ετερογενείς μουσικές του πηγές και να μετουσιώνει το πολύμορφο υλικό του σε ένα σφιχτοδεμένο ενιαίο σύνολο.

Η συνθετική του γραφή ακολουθεί την αφηγηματική γραμμή και διακρίνεται από τον τολμηρό τρόπο με τον οποίο θέτει επί τάπητος τη συνύπαρξη και τη διαλεκτική των διαφόρων ηχορυθμικών δομών. Με καίριο τρόπο αλλά και χωρίς ίχνος μελοδραματισμού απελευθερώνει έναν ευγενή λυρισμό που συγκλονίζει με τη συναισθηματικά του πληρότητα, ενώ δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη χρήση των παύσεων και των άκρως δεξιοτεχνικών μερών, βρίσκει τη χρυσή τομή ανάμεσα στο σαφώς ακαδημαϊκό χαρακτήρα του δίσκου και στην αμεσότητα με την οποία συνομιλεί με τον ακροατή του.

Το «Music Stories», σαφώς εσωτερικό και σύνθετο έργο δεν εγκλωβίζεται στιγμή στην παγίδα του απρόσιτου και στριφνού. Αντιθέτως διατηρώντας ανοιχτούς τους διαύλους επικοινωνίας του με τη μελωδία, βρίσκει τρόπο να προσδώσει τον απαιτούμενο όγκο και ποικιλία στις συνθετικές του δομές. Για του

λόγου του αληθές απολαύστε τον τρόπο που μετουσιώνεται σε σύγχρονη γραφή η πέμπτη μουσική ιστορία με τον τίτλο «On a travel». Ένα υπόδειγμα σύνθεσης, μια γιορτή για τα αισθητήρια μέσω της μαγικής μελωδίας που αρχικά φωλιάζει διακριτικά και δειλά και στην πορεία πλημμυρίζει και διαχέεται πληθωρικά. Μια μελωδία σε πολλαπλή ανάγνωση από τα άγχωρα, το κλαρινέτο και βεβαίως το βιμπράφωνο του Gary Burton.

Ένας κορυφαίος σολίστ που αφήνει τη σφραγίδα του στο έργο απελευθερώνοντας ένα χείμαρρο δεξιοτεχνίας, μια συνεργασία που αντλεί την πηγή της από τη συμμετοχή του Gary Burton και του Chik Corea στο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας το 1987, όταν ο Θάνος Μικρούτσικος βρισκόταν για δεύτερη χρονιά στο τιμόνι του θεσμού. Απολύτως ακριβείς και πλήρεις οι εμνηνείες των σολίστ Νίκου Γκίνου στο κλαρινέτο και Δημήτρη Δεσύλλα στα κρουστά, όπου ο καθένας με τον τρόπο του αποδειξει τα μέγιστα. Τέλος η Καμεράτα με την εμπνευσμένη καθοδήγηση του Αλέξανδρου Μυράτ κατορθώνει μια υποδειγματική ερμηνεία, τονίζοντας τις ιδιαιτερότητες του έργου και υποστηρίζοντας ιδανικά το συνθετικό όραμα.

Οι «Music Stories» πλαισιώνονται από το τριμερές ντούο για άλλο σαξόφωνο και ηλεκτρικό μπάσο, που ο Μικρούτσικος έγραψε το Νοέμβριο του 1985. Τζαζ διάλογοι, σουίνγκ και bebop ρυθμοί, στο ελεύθερο αυτοσχεδιαστικό παίξιμο και η χροστή του David Lynch συναντά τις ηλεκτρορυθμικές χορδές του Γιώργου Φακανά. Τζαζ φινάλε για ένα μεγάλο δίσκο του σήμερα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥ ΕΝΑ ΓΙΝΟΜΕΝΟ (ΣΕ ΔΙΣΚΑΔΙΚΑ ΔΕΝ ΜΠΑΙΝΟΥΝ ΟΥΤΕ ΚΕΡΑ ΤΑ ΜΑΡΑΙΝΟΥΝ RECORDS)

Η περίπτωση του Ισίδωρου Παπαδάμου αποτελεί μια από τις πιο φωτεινές εξαιρασεις στο χώρο του ελληνικού τραγουδιού, αλλά και μια συνολική φυσιογνωμία που ποιεί ήθος τόσο κατά τη διάρκεια της γέννησης των τραγουδιών, αλλά κατά τη διάρκεια του παράλληλου βίου του.

Το έτερον ήμισυ του Αργύρη μακιρτζή στη χρυσή εποχή των Χειμερινών Κολυμβητών, ακολουθεί στις μέρες μας μια σκληρή και ακριβή στάση ζωής, συνεπούς και απόλυτα συνυφασμένης με την αυθεντικότητα και την αλήθεια των τραγουδιών του. Αρνούμενος να μπει στο παιχνίδι των δισκογραφικών εταιρειών και του κυκλώματος προώθησης του μουσικού προϊόντος, επιλέγει να διασφαλίσει πλήρως τα ποιοτικά κριτήρια της δουλειάς του και προτιμά να εκδίδει μόνος του τους τελευταίους του δίσκους. Κάπι που συμβαίνει και στον τέταρτο προσωπικό του δίσκο «Ένα γινόμενο» που κυκλοφορεί μέσω της προσωπικής του ετικέτας, η οποία φέρει τον πολλά σημαίνοντα τίτλο «Σε δισκάδικα δεν μπαίνουν ούτε κέρδω τα μαραίνουν Records».

Ένα γινόμενο λοιπόν για τον Ισίδωρο Παπαδάμου, που μας χάρισε έναν ακόμα σπουδαίο λαϊκό δίσκο με τη συνδρομή δύο έτερων μελών της οικογένειας Παπαδάμου, του Ανδρέα (μπουζούκι, κιθάρα, μπάσο, τουμπολεκι, νταϊρές, πλήκτρα, ακορντεόν, κλαρίνο, φωνή) και της Αναστασίας (πιάνο, φωνή).

Ο ίδιος ο Ισίδωρος Παπαδάμου οδηγεί το μεγευτικό αυτό μουσικό ταξίδι αναδεικνύοντας με λιτότητα εκφραστικών μέσων και περίσσεια συναισθήματος ονειρικές στιγμές ζωής από ένα μακρινό κόσμο, που οφείλαμε να είχαμε προσεγγίσει.

Συνεχίζοντας την παράδοση των μεγάλων λαϊκών δημιουργών ο Ισίδωρος Παπαδάμου, υψώνει το ανάστημά του στις άνδρες μέρες μας κόντρα στη μόδα και την επαναληπτική ανία, φτιάχνοντας τραγούδια της ψυχής, τραγούδια ευαίσθητα και ταυτόχρονα ρωμαλέα τολμώντας να αρθρώσει τον ουσιαστικό του λόγο σε μια ερμητικά κλειστή αγορά, αποζητώντας να συναντήσει και να επικοινωνήσει απευθείας με τους αποδέκτες του έργου του.

Ο Ισίδωρος Παπαδάμου παίζει ο ίδιος μπουζούκι, τζουρομπαγλαμά, κιθάρα, λαούτο, μπουζουκομάννα, ούτι και μια σειρά παραδοσιακών εγχόρδων, που ο ίδιος κατασκευάζει με περισσό πάθος και αγάπη, ανοίγοντας συναρπαστικούς διαδρόμους ανάμεσα σε ρυθμούς και μελωδίες, που συναντούν τους καθάριους στίχους του. Στίχοι που συγκλονίζουν με την απλότητά τους και αποτελούν σήμα κινδύνου για κάθε εφησυχασμένο και αρμονικά προσαρμοσμένο στους βάνουσους ρυθμούς της ζωής μας.

Όσο για την ερμηνεία του, καταφέρει να μεταφέρει απόφιο το συναίσθημα, μεταδίδοντας όλες τις ηχοχρωματικές πινελιές του ρεμπέτικου. Φωνή με προσήλωση και σεβασμό στις βυζαντινές κλίμακες και επηρεασμένη από τη ψαλτική, αφήνει μια ξεχωριστή ηχώ από αυτές που σπάνια συναντάμε. Ακρως ενδιαφέρουσα η φωνητική ερμηνεία της Αναστασίας Παπαδάμου που χρωματίζει με ένα ολόγιομο φως και μια γλυκόπικρη μελαγχολία τα τραγούδια.

Οικογενειακή υπόθεση το «Ένα γινόμενο» —όσο και να ψάξετε στους συντελεστές οποιοδήποτε επώνυμο εκτός του «Παπαδάμου» δε θα βρείτε —, αξίζει να το ανακαλύψετε ενενδοίαστα τηλεφωνώντας στον ίδιο τον Ισίδωρο Παπαδάμου στο τηλ. 23940 32153.

Από το Δρυμό της Θεσσαλονίκης η αύρα τραγουδιών όπως το ομώνυμο, τα «Είμαι μεσάνυχτα», «Τα πτυχία», «Έτσι που ήρθαν», «Δώρα», «Στα πέλαγα» — ενδεικτικές αναφορές από τα δεκαοκτώ του συνόλου — είναι σίγουρο ότι θα σας συνεπάρει. «Αύρες απαλές, φωνές θαλασσινές να σφουρίζουν πλάι μας».

Κλείνοντας την αναφορά μου στον Ισίδωρο Παπαδάμου, τη δεύτερη μέσα από τις σελίδες του περιοδικού, δεν ξέρω γιατί θεωρώ σαν την πλέον απαραίτητη, τη μεταφορά των τελευταίων στίχων του τελευταίου τραγουδιού του «Θεματοφύλακες»:

Αμέσως η ζωή δίχως εκείνους, /γένρει αβέβαιη στα σκοτεινά/κι απαντάει μ' ολολυμούς και θρήνου, /να την πάρουν προσπαθεί στα σοβαρά.

Μάλλον γιατί ο Ισίδωρος Παπαδάμου είναι εδώ με «ένα γινόμενο».

THE TIGER LILLIES CIRCUS SONGS (TIGER)

αυτιά και την ψυχή μας περιβάλλοντάς τη με μια θέρμη ανείπωτη. Στίχοι διεστραμμένοι, σκοτεινοί, παρακμιακοί, που ερμηνεύονται από μια αστείρευτων δυνατοτήτων φωνή, που ελίσσεται σε οριακές περιοχές και θα μπορούσε να συγκριθεί μόνο με το φωνητικό χάρισμα του Klaus Nomi. Ο απόλυτα ασπρόμαυρος εσωτερικός κόσμος, χρωματισμένος με τα εκτυφλωτικά χρώματα ενός φελινικού παραληρήματος, διαθλασμένος από τα κλουνίστικα τερτίπια τους, εμποτισμένος στο μαύριο χιούμο, προβάλλει καίριος και ελικρινής και διαχέεται με απίστευτη δυναμική προκαλώντας συναισθήματα ακριβώς με τα πιο λιτά εκφραστικά μέσα (ένα ακορντεόν, ένα κοντραμπάσο και τα ντραμς).

Ακούστε κομμάτια όπως τα «Souvenirs», «Bearded Lady», «Cheapest Show» και «Dall Bearers» κι αφεθείτε στη συγκλονιστική εθιστική γοητεία των πραξηκοπηματιών Λονδρέζων.

THE TIGER LILLIES THE GOREY END (EMI)

Ένα μοναδικό άλμπουμ, υψηλής αισθητικής και καλλιτεχνικής στάθμης από το αριστουργηματικό τρίο των Tiger Lillies, η εμφάνιση των οποίων στην Πάτρα μέσω του σόου τους «Variete» στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ, αποτέλεσε το κορυφαίο γεγονός του πολιτιστικού θέρους.

Το «Circus Songs» που ηχογραφήθηκε το καλοκαίρι του 1999 περιλαμβάνει το 80% της μουσικής του σόου που απόλαυσαν οι Πατρινοί και σίγουρα ο απόηχος εκείνης της βραδιάς είναι κάτι παραπάνω από καλοδεχούμενος.

Ανατρεπτικά βαλς, παθιασμένα πειραγμένα τάνγκος, μελωδικές βινιέτες που βρίσκουν αναφορές σε τζαζ ρυθμούς, ροκ παρεκβάσεις, αβανγκάρντ ψήγματα, μοναχικά καταραμένες διαδρομές αλά Tom Waits, μνήμες από το καμπαρέ του μεσοπολέμου και τον τρόπο που ο Kurt Weil μας πρόσφερε την ποίηση του Brecht, υπαινικτικές αυτοσαρκαστικές και υπόγειες γοητευτικές νύξεις που διαμορφώνουν μια ονειρική ατμόσφαιρα. Μπαλάντες που αποδομούν κάθε καθωσπρεπισμό αλλά φωλιάζουν στα

Στο τελευταίο πόνημα των Tiger Lillies, που κυκλοφόρησε μέσα στο 2003, αυτή τη φορά από το εκδοτικό βήμα της πολυεθνικής δισκογραφικής εταιρείας EMI, τα πράγματα προχωρούν ακόμα παραπέρα. Ασύλληπτες μελωδίες, συνταρακτικός ψυχισμός, ένας υπέρπων λυρισμός που στοιχειώνει τα τραγούδια, μια δραματική προσέγγιση που δυναμιτίζει κάθε σοβαροφανή ακαδημαϊκή λειτουργία της μουσικής.

Ο Marty Jacques, κεντρική περσόνα του γκρουπ (φωνή, πιάνο, όργανο, ακορντεόν), αλλά και οι δαιμονικοί Adrian Hughes (ντραμς και παιχνίδια) και Adrian Stout (κοντραμπάσο) μετασηματίζουν το πρωτόλειο του Edward Gorey, ο οποίος το έστειλε στο Jacques με τη μορφή ενός αστείου γράμματος. Η ιδέα έγινε πράξη και έτσι απλά το «Gorey End» είναι γεγονός.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στην καταπληκτική σύμπραξη του διάσημου Kronos Quartet σε αρκετά κομμάτι του δίσκου, όπου με το σπαρακτικό ήχο των εγχόρδων του και το απαράμιλλο ερμηνευτικό βάθος του, εξασφαλίζει ένα αξέχαστο τελικό μουσικό αποτέλεσμα.

Δίσκος που επιβάλλεται ως απαραίτητος για κάθε δισκοθήκη και οι απανωτές ακοράσεις του ίσως σας κάνουν να βλέπετε με άλλα μάτια τον κόσμο γύρω σας.

Π Ε Ρ Ι Β Α Λ Λ Ο Ν

«Φιλί ζωής» για τη Στροφιλιά...

Στη Ρόδο με μια «πράσινη» κάμερα

Και «ριάλιτι» και οικολογία

Περιβαλλοντικές σπονδές δίπλα στο Ιόνιο!

«Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ενημέρωση»

Νέες ελπίδες για το δάσος της Στροφυλιάς μέσα από το πρόγραμμα LIFE

Ίσως η πιο σωστή φράση που ακούστηκε κατά τη διάρκεια της παρουσίασης του νέου προγράμματος LIFE που αφορά στη διεκδίκηση της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου και του δάσους της Στροφυλιάς ήταν ότι το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι η ενημέρωση και η επικοινωνία με τους πολίτες, ώστε να γνωρίζουν το ποσοστό της ευθύνης και τις δυνατότητες παρέμβασής τους.

Με αυτό το επιχείρημα, αλλά και με δεδομένο ότι οι περιοχές που χρειάζονται προστασία δεν πρέπει να αρκούνται στα ευρωπαϊκά προγράμματα, αλλά πρέπει να επιμένουν και στη γενικότερη συμμετοχή, το πρόγραμμα διαχείρισης Στροφυλιάς – Κοτυχίου έχει ως κεντρικό άξονα το Κέντρο Πληροφόρησης.

Λειτουργώντας υπό την επίβλεψη της ΤΕΔΚ Ν. Αχαΐας που είναι και ο συντονιστής όλου του προγράμματος διαχείρισης, το Κέντρο — με υπεύθυνη ενημέρωσης της Ελισσάβη Τζοβάνη, έχει στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών, την υλοποίηση εκπαι-

δευτικών προγραμμάτων, τη δυνατότητα ξεναγήσεων σε επισκέπτες, τουρίστες, αλλά και κατοίκους της περιοχής, την ανάδειξη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας και την κατάρτιση ενός προγράμματος λειτουργίας σε ετήσια βάση που θα υποστηρίζει όλες τις παράλληλες ενέργειες που θα γίνονται στην περιοχή, ως τη λήξη του προγράμματος που έχει οριστεί για το 2006.

Το Κέντρο Πληροφόρησης όπως και όλο το «στρατηγείο» του προγράμματος διαχείρισης έχει έδρα την περιοχή του Λάππα, σε χώρο παραχωρημένο από το Δήμο. Από εκεί θα συντονίζονται και οι ενέργειες όλων των εμπλεκόμενων στο πρόγραμμα. Της τοπικής πενταμελούς ομάδας υπό την επίβλεψη του συντονιστή της Χ. Τζελέπη (ο οποίος είχε δουλέψει και στο πρώτο ευρωπαϊκό πρόγραμμα που αφορούσε στην περιοχή) και της εταιρείας ΟΙΚΟΣ ΕΠΕ, που έχει αναλάβει την εκπόνηση μελετών και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων διαχείρισης.

Η περιοχή της λιμνοθάλασσας και του δάσους αποτελεί μία από τις 26 προστευόμενες περιοχές της Ελλάδας που καλύπτονται από ευρωπαϊκές και διακρατικές συνθήκες, ενώ ήδη συστάθηκε και ο Φορέας Διαχείρισης, το σχήμα δηλαδή που θα αποτελείται από φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, επιστήμονες, εκπροσώπους του υπουργείου και τοπικό δυναμικό, και το οποίο θα είναι εφεξής υπεύθυνο για όλες τις δράσεις που πρόκειται να αναληφθούν.

Στους στόχους της παρούσας φάσης του LIFE, που χρηματοδοτείται με ένα συνολικό προϋπολογισμό 2.017.908 ευρώ (75% χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), περιλαμβάνονται η παρακολούθηση των παραμέτρων για την αναβάθμιση της λιμνοθάλασσας, η ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης της κουκουναριάς, η σταθεροποίηση των αμμολόφων,

η προστασία των ειδών προτεραιότητας (πουλιών και ερπετών), καθώς και η δημιουργία μονοπατιών για την πρόσβαση των μονοπατιών.

Εκτός από την ΤΕΔΚ Ν. Αχαΐας, που αποτελεί το φορέα υλοποίησης, στο πρόγραμμα συμμετέχουν ακόμα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Ηλείας και Αχαΐας και η ΤΕΔΚ Ν. Ηλείας, ενώ φορείς υποστήριξης αποτελούν τα υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας.

Πειρασσότερες πληροφορίες για επισκέψεις σχολείων και οργανωμένων ομάδων, αλλά και για τη γενικότερη λειτουργία του προγράμματος, μπορείτε να αναζητήσετε στο τηλ. 26930 31651. Το Κέντρο Πληροφόρησης λειτουργεί καθημερινά από τις 8.30 το πρωί ως τις 2.30 το μεσημέρι.

Με μια «πράσινη» κάμερα

Το μοναδικό φεστιβάλ περιβαλλοντικού κινηματογράφου στη Μεσόγειο μετακομίζει φέτος στη Ρόδο και υπόσχεται εκπλήξεις και αλλαγές

Το Διεθνές Φεστιβάλ «Ecosinema» είναι το πρώτο θεματικό κινηματογραφικό Φεστιβάλ στην Ελλάδα και το μοναδικό Φεστιβάλ Περιβαλλοντικού Κινηματογράφου στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια. Φέτος μετακομίζει στη Ρόδο, θα διοργανωθεί εκεί από 9 – 13 Σεπτεμβρίου και αναμένεται να συγκεντρώσει κινηματογραφόφιλους, δημιουργούς, αλλά και ανθρώπους που βλέπουν το περιβάλλον από μια ευρύτερη σκοπιά και ζητούν για αυτό το λόγο τη συνδρομή της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Το Φεστιβάλ «Ecosinema» περιλαμβάνει διεθνές διαιγωνιστικό τμήμα, Πανόραμα ελληνικών ταινιών, ειδικά αφιερώματα, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις για την επιβεβαίωση της σύνδεσης του κινηματογράφου με άλλες μορφές τέχνης όπως η μουσική, τα εικαστικά, η φωτογραφία

Στους Έλληνες δημιουργούς που θα πάρουν μέρος στο Πανόραμα θα δοθούν ειδικά βραβεία, ενώ από φέτος επίσης καθιερώνεται και Ειδικό Μεσογειακό Βραβείο. Στα άμεσα σχέδια του είναι να «Ecosinema» δημιουργηθεί ένα δίκτυο επαγγελματιών που ασχολούνται με την παραγωγή ταινιών με την ειδική θεματολογία του Φεστιβάλ, έτσι ώστε να στηριχτεί η λειτουργία ενός εμπορικού τμήματος στο άμεσο μέλλον.

Το Φεστιβάλ με το διαγωνιστικό του τμήμα έχει στόχο:

να αποτελέσει μια εκδήλωση πολιτιστικού χαρακτήρα η οποία να ενισχύει τον διάλογο και τον προβληματισμό γύρω από τα ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος.

να ενθαρρύνει και να ενισχύσει τους δημιουρ-

γούς και τους επιστήμονες που ασχολούνται οπτικοακουστικές παραγωγές στον τομέα της οικολογίας και του περιβάλλοντος.

να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε ο εκάστοτε τόπος του Φεστιβάλ να είναι και τόπος προβολής και προώθησης των οπτικοακουστικών προϊόντων, ιδιαίτερα στην ΕΕ, τα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο.

Η αστική μη κερδοσκοπική εταιρία «Κινηματογράφος και περιβάλλον» που διοργανώνει το φεστιβάλ, έχει πρόεδρο τον Ηλία Ευθυμίου και μέλη τους Ευστρατιάδη Μάνο (σκηνοθέτη), Ζορμπά Μυρσίνη (ευρωβουλευτή), Καμπύλη Τάκη (δημοσιογράφος), Κανελλοπούλου Βάσω (δημοσιογράφος-παραγωγός τηλεόρασης), Κοπανά Γιάννη (εκπαιδευτικός), Μαργαριτούλη Δημήτρη (μέλος Δ.Σ. συλλόγου «ΑΡΧΕΛΩΝ»), Μαρώτη Ελισάβετ (πρόεδρος Κινηματογραφικής Λέσχης Ζακύνθου), Μοδινό Μιχάλη (πρόεδρος ΕΚΠΑΑ), Μουζάκη Δέσποινα (παραγωγός), Μπακογιαννόπουλο Γιάννη (κριτικό κινηματογράφου-σύμβουλο ΥΠΠΟ), Παντή Γιάννη (πρόεδρος Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου), Πέτα Στέλιο (οικονομολόγος), Τσιφτη Σπύρο (σκηνοθέτης-Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού) και Χαριτάτου Ιωάννα (διευθύντρια Media Desk Hellas).

Την καλλιτεχνική διεύθυνση του Φεστιβάλ έχει η σκηνοθέτις Λουκία Ρικάκη.

Ένα πρώτο δείγμα της καταγραφής του οπτικοακουστικού υλικού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας για το περιβάλλον, υπάρχει ήδη στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.ecofilms.gr, που φιλοδοξεί να γίνει μια διεθνής βάση δεδομένων, συγκεντρώνοντας πληροφορίες και στοιχεία από όλο τον κόσμο και δίνοντας κίνητρα και ιδέες για ανάλογες διοργανώσεις.

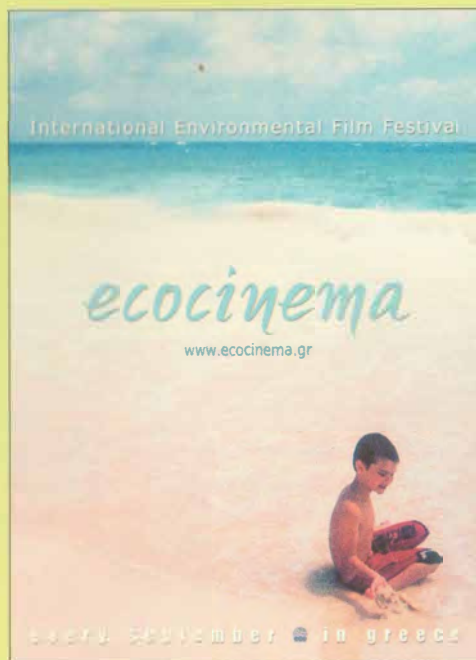
ΤΟ ΦΕΤΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δεκάδες ταινίες θα προβληθούν φέτος στο Δημοτικό Θέατρο αλλά και στο θερινό κινηματογράφο «Ρόδον», έχοντας προκύψει από μια μάλλον κοπιαστική διαδικασία επιλογής από τις προτάσεις που κατατέθηκαν από δημιουργούς 35 χωρών και των πέντε ηπείρων.

Η πρώτη ταινία που θα προβληθεί (την Τρίτη 9/9) θα είναι αυτή της Agnes Varda με τίτλο «2 χρόνια μετά», που συνεχίζει το οδοιπορικό της, δύο ακριβώς χρόνια μετά την ταινία της «Οι ρακουσλλέκτες κι εγώ», εξακολουθώντας να καταγράφει ρακουσλλέκτες από

όλο τον κόσμο που ζουν αποκλειστικά και μόνο από τροφές και αντικείμενα τα οποία εμείς οι καταναλωτές πετούμε στα σκουπίδια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Μαραθωνοδρόμος που τρέχει στους αγώνες με ένα ολοκαίνουργιο ζευγάρι παπούτσια στο νούμερό του που βρήκε στα σκουπίδια και δεν αγοράζει τίποτα αφού την τροφή του την βρίσκει πάντα στα σκουπίδια της λαϊκής και πληρώνει μόνο για τον καφέ που πίνει μια φορά την ημέρα ενώ διαβάζει μια πεταμένη εφημερίδα!

Θα τη διαδεχθούν ταινίες κινουμένων σχεδίων, ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικές παραγωγές, καθημερινές ιστορίες της πόλης αλλά και της εξοχής. Ανάμεσά τους η πανευρωπαϊκή πρεμιέρα της «Λάμψης» του Art Jones, που υμνεί την αρχιτεκτονική της Νέας Υόρκης μέσα από τα μάτια ενός ηλικιωμένου επαγγελματία και με μια μοναδική ασπρόμαυρη φωτογραφική ματιά, η καμπάνια του Βρετανικού Τηλεοπτικού Οργανισμού για το Περιβάλλον με τίτλο «Το νερό είναι τώρα ανθρώπινο δικαίωμα, νερό για όλους», αλλά και η ταινία «Κλάψε για την Αργεντινή, με θέμα φυσικά το απίστευτο οικονομικό κραχ της λατινικής χώρας και το πώς οι άνθρωποι κατέφυγαν σε λύσεις θεωρητικά αδιανόητες για το σύγχρονο δυτικό πολιτισμό.

«Ναι» στα ριάλιτι, αλλά και στο περιβάλλον

Εντυπώσεις από μια συζήτηση με μικρούς μαθητές για το πώς τα μέσα ενημέρωσης αντιμετωπίζουν την οικολογία

Τι συζητούν στις μέρες μας παιδιά ηλικίας 10-12 ετών; Τι τους προβληματίζει και με τι τους αρέσει να καταπιάνονται, πέρα από τις μαθητικές υποχρεώσεις; Με τέτοιες απορίες κατά νου και με σχεδόν πλήρη άγνοια για το λεξιλόγιο, τις γνώσεις των μαθητών των τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου, είχαμε στα τέλη του Μαΐου μια εμπειρία που μας έδωσε όλες τις απαντήσεις.

Αφορμή ήταν ένα πρόγραμμα της πρωτοβάθμιας περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που έχει τίτλο «Οικολογία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης». Το πρόγραμμα στην Πάτρα υλοποιείται από το 22ο Δημοτικό Σχολείο, στη Λεύκα, και στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος είχαμε την ευκαιρία να βρεθούμε σε ένα δίωρο μάθημα των δύο τελευταίων τάξεων προκειμένου να έχουμε μια συζήτηση με τους μαθητές για το πώς τα ΜΜΕ αντιμετωπίζουν το περιβάλλον, αλλά και γενικότερα για τις οικολογικές τους ανησυχίες.

Συμπέρασμα πρώτο: Αν δεν έχετε παιδιά κι αν δεν έχετε την ευκαιρία για μια καθημερινή τριβή με αυτές τις ηλικίες, θα εκπλαγείτε από την υποδομή και τις γνώσεις που κουβαλούν τα παιδιά αυτής της ηλικίας.

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, το Σχολείο είχε κάνει μια πολύ καλή δουλειά, δημιουργώντας ακόμα και ένα μικρό γραφείο τύπου εντός του σχολείου, ενώ τα παιδιά είχαν αποδελτιώσει εφημερίδες και περιοδικά προκειμένου να καταγράψουν περιβαλλοντικά θέματα, να ξεχωρίσουν όσα τους κάνουν εντύπωση και να δουν πώς τα μέσα διαπραγματεύονται το ζήτημα του περιβάλλοντος.

Συμπέρασμα δεύτερο: Σε ό,τι αφορά στο περιβάλλον οι μαθητές δεν είναι απλώς γενικά ευαισθητοποιημένοι, αλλά έχουν συγκεκριμένες διεκδικήσεις και ξέρουν πως το να λυθεί ένα πρόβλημα

χρειάζεται αποτελεσματική πίεση προς κάθε κατεύθυνση και φυσικά αρκετή δημοσιότητα.

Μιλήσαμε μαζί τους για το πράσινο, την ατμοσφαιρική ρύπανση, την καθαριότητα και το κυκλοφοριακό, και συνειδητοποιήσαμε ότι ακόμα και η μικρή εμπειρία που έχουν από τη θέαση τηλεοπτικών προγραμμάτων και την ανάγνωση εφημερίδων και περιοδικών, τους έχει οδηγήσει σε απόλυτα σωστά συμπεράσματα για τη διαφορετική αντιμετώπιση που επιφυλάσσουν στο περιβάλλον οι διάφορες κατηγορίες μέσων ενημέρωσης.

Ξέρουν δηλαδή πως τα τηλεοπτικά κανάλια θα ασχοληθούν με το περιβάλλον μόνο υπάρχει κάποια μεγάλη καταστροφή, ενώ στις εφημερίδες η συχνότητα των περιβαλλοντικών θεμάτων είναι μεγαλύτερη κι εκτός από το να καταγράψει καταστροφές, προσφέρει και λύσεις. Κι ας μην ξεχνάμε ότι αυτές οι παρατηρήσεις προέρχονται από παιδιά που καταναλώνουν αρκετές ώρες μπροστά στην τηλεόραση, έχουν πληρέστερες πληροφορίες για τα «ριάλιτι» που βρίσκονται σε εξέλιξη, αλλά παρ' όλη αυτά μπορούν να ξεχωρίσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μέσου.

Παράλληλα τα παιδιά φάνηκαν να γνωρίζουν ότι αν θέλουν να λύσουν ένα θέμα περιβαλλοντικής υποβάθμισης στη γειτονιά τους, πρέπει να καταστρώσουν ένα συγκεκριμένο πλάνο που πριν φτάσει στους πολιτικούς ή τις αρχές, περνά από το δρόμο της δημοσιότητας.

Μια νέα γενικά ευαίσθητων αλλά και προσγειωμένων πολιτών μεγαλώνει δίπλα μας... Γι' αυτή δεν αξίζει να δώσουμε λίγη περισσότερη προσοχή!

Ανδρέας Τσιλίρας

Σπουδές οικολογίας στο... φυσικό τους χώρο

Ένα φιλόδοξο ΑΤΕΙ με Τμήμα Περιβάλλοντος ξεκινά στη Ζάκυνθο

Ένα καινούριο τμήμα ενταγμένο σε ένα επίσης καινούριο ΑΤΕΙ, αυτό των Ιονίων Νήσων, θα λειτουργήσει από το Σεπτέμβριο στη Ζάκυνθο, έχοντας όπως όλα δείχνουν τις καλύτερες προοπτικές για το μέλλον των αποφοίτων του, αλλά και την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του νησιού.

Το Τμήμα Οικολογίας και Περιβάλλοντος προέκυψε ως αναζήτηση μιας νέας σχολής τεχνολογικής κατεύθυνσης, η οποία θα εξετάζει τα ζητήματα της επιστήμης του περιβάλλοντος από τη σκοπιά της οικολογίας, της διαχείρισης και της μηχανικής. Ταυτόχρονα η διασφάλιση της πρακτικής ενασχόλησης των αποφοίτων και η πραγματοποίηση των σπουδών τους σ' ένα περιβάλλον που θα τους επιτρέπει τη συγκέντρωση εμπειριών και την περαιτέρω φοίτησή τους σε ένα αξιόπιστο μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Το γνωστικό πεδίο αιχμής καλύπτει τις σχέσεις, τις αλληλεπιδράσεις και τις ισορροπίες ανάμεσα στους ζωντανούς οργανισμούς και το περιβάλλον, απαιτώντας και στις νέες ανάγκες για την ορθή διαχείριση και προστασία της φυσικής κληρονομιάς.

Πιο συγκεκριμένα το Τμήμα ιδρύεται με αποστολή:

– Τη διδασκαλία, μελέτη και εφαρμογή της περιβαλλοντικής επιστήμης σε συνδυασμό με τις άλλες

εμπλεκόμενες επιστήμες, δηλαδή τη βιολογία, τη μηχανική, την οικονομική και τη διαχείριση.

– Τη γνώση της υποδομής και την εφαρμοσμένη έρευνα και προώθηση της περιβαλλοντικής επιστήμης.

– Τη συστηματική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση για λήψη αποφάσεων σε σχέση με το αντικείμενο της περιβαλλοντικής προστασίας.

Η διάρκεια σπουδών είναι οκτώ εξάμηνα, από τα οποία το τελευταίο διατίθεται για την πρακτική άσκηση και την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

Η ανάγκη για τη δημιουργία επιστημονικού δυναμικού για την περιβαλλοντική προστασία είναι προφανής, με δεδομένη την ανάπτυξη της αγοράς εργασίας στο συγκεκριμένο χώρο και τη ζήτηση που αναμένεται να προκύψει από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα για τη στελέχωση των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, τη συγκρότηση σωματίων επιθεωρητών περιβαλλοντικού ελέγχου κ.τ.λ.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος θα έχουν τη δυνατότητα της πρακτικής απασχόλησης στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου και στις άλλες περιοχές ευρύτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Συμπίπτει, όμως, και με την περίοδο της ίδρυσης ενός μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών για την «Αειφορική διαχείριση προστατευόμενων περιοχών», το οποίο θα λειτουργήσει από την περίοδο 2003 – 2004 με τη συνεργασία των Πανεπιστημίων Πατρών, Ιωαννίνων και Θεσσαλονίκης.

Παράλληλα η ύπαρξη τόσο του Τμήματος του Ιονίου ΑΤΕΙ, όσο και του μεταπτυχιακού προγράμματος, αναμένεται να έχουν την ενεργό συμπαράσταση και την υποστήριξη όλων των φορέων της Ζακύνθου, αφού αποτελούν τα πρώτα έως τώρα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που θα έχουν έδρα το νησί του Ιονίου.

Η Πάτρα...τόλμησε!

Μια διαμαρτυρία από την ομάδα
"tetrapodologeia"

...Φαίνεται, λοιπόν, ότι η λογική της βιαστικής απόκρυψης σκουπιδιών κάτω από το χαλί, παραμονές εορταστικών ημερών ή επετείων, πάει να αναχθεί σε εθνικό πολιτιστικό πρόταγμα.

Εξηγούμαστε: Η Αθήνα, πόλη οργανώτρια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, μας έχει κάνει να αγωνιούμε για την τύχη των αδέσποτων. Μετατόπιση προς Νότον: Η Πάτρα εν όψει του ρόλου της ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης (για σκέψου...) το 2006... τόλμησε. Αποφάσισε να νοικοκυρευτεί και να απαλλαγεί από τα ανεπιθύμητα τετράποδα.

Εδώ, πριν κόψουμε κορδέλες και φωταγωγήσουμε την πόλη με βεγγαλικά, πρέπει να «εξαποστείλουμε» τα τετράποδα. Αυτά είναι ο κίνδυνος! Και έτσι επιστρατεύθηκε ο Νόμος. Ολόκληρος δικωκτικός μηχανισμός για το φιλήσυχο γεροντάκι, το Γιώργο Καρούσο, που έτρεφε τα αδέσποτα της Αχαϊκής πρωτεύουσας. Να πιστέψουμε ότι ο Δήμος Πατρέων είναι η πόλη των ακροτήτων; Πριν από μήνες, κανάλια και εφημερίδες είχαν οργανώσει εκστρατεία πληροφόρησης του κοινού για τη δράση ενός τοπικού παρακράτους (φρουτάκια, εκβιασμοί, ανακρίσεις). Αλήθεια, τι απέγινε; Συνετρίβη η παρανομία; Τώρα, αφού κατακάθισε ο κουρνιαχτός, οι δικωκτικές αρχές της πόλης κατάφεραν να σπάσουν ένα άλλο απόστημα, τη ζωοφιλία. Εύγε συμπατριώτες! Άθλος! Και ξέρετε με τι έπαθλο; Θα ξεσηκώσετε όλους τους πολιτισμένους ανθρώπους που έχουν το παράνομο χούι, που επιμένουν να έχουν τρυφερότητα και ανθρωπιά για κάθε αδύναμο ον, να προσφέρουν τροφή και νερό σε αδέσποτα...

Και θα εξεγείρετε την κοινή γνώμη, γιατί:

Συμπλέετε εμμέσως –πιστεύουμε ακούσια– με όλους εκείνους τους ασύλληπτους, πάντα, φαρμακευτές που εξοντώνουν τις νύχτες τα ανύποπτα ζώα.

Δικαιώνετε –αν δεν γίνεστε αθέλητα ηθικοί αυτουργοί– όλες τις κατά καιρούς διαπραχθείσες θηριωδίες

εναντίον των ζώων.

Ενεργούντες συνωδά τω νόμω φαλκιδεύετε κάθε έννοια ανθρωπιάς και κοινωνικής αλληλεγγύης.

Δε διαβάζετε την πληθώρα των άρθρων και ζωοφιλικών στηλών που τα τελευταία χρόνια φιλοξενούν στις σελίδες τους εφημερίδες έγκριτες και εθνικής κυκλοφορίας;

Αγνοείτε το διεθνή θόρυβο που θα ξεσηκώσετε στις 30 Σεπτεμβρίου όταν θα εκδικάζεται η υπόθεση; Αμφιβάλλετε ότι η διεθνής κοινότητα έχει ήδη πληροφορηθεί την «πολιτιστική ατμόσφαιρα» της μελλοντικής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης;

Γιατί δεν αποφασίζετε να εμπλουτιστούν τα αναλυτικά προγράμματα παραγωγικών σχολών της Αστυνομίας και με μαθήματα τέτοια που θα διαμορφώνουν ένα διαφορετικό φύλακα του νόμου και της τάξης, πιο ανθρώπινο, πιο κοινωνικό, λιγότερο προκλητικό;

Δεν εξαντλείτε το φιλόνομο οίστρο σας στο πραγματικό έγκλημα που με τις ποικίλες ειδηχθείς μεταλλάξεις του σε όλη την επικράτεια έχει γίνει θηλιά στο λαιμό της κοινωνίας μας. Αυτή η τρομοκρατία πότε θα δικαστεί;

Αυτή είναι η ταμπακέρα κι αφήστε ήσυχα τα σκυλάκια...

Ελπίζουμε μέχρι τη συγκέντρωση – διαμαρτυρία όχι μόνο υπέρ του γέροντα αλλά και εναντίον της παρερμηνείας του Νόμου, στις 30 Σεπτεμβρίου, να έχουμε εξηγήσεις δημόσιες και από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Είναι δυνατόν η θετική μνήμη που γέννησε και συντηρεί η Δημαρχία του Ανδρέα Καράβολα επί τετραετίες, να αμαυρώνεται με τέτοιες πρακτικές στο όνομα του Νόμου, της τάξης και των κανόνων υγιεινής;

Το παραπάνω κείμενο κυκλοφόρησε και μέσω *Internet* (www.tetrapodologeia.gr) και απεστάλη μάλιστα και σε ξένες ηλεκτρονικές σελίδες. Ο Δήμος Πατρέων πήρε θέση υπέρ του άτυχου φιλόζωου και θα τον υποστηρίξει κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης.

Με την επόμενη γενιά των φίλων μας...

Το «δ» θα κάνει φέτος μια μεγάλη βόλτα στην «Πολιτεία των παιδιών» που διοργανώνει ο Δήμος Ρίου

Με μια «Κόκκινη κλωστή δεμένη», έτσι όπως ξεκινούν όλα τα παραμύθια, ανοίγει κάθε χρόνο τις πόρτες της η «Πολιτεία των παιδιών», ο κύκλος των εκδηλώσεων που διοργανώνει στο τέλος κάθε Αυγούστου ο Δήμος του Ρίου, προσκαλώντας τα παιδιά της περιοχής να δημιουργήσουν για πέντε ημέρες τη δική τους πόλη, να μάθουν, να ανακαλύψουν, να παρατηρήσουν...

Η «Πολιτεία των παιδιών» είναι παραδοσιακά πια ένα αναπόσπαστο κομμάτι των καλοκαιρινών εκδηλώσεων του Δήμου Ρίου, ο οποίος για πέμπτη χρονιά φέτος, διατηρώντας τους ίδιους χαμηλούς τόνους, έχει τις δικές του ιδιαίτερες καλοκαιρινές πολιτιστικές προτάσεις.

Τα παιδιά (ηλικίας 4 – 12 ετών) θα συγκεντρωθούν στο Κάστρο του Ρίου, από 27 έως 31 Αυγούστου, παίζοντας, συζητώντας και μαθαίνοντας για ένα εντελώς επίκαιρο θέμα, αυτό των ολυμπιακών ιδεωδών.

Η «Πολιτεία» θα είναι και φέτος πληρέστατη. Με τους δρόμους, τα εργαστήρια, τα θέατρα, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία, τις υπηρεσίες προς τους κατοίκους της, τα παραμύθια και τις παραστάσεις της. Όσο για τους γονείς, η συμμετοχή τους «απαγορεύεται αυστηρά» κάθε πρωί, οπότε και τα παιδιά είναι απόλυτοι κυρίαρχοι της πόλης που τα ίδια δημιουργούν κάθε χρόνο, ενώ τα απογεύματα η «γονική συναίνεση» είναι «επιθυμητή», ώστε να μπορέσουν και οι μεγάλοι να πάρουν λίγο από το άρωμα της Πολιτείας των παιδιών τους.

Δραματοποιώντας μύθους και σύμβολα, παίζοντας

και ακούγοντας μουσικές, κατασκευάζοντας μέταλλα, κότινους και ολυμπιακούς χαρταετούς, αλλά και παιχνίδια με τη μορφή του Φοίβου και της Αθηνάς, τα παιδιά θα ακούσουν παράλληλα επαγγελματίες ηθοποιούς να τους αφηγούνται παραμύθια για τη διαφορετικότητα, την αλληλεγγύη, τη φιλία, την ανοχή, το σεβασμό στο περιβάλλον και την ευγενή άμιλλα.

Ακόμα, θα παρακολουθήσουν έκθεση μέσα στους θόλους του Κάστρου με θέμα το ολυμπιακό γαϊτανάκι, θα τραγουδήσουν μαζί με παιδικές χορωδίες τον Ολυμπιακό Ύμνο, θα οργανώσουν λαμπαδιοδρομίες και θα μάθουν αναλυτικά για όλα όσα πρόκειται να γίνουν στη χώρα μας το επόμενο καλοκαίρι, ώστε να προετοιμαστούν κατάλληλα για τη στιγμή που πιθανώς θα βρεθούν σε μια αθλητική κερκίδα ή σε έναν αγωνιστικό χώρο, τα επόμενα χρόνια.

Διαλέγοντας μια συγκεκριμένη ενότητα κάθε φορά, αυτό που κάθε χρόνο πετυχαίνει η «Πολιτεία για παιδιά» στο Ρίο είναι να διαμορφώνει μια καινούρια γενιά νέων που μαθαίνει να επικοινωνεί δημιουργικά και να αποκτά γνώσεις με έναν εντελώς αυθεντικό και αποτελεσματικό τρόπο.

Κάπως έτσι το σκεφτήκαμε κι εμείς στο περιοδικό και φέτος θα είμαστε τα νέα μέλη της «Πολιτείας των παιδιών», με στόχο να έρθουμε πιο κοντά στην επόμενη γενιά των... αναγνωστών μας, θεωρώντας ότι ο πολιτισμός μέσα από διαδικασίες όπως το παιχνίδι ή τη δημιουργι-

κή δράση, περνά πιο άμεσα στις ευαίσθητες ηλικίες.

Έτσι, λοιπόν, φέτος θα παρακολουθήσουμε με το «δ» από κοντά τις παιδικές δημιουργίες (όσο μας... επιτραπεί φυσικά!), θα ανταλλάξουμε απόψεις με τους γονείς των μικρών «πολιτών», θα μιλήσουμε με τους παραμυθάδες που θα βρεθούν στο Κάστρο και – αν οι διακοπές δε μας... παρασύρουν – θα ετοιμάσουμε και κάποιες εκπλήξεις.

Σας περιμένουμε!

Περισσότερες πληροφορίες για την «Πολιτεία των παιδιών», όπως για το υπόλοιπο καλοκαιρινό πρόγραμμα εκδηλώσεων του Δήμου Ρίου, μπορείτε να αναζητήτε στο γραφείο «Ekvasis» (τηλ. 2610 623100, 226900).

Η γιορτή για την Πανσέληνο

Εκτός από την «Πολιτεία των παιδιών», ο Δήμος Ρίου τα τελευταία πέντε χρόνια καθιέρωσε και τη γιορτή της Πανσελήνου, μια συναυλία που διοργανώνεται κάθε χρόνο στην Πανσέληνο του Αυγούστου στο Κάστρο του Ρίου και αποτελεί πια ένα καθιερωμένο ραντεβού για ολόκληρη την περιοχή.

Φέτος, προσκεκλημένοι είναι ο Μανώλης Λιδάκης και η Ελένη Τσαλιγοπούλου, που έχοντας δημιουργήσει ένα από τα πιο πετυχημένα τραγουδιστικά δίδυμα του περασμένου χειμώνα, βρίσκονται αυτή την περίοδο σε ένα μεγάλο ταξίδι ανά την Ελλάδα, στο πλαίσιο του οποίου θα βρεθούν και στο Κάστρο του Ρίου την Τρίτη 12 Αυγούστου (9.30 μ.μ.). Η συναυλία θα έχει ως χορηγό την εταιρεία Γέφυρα Α.Ε. – Κοινοπραξία Γέφυρα.

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνουριο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής (λόγω μικρότερης θεμελίωσης και

απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικόπεδό σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ

Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 6 6 - 7 0 , 2 6 2 2 2 Π Α Τ Ρ Α

Τ Η Λ - F A X : 2 6 1 0 3 1 8 1 7 7

Κ Ι Ν : 6 9 7 4 4 1 6 7 6 2

Πού θα βρω το «δ»;

ΠΑΤΡΑ

Βιβλιοπωλεία

Αχαικές Εκδόσεις
Γνώση
Γωνιά του βιβλίου
Ελληνικά Γράμματα
Μεθενίτης
Παπασωτηρίου
Πολύεδρο
Πρωτοπορία
ROAD
Τροχός

Καφέ – Μπαρ – Μεζεδοπωλεία

Δημαρχείο
Διεθνές
Εγκώμιο
Εμπορικό
Θεατράκι
Κεντρικό
Παναχαϊκό
Rocky Rasoon
Πάρκο της Ειρήνης
Πάρωδος
Cinema
Σταθμός
Χασομέρι

Δισκοπωλεία

Discover
Musical
Sticky fingers

Ξενοδοχεία

Αστήρ
Βυζαντινό
Πριμαρόλια
Galaxy

Αίθουσες τέχνης – Ωδεία

Δημοτική Πινακοθήκη
«Millennium»
Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
Σταφιδαποθήκες Μπάρι
Δημοτικό Ωδείο
Ωδείο Μότσαρτ
Ωδείο Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρεία

Άλλοι χώροι

Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου
Δημοτική Βιβλιοθήκη
Info Center
Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου
Tyrogama

ΑΙΓΙΟ

Κινηματογράφος «Απόλλων»
Πολυτεχνείο

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ

Εμμέλειος Μουσική Σχολή
Καφέ «Αρωμα»
Παπαχαλαράμπειος Βιβλιοθήκη

ΑΘΗΝΑ

Βιβλιοπωλείο Πρωτοπορία
Βιβλιοπωλείο Αθ. Χρηστάκη

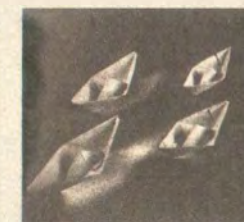
ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Βιβλιοπωλείο – πρακτορείο Ν. Τεμπονέρα

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Βιβλιοπωλείο «Δωδώνη»
Βιβλιοπωλείο «Ενδοχώρα»
Καφέ – μπαρ «Πορτρέτο»

photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

ΑΚΡΙΒΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ήρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: 2610 422.754

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Γράφει ο Ανδρέας Τσιλίδας

Ποιητική μνήμη με...στόχο

Εξήντα χρόνια μετά το θάνατο του Κωστή Παλαμά και το υπουργείο Πολιτισμού και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου αποφάσισαν να αφιερώσουν τους τελευταίους τέσσερις μήνες του έτους στη μελέτη του έργου του εθνικού μας ποιητή, θεωρήσαμε στο «δ» ότι επιβάλλεται να συμμετάσχει και η Πάτρα, η πόλη που γεννήθηκε ο μεγάλος μας ποιητής, στις σχετικές εκδηλώσεις.

Έτσι καταρτίσαμε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα, το προτείναμε στο Δήμο και σε μια σειρά από φορείς της πόλης οι οποίοι δέχτηκαν να συμμετάσχουν και τον ερχόμενο Οκτώβριο η Πάτρα θα εκπληρώσει μέρος του χρέους της απέναντι στον ποιητή που έζησε εδώ τα πρώτα οκτώ χρόνια της ζωής του.

Μόνο που εδώ η στόχευση των εκδηλώσεων είναι διαφορετική. Ενώ στην Αθήνα και το Μεσολόγγι τιμώνται το έργο και οι στιγμές από τη ζωή του Παλαμά, στην Πάτρα το αίτημα είναι εντελώς διαφορετικό.

Όσες εκδηλώσεις προτείναμε κι όσες τελικά θα γίνουν, θα πρέπει να έχουν ένα και μόνο σκοπό. Τη συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση του σπιτιού στο οποίο γεννήθηκε ο Κωστής Παλαμάς. Ένα σεισμόπληκτο κτίριο με πάρα πολλές δυνατότητες, αλλά και φορτωμένο με πολλές μνήμες είναι το σπίτι του Παλαμά που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, στην οδό Κορίνθου.

Οι μελέτες, οι ιδέες και οι προτάσεις για το πώς μπορεί το σπίτι του Παλαμά να καταστεί ένας χώρος επισκέψιμος και λειτουργικός υπάρχουν και θα φροντίσουμε να τις συζητήσουμε αναλυτικά τον

Οκτώβριο ώστε να προταθεί στους αρμόδιους φορείς η προσφορότερη λύση, με επιπλέον δεδομένο ότι η Πολιτιστική Πρωτεύουσα μπορεί να αποτελέσει και προς αυτή την κατεύθυνση μια πολύ καλή ευκαιρία.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τον Παλαμά, εκτός από τη συζήτηση για αυτές τις προτάσεις, θα έχουμε την ευκαιρία να δούμε ντοκουμέντα από τη ζωή του, αλλά και σπάνιες εκδόσεις αφιερωμένες σε αυτόν, θα ακούσουμε απόψεις σύγχρονων μελετητών του ποιητικού του έργου, εργασίες πάνω στη σχέση της εποχής του με την Πάτρα, θα παρουσιάσουμε μια πλήρη ηλεκτρονική σελίδα αφιερωμένη σ' αυτόν, ενώ θα γίνουν και παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις που θα απευθύνονται σε ένα εξαιρετικά ευαίσθητο κομμάτι του πληθυσμού της πόλης, τα παιδιά, τα οποία θα προσκληθούν να παρακολουθήσουν οργανωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα γνωριμίας με τον ποιητή του Ολυμπιακού Ύμνου.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τις αφιερωμένες στον Παλαμά εκδηλώσεις θα γίνουν γνωστές άμεσα μετά το καλοκαίρι. Δική μας ελπίδα να γίνουν αυτές οι εκδηλώσεις απλώς η αφορμή, ώστε η συλλογική μας μνήμη να αποκαθίσταται με τρόπο δημιουργικό και παρεμβατικό.

22 & 23 Νοεμβρίου 2003 • Ξενοδοχείο «ΑΣΤΗΡ», Πάτρα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ

MONEY SHOW 2003
ΠΑΤΡΑΣ

Επιχειρώντας
στη Δυτική Ελλάδα

- Επενδυτικό περιβάλλον
- Νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες
- Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
- Κόμματα & Βουλευτές
- Παραγωγικοί Φορείς
- Αναπτυξιακές Εταιρείες
- Ιδιωτική Πρωτοβουλία & Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Επιστημονική έρευνα & Ανάπτυξη
- Τραπεζοασφαλιστικό σύστημα
- Franchising
- Σύμβουλοι Επιχειρήσεων
- Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μαζώνος 94 • Πάτρα • Τηλ.: 2610 240.720 • Fax: 2610 240.724
e-mail: symboulo@otenet.gr • <http://www.symboulo.gr/moneyshowpatras>

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Διεθνές Συνέδριο Οκτώβριος 2003

ΛΙΜΑΝΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΜΑΝΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΡΓΟΝ ΤΩΝ ΛΙΜΑΝΙΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΡΓΟΝ ΤΩΝ ΛΙΜΑΝΙΩΝ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΙΜΑΝΙΩΝ